

Master in het tolken

Kwaliteit van tolkprestaties in het Europees Parlement

Nederlands versus Frans en Italiaans

Masterproef aangeboden door
Paulien COPPENS

Tot het behalen van de graad van master in het tolken

Promotor: Mia RATINCKX

Academiejaar: 2019-2020

Code of conduct

KU LEUVEN

Code of conduct voor geloofwaardig auteurschap

Correct verwijzen naar bronnen houdt in:

- dat ik als auteur transparant ben over mijn bronnen, zodat de lezer op elk moment correct kan inschatten welke de bron is van wat beweerd wordt;
- dat ik als auteur geen relevante informatie waarover ik beschik en die een ander licht zou kunnen werpen op de geboden interpretatie of ontwikkelde redenering bewust weglaat;
- dat ik als auteur duidelijk aangeef welke relevante interpretaties ik niet in rekening heb gebracht en waarom dat is gebeurd;
- dat ik als auteur waarheidsgetrouw weergeef wat ik heb geobserveerd;
- dat ik als auteur op de hoogte blijf van evoluties in manieren van verwijzen en het weergeven van referenties en een bibliografie.

Ik bevestig dat ik deze *code of conduct* heb nageleefd bij het schrijven van deze masterproef.

Naam: *Paulien Coppens*

Datum: *29/04/2020*

Handtekening: *Paulien Coppens*

Voorwoord

Mijn interesse voor corpusonderzoek werd gewekt bij mijn bachelorproef. Ik voerde toen een vertaalanalyse uit tussen de Italiaanse roman *Ragionevoli dubbi* en de bijhorende Nederlandse vertaling *Gerede twijfel*. Toegepast op de tolkwetenschap nam het onderzoek dit jaar de vorm aan van een kwaliteitsanalyse tussen Belgisch-Nederlandse interventies en de simultane vertolkingen in het Frans en het Italiaans. Ik heb me met veel belangstelling verdiept in het complexe maar tegelijk ook boeiende onderzoeksdomein van kwaliteit. Een interesse die ik deel met mijn promotor, mevrouw Mia Ratinckx. Ik wil haar via deze weg graag hartelijk bedanken voor haar constructieve, waardevolle feedback en goede begeleiding. Ook in deze bizarre tijden nam ze uitgebreid de tijd om mijn vele vragen te beantwoorden en mijn bezorgdheden weg te nemen. Daarnaast verdient doctor Emmanuelle Gallez een speciale vermelding voor haar verhelderende inzichten over het protocol, het transcriptie- en het kwaliteitsmodel. In het eerste semester maakte ze me bovendien als beginnende tolkstudente wegwijs in de onderzoeksmethodologie.

Verder ben ik mijn ouders erg dankbaar voor alle kansen die ze me aanreiken en de onvoorwaardelijke steun die van hen uitgaat. Een bijzonder woord van dank richt ik aan mijn papa die als *pure costumer* op elk mogelijk moment klaar stond om mijn werk te reviseren. Ten slotte richt ik graag even de schijnwerpers op mijn vrienden en medestudente Manon in het bijzonder voor de peptalks, het luisterend oor en het nodige duwtje in de rug.

Aan iedereen die direct of indirect heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze masterproef: een welgemeend dankjewel!

Paulien Coppens

Denderhoutem, 23 mei 2020

Riassunto

Nella letteratura sulla qualità dell'interpretazione di conferenza, molte ricerche sono state condotte basandosi su questionari. Inoltre, nello specifico contesto del Parlamento europeo (PE), l'interpretazione di conferenza della seduta plenaria, risulta essere un ambito ancora poco studiato. Questa tesi di laurea è dedicata alla ricerca sulla qualità dell'interpretazione simultanea in francese e in italiano rispetto agli interventi originali in olandese nel PE. In questo modo speriamo di contribuire ad acquisire una maggiore conoscenza nei relativi ambiti scientifici. Gli interventi dei cinque eurodeputati fiamminghi esaminati nel corpus rappresentano anche cinque gruppi politici. Gli argomenti trattati sono di diversa natura e risalgono alla legislatura attuale (2019-2024) con lo scopo di ottenere un corpus equilibrato. I dati orali sono stati trascritti con grande cura per poter procedere ad un'analisi comparativa fra il testo di partenza e quello di arrivo da un lato e fra le interpretazioni in francese e in italiano dall'altro. Per valutare la qualità sia delle interpretazioni simultanee che degli interventi autentici, un modello è stato elaborato secondo la letteratura specializzata. Il modello è costituito da due criteri che riguardano la forma, cioè lo stile e la scorrevolezza, e altri tre che fanno riferimento al contenuto del discorso, cioè la correttezza, la coesione e la coerenza. Visto che la qualità è definita come un campo di studio soggettivo e complesso, ad ogni criterio sono stati assegnati uno o più indicatori permettendo così di misurarli il più obiettivamente possibile. Dall'analisi comparativa appare che in tre interventi su cinque le interpretazioni verso l'italiano eccellono in correttezza lessicale e punto di vista contenutistico. Gli interpreti francesi invece tendono ad ottimizzare la coerenza rispetto all'intervento in olandese. Dall'analisi risulta infine che sia gli interpreti francesi che quelli italiani hanno fornito in gran parte delle traduzioni scorrevoli e grammaticalmente corrette.

Parole chiavi: qualità, interpretazione di conferenza, interpretazione simultanea, corpus, analisi comparativa, stile, velocità, correttezza, coesione e coerenza

Inhoudsopgave

Code of conduct	
Voorwoord	
Riassunto	
1. Inleiding	8
2. Kwaliteit in de tolkwetenschap	10
2.1. <i>Concept kwaliteit</i>	10
2.1.1. Stakeholders	11
2.1.2. Toepassingen	16
2.1.3. Normen	18
2.1.4. Onderzoeksmethodes	20
2.1.5. Complexiteit	22
2.2. <i>Onderzoek naar kwaliteit bij conferentietolken</i>	25
2.2.1. Onderzoek naar verwachtingen rond kwaliteit	25
2.2.2. Onderzoek naar beoordelingen van kwaliteit	30
2.3. <i>Tolken voor het EP</i>	31
3. Onderzoeksdoel	33
3.1. <i>Verankering</i>	33
3.2. <i>Relevantie</i>	33
3.3. <i>Onderzoeksvragen</i>	34
4. Onderzoeksaanpak	35
4.1. <i>Samenstelling corpus</i>	35
4.2. <i>Kwaliteitsmodel</i>	37
4.2.1. Selectie kwaliteitscriteria	37
4.2.2. Toekenning kwaliteitscriteria	39
4.3. <i>Protocol</i>	41
4.3.1. Vormelijke kwaliteitscriteria	41
4.3.2. Inhoudelijke kwaliteitscriteria	42
4.4. <i>Transcriptiemodel</i>	42

5. Resultaten	43
5.1. <i>Interventie 1: Johan Van Overtveldt (ECR)</i>	44
5.1.1. Infofiche	44
5.1.2. Transcriptie	45
5.1.3. Analyse	47
5.2. <i>Interventie 2: Tom Vandendriessche (ID)</i>	53
5.2.1. Infofiche	53
5.2.2. Transcriptie	54
5.2.3. Analyse	56
5.3. <i>Interventie 3: Cindy Franssen (EVP)</i>	61
5.3.1. Infofiche	61
5.3.2. Transcriptie	62
5.3.3. Analyse	65
5.4. <i>Interventie 4: Kathleen Van Brempt (S&D)</i>	72
5.4.1. Infofiche	72
5.4.2. Transcriptie	73
5.4.3. Analyse	75
5.5. <i>Interventie 5: Hilde Vautmans (Renew Europe)</i>	79
5.5.1. Infofiche	79
5.5.2. Transcriptie	80
5.5.3. Analyse	83
6. Discussie	87
6.1. <i>Eerste deelvraag</i>	87
6.2. <i>Tweede deelvraag</i>	88
6.3. <i>Derde deelvraag</i>	89
7. Conclusie	91
Literatuurlijst	94

Inhoudsopgave tabellen en figuren

Tabellen

Tabel 1	Kwaliteitscriteria van Bühler (1986) gerangschikt naar belangrijkheid.....	26
Tabel 2	Overzicht corpus.....	36
Tabel 3	Eigen kwaliteitsmodel op basis van de vakliteratuur.....	38
Tabel 4	Eigen taxonomie op basis van Gallez (2014), Du Bois (2006) en Maxwell Atkinson en Heritage (1984).....	41
Tabel 5	Eigen taxonomie op basis van de vakliteratuur.....	42

Figuren

Figuur 1	Relatie stakeholders.....	15
----------	---------------------------	----

1. Inleiding

“Quality is that elusive something which everyone recognizes but no one can successfully define”

Het citaat van beroepsorganisatie AIIC (in Zwischenberger, 2010) illustreert meteen waarom kwaliteit een boeiend maar tegelijk complex onderzoeksdomein is. Hoewel kwaliteit onlosmakelijk verbonden is met het beroep van tolk, maakt het pas sinds de jaren 80 voorwerp uit van onderzoek in de tolkwetenschap (Gile, 2003; Pöchhacker, 2016). De afwezigheid van een eenduidige definitie valt op verschillende manieren te verklaren. Eerst en vooral is kwaliteit een variabel onderzoeksdomein dat vanuit verschillende perspectieven benaderd kan worden (bv. Viezzi, 1990; Moser-Mercer, 1996; Gile, 2003; Kalina, 2005; Grbic, 2008; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker, 2001; Garzone, 2003). Dat brengt met zich mee dat elke stakeholder, gaande van gebruikers tot onderzoekers, zich een ander beeld vormt over wat kwaliteit nu juist inhoudt. Bij de invulling van het begrip leggen ze dan ook de klemtoon op andere kwaliteitscriteria en -normen. Bovendien kunnen de voorkeuren en percepties binnen eenzelfde groep stakeholders variëren (Gile, 1990, 1999; Kurz, 1993, 2001; Moser, 1996; Kahane, 2000; Garzone, 2002, 2003). Een tweede verklaring zijn de vele toepassingen die het concept kwaliteit kent. Zo kan kwaliteit bijvoorbeeld gemeten en beoordeeld worden om kwaliteitscontroles uit te voeren, om de verwachtingen van gebruikers of opdrachtgevers in kaart te brengen of om aan zelfreflectie te doen. Tot slot draagt de onderzoeksmethode die daarvoor gebruikt wordt bij aan het complexe karakter van kwaliteit.

De moeilijkheden op conceptueel en methodologisch vlak maken dat het domein van *quality assessment* in het conferentietolken, afgezien van enkele masterproeven (Steenhaut, 2015; Dedroog, 2016; Nardon, 2017), vrij onderbelicht blijft. Bovendien genieten vragenlijsten de absolute voorkeur als onderzoeksmethodologie. Hoewel de meertalige context van het Europees Parlement (EP) zich goed leent tot onderzoek, blijft het aandeel van dergelijke onderzoek beperkt in de tolkwetenschap (Kent, 2009; Dufrou, 2016; Bartłomiejczyk, 2017; Defrancq, 2018). Het is op deze tweevoudige gap dat ons eigen onderzoek zich situeert: kwaliteitsanalyses van simultane vertolkingen in het Europees Parlement. Aan de hand van een corpus trachten we een uitspraak te doen over de kwaliteit van Franse en Italiaanse tolkprestaties ten opzichte van vijf authentieke Belgisch-Nederlandse interventies. De centrale probleemstelling luidt daarbij als volgt:

“Wat is de kwaliteit van Franse en Italiaanse tolkprestaties in het EP ten opzichte van de originele interventies in het Nederlands van Vlaamse Europarlementsleden?”

Om deze centrale onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden, stelden we drie deelvragen op. De eerste twee peilen naar de kwaliteit van de tolkproducten in het Frans enerzijds en het Italiaans anderzijds. De laatste vraag heeft betrekking op de eventuele kwaliteitsverschillen tussen beide tolkprestaties.

Deze masterproef is tweeledig opgebouwd. Het eerste luik stipt de belangrijkste inzichten aan over het onderzoeksdomein kwaliteit in de setting van het conferentietolken. Het literatuuroverzicht vormt dus de theoretische omkadering voor ons eigen onderzoek. Aangezien het corpus enkel simultane vertolkingen omvat, wordt de tolkmodus consecutief buiten beschouwing gelaten. In het overzicht worden drie pijlers uitvoerig behandeld: het concept kwaliteit (cf. 2.1), het onderzoek naar kwaliteit bij conferentietolken (cf. 2.2) en tolken voor het Europees Parlement (cf. 2.3). De eerste pijler schetst de stakeholders, toepassingen, normen en onderzoeksmethodes van het concept kwaliteit. De complexiteit van het onderzoeksdomein komt als laatste onderdeel aan bod en vormt zo de overgang naar de tweede pijler waar de focus ligt op het onderzoek naar kwaliteit bij conferentietolken. Naar het voorbeeld van De Gregoris (2015) maken we een onderscheid tussen de hypothetische en de empirische onderzoeken naar kwaliteit. We verfijnen zijn classificatie door de kwaliteitsvoorkeuren en de beoordelingscriteria terug te koppelen aan de twee meest bestudeerde stakeholders, namelijk tolken en gebruikers. De derde pijler biedt inzicht in de setting waarbinnen ons onderzoek kadert en rondt zo het literatuuroverzicht af.

Het tweede luik van de masterproef is gewijd aan het eigenlijke onderzoek. Eerst en vooral wordt het onderzoeksdoel toegelicht waarna de samenstelling van het corpus, kwaliteitsmodel, protocol en transcriptiemodel verduidelijkt wordt. Vervolgens richten we ons tot de resultatenbespreking van het corpus. Elke interventie en vertolking wordt in detail besproken, geanalyseerd en geïnterpreteerd. De vier onderzoeksvragen worden beantwoord in de discussie. In de conclusie blikken we tot slot terug op het gevoerde onderzoek in termen van relevantie, een sterkte-zwakteanalyse en suggesties voor vervolgonderzoek.

2. Kwaliteit in de tolkwetenschap

Dit hoofdstuk biedt een beknopt overzicht van de vakliteratuur die verschenen is over het onderzoeksdomein kwaliteit in de setting van het conferentietolken. De focus ligt daarbij op de tolkmodus simultaan. Het hoofdstuk is drieledig opgebouwd en vormt een theoretisch kader voor ons eigen onderzoek. In het eerste luik bespreken we bondig het concept kwaliteit. We gaan daarbij dieper in op de vraag waarom kwaliteit gemeten wordt, voor wie dat belangrijk is, hoe het gemeten wordt en waarom kwaliteit een complex onderzoeksdomein is. In het tweede luik maken we aan de hand van het artikel van De Gregoris (2015) een onderverdeling tussen onderzoeken naar de *verwachtingen* rond kwaliteit en de *effectieve beoordelingen* van kwaliteit door verschillende belanghebbenden. Tot slot staan we stil bij de setting waarin ons onderzoek kadert: het Europees Parlement.

2.1. Concept kwaliteit

Hoewel het concept kwaliteit intrinsiek verbonden is aan het beroep van tolk, werd het pas in de jaren 1980 voor het eerst behandeld als onderzoeksobject in de tolkwetenschap (Pöchhacker, 2016, p.173). Net als Pöchhacker (2016) beschouwt Gile (2003) de vroege jaren 80 als het startpunt van het onderzoek naar kwaliteit, maar wel enkel voor conferentietolken. De aandacht bij onderzoeken naar kwaliteit in deze tolksetting gaat volgens Pöchhacker (2016) ondertussen steeds vaker uit naar analyses van het tolkproduct eerder dan het tolkproces. Aangezien ons eigen onderzoek kadert in de setting van het conferentietolken binnen de modus simultaan, zal de vakliteratuur over kwaliteit in *community interpreting* niet aan bod komen en dat geldt ook voor de tolkmodus consecutief in het literatuuroverzicht.

Ondanks de vele onderzoeken die sinds 1980 gevoerd werden, bestaat er geen eenduidige definitie over het concept kwaliteit in de tolkwetenschap. Naast Pöchhacker (2016) stelde ook Grbic (2008) vast dat de klemtoon in de vakliteratuur ligt op de beoordeling van de tolkoutput. Het aantal studies dat effectief definities formuleert over kwaliteit is daarentegen beperkt. Gile (1990, p.66) benadrukt nochtans dat een dergelijk inzicht van fundamenteel belang zou zijn in de tolkwetenschap: “Étant donné le besoin fondamental d'une claire définition de la qualité du travail en interprétation, l'absence, dans les publications sur l'interprétation, de travaux scientifiques visant à dégager une telle définition est frappante”. Grbic (2008) haalt drie mogelijke redenen aan die dit onevenwicht tussen het aantal empirische en theoretische onderzoeken naar kwaliteit kunnen verklaren. Een eerste mogelijke reden is dat zowel tolkorganisaties als professionele instellingen veel aandacht besteden aan de effectieve prestatie van de tolk met het oog op kwaliteitsgarantie voor hun klanten. Die focus op praktijk vinden we eveneens terug in educatieve contexten waar het doel dan weer is om goede toekomstige tolken af te leveren. Een derde en laatste verklaring is volgens Grbic (2008) de complexiteit van kwaliteit als onderzoeksdomein op zich. In paragraaf 2.1.5 van dit hoofdstuk gaan we dieper in op de factoren die aan de basis liggen van het complexe karakter van het concept kwaliteit.

Hoewel er in de vakliteratuur geen consensus bestaat over de definitie van de term kwaliteit, erkennen onderzoekers unaniem dat het een variabel onderzoeksdomein is dat vanuit verschillende perspectieven benaderd kan worden (o.a. Viezzi, 1990; Moser-Mercer, 1996; Gile, 2003; Kalina, 2005; Grbic, 2008; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker, 2001; Garzone, 2003):

Whether the focus is on the 'product' or on those providing the service, however, quality is acknowledged as an essentially relative and multi-dimensional concept which can and must be approached with different evaluation methods from a variety of perspectives. Indeed, quality is a complex, overarching theme (...) (Pöchhacker, 2016, p. 173).

Welke tolkprestaties in ons onderzoek de test van kwaliteit zullen doorstaan, wordt bepaald door het kwaliteitsmodel dat we opstelden en dat later aan bod komt in paragraaf 4.2. Gezien de complexiteit van het concept kwaliteit (cf. 2.1.5) zal het niet eenvoudig zijn om de tolkprestaties zo objectief mogelijk te beoordelen.

2.1.1. Stakeholders

De definitie die in de tolkwetenschap aan kwaliteit toegekend wordt, kan op verschillende manieren ingevuld worden. Dat komt omdat de kwaliteit van de dienst die tolken leveren, vanuit verschillende standpunten benaderd kan worden. De twee meest bestudeerde perspectieven zijn die van de **tolk** en van de **gebruiker**, in de vakliteratuur *user* genoemd (bv. Kalina, 2005, 2012; Pöchhacker, 2001, 2012; Moser-Mercer, 1996; Garzone, 2003; Han, 2018). Daarnaast neemt ook de **collega-tolk** een standpunt in (bv. Bühler, 1986; Moser-Mercer, 1996; Kahane, 2000; Pöchhacker, 2001). Verder vormt de **opdrachtgever** zich volgens Bühler (1986), Moser-Mercer (1996) en Han (2018) een beeld over de kwaliteit van het tolkproduct. Tot slot kan de invulling van het begrip bepaald worden door de **trainers** die toekomstige tolken opleiden (bv. Bühler, 1986; Kalina, 2005, 2012; Moser-Mercer, 1996) en door **onderzoekers** (bv. Moser-Mercer, 1996; Kalina, 2005, 2012; Han, 2018). In de volgende paragraaf bespreken we de perspectieven van de bovengenoemde stakeholders één voor één meer in detail.

Het eerste standpunt van waaruit kwaliteit bestudeerd kan worden, is dat van de **tolk** zelf. Omdat de prestatie die de tolk levert als een dienst kan worden beschouwd (o.a. Moser-Mercer, 1996; Viezzi, 1999; Gile, 2003; Chiaro & Nocella, 2004), wordt ook de term serviceprovider in de vakliteratuur gebruikt om te verwijzen naar de conferentietolk (Kurz, 2001; Grbic, 2008; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker, 2012). Zijn/haar taak bestaat erin om communicatie tot stand te brengen tussen één of meerdere sprekers en luisteraars die verschillende talen spreken in "an international sphere of interaction, among representatives of entities based in different 'national' or multi-national environments (...)" (Pöchhacker, 2001, p.411). Om de kwaliteit te kunnen garanderen van de dienst die hij/zij levert, zal de tolk een invulling dienen te geven aan het begrip kwaliteit. De tolk heeft daarbij enkele factoren zelf in de hand, maar is volgens Moser-Mercer (1996) tegelijk afhankelijk van een reeks externe factoren zoals de technische en ergonomische uitrusting van de cabine, de fysieke ruimte, de beschikbaarheid van de documenten, de snelheid waarmee de spreker praat, de densiteit en de coherentie van het originele discours. Altman (1990) stelde dat ook culturele verschillen een invloed uitoefenen en zelfs

een succesvolle communicatie in de weg kunnen staan. Net omwille van die grote verscheidenheid aan elementen waar de tolk zelf geen vat op heeft, benadrukt Kalina (2012, p.135) dat het opstellen van globale kwaliteitscriteria onmogelijk is:

If quality means different things to different people, such as users at conferences, parties to legal proceedings and medical experts in dialogue with patients who do not speak the language of a country in which they need medical assistance, it is impossible to define universal criteria that any quality interpretation must fulfill (...) (Kalina, 2012, p.135).

Tolken dienen daarom een evenwichtsoefening te maken tussen de kwaliteit die ze in een ideale situatie kunnen leveren en de standaarden die ze in een reële situatie kunnen bieden (Garzone, 2003). Aangezien de tolk voortdurend onder tijdsdruk staat en onder meer rekening moet houden met cognitieve overbelasting, maakt hij/zij gebruik van “*emergency procedures*” (Garzone, 2003, p.24). Deze procedures helpen de tolk, aan de hand van “*repair and backup strategies*” (Garzone, 2003, p. 25), om de best mogelijke kwaliteit te leveren. Eenzelfde visie vinden we terug bij onderzoekster Moser-Mercer (1996, p. 44) die het over “*optimum quality*” heeft, ofwel de kwaliteit die de tolk kan bereiken als de externe factoren dat toelaten.

Naast de tolk zelf kan kwaliteit ook bekeken worden vanuit het perspectief van de **collega-tolk**. Tolken kunnen namelijk ook de kwaliteit van elkaars werk beoordelen. In dergelijke gevallen maakt de collega-tolk tijdelijk deel uit van het doelpubliek met het grote verschil dat hij/zij, in tegenstelling tot de *user*, de moeilijkheden van het beroep kent en meestal ook de brontaal begrijpt. Deze vorm van onderlinge *peer review* kan ook gebruikt worden om te bepalen of de tolk in kwestie wordt aangenomen of lid mag worden van een organisatie, zoals dat bij AIIC het geval is (Bühler, 1986). Verder beschouwt Kahane (2000) ook relaistolken als een situatie waarin tolken elkaar indirect of direct beoordelen.

Het doelpubliek waarvoor de tolk werkt, is een derde belangrijke stakeholder voor de perceptie van kwaliteit. De **ontvangers van de tolkprestatie** kunnen zowel louter luisteraar als luisteraar én spreker zijn. De behoeftes en verwachtingen die de gebruiker koestert, bepalen grotendeels hoe het begrip kwaliteit ingevuld wordt (Kalina, 2005). De gebruiker, die volgens Kurz (2001) in de eerste plaats gezien moet worden als consument, zal zich immers een mening vormen over de kwaliteit van de dienst die de tolk levert door zijn verwachtingen te toetsen aan de realiteit. Aangezien iedereen die afweging persoonlijk maakt, kan de perceptie van kwaliteit binnen eenzelfde groep gebruikers verschillen (Kurz, 2001; Moser, 1996; Kahane, 2000; Garzone, 2003). Bovendien kunnen de kwaliteitsverwachtingen die *users* koesteren ten opzichte van welbepaalde tolken, in bepaalde omstandigheden en na verloop van tijd, veranderen (Kurz, 2001). Daarnaast kunnen er ook verschillen opduiken tussen groepen van gebruikers onderling (Kurz, 1993; Marrone, 1993; Kopczyński, 1994). Zo stelde Kurz (1993) in haar onderzoek vast dat de criteria moedertaalaccent, aangename stem en correcte grammatica, niet door alle groepen (dokters, ingenieurs, afgevaardigden van de Raad van Europa) even belangrijk worden bevonden. Bij andere kwaliteitscriteria heerste er dan wel weer een hoge mate van consensus tussen die drie groepen. Verder toonde Moser (1996) aan dat de omvang van de conferentie, net als het soort informatie dat aan bod komt, een impact kan hebben op de kwaliteitsvoorkeuren van de luisteraar en/of spreker. Hoewel de hoofdcriteria in grote mate gelijk blijven,

wordt er van de tolk verlangd dat hij/zij focust op de hoofdzaken bij grotere conferenties en is de vraag naar volledigheid minder sterk naarmate de conferentie minder technisch is. Omgekeerd is er ook een verband tussen technische vergaderingen en de voorkeur voor een letterlijke weergave door de tolk (Moser, 1996). Toch duiken er ook verschillen op in de manier waarop luisteraars en sprekers tolkprestaties beoordelen (Kopczynski, 1994; Kahane, 2000). Zo staan sprekers een grotere mate van tussenkomst toe door de tolk om kleine fouten weg te werken. De luisteraars daarentegen geven volgens Kopczynski (1994) en Kahane (2000) eerder de voorkeur aan een letterlijke weergave van het originele discours, inclusief de fouten die de spreker maakte.

We sluiten deze paragraaf af met een kanttekening over de inzetbaarheid van gebruikers als kwaliteitsbeoordelaars. In een van haar artikels haalt Kurz (2001) aan dat er discussie heerst in de vakliteratuur over de mate waarin gebruikers kwaliteit effectief kunnen beoordelen. Deze stakeholders doen immers net een beroep op een tolk omdat ze de brontaal die gesproken wordt, niet begrijpen. Bijgevolg kunnen ze de bron-en doeltaalversie niet met elkaar vergelijken en zijn ze dus niet in staat om een uitspraak te doen over de mate van *sense consistency* (Ng, 1992). Dat betekent echter niet dat de tolk geen rekening meer moet houden met de verwachtingen van de gebruikers:

I would like to argue that even though our clients may not always know what is good for them, we cannot prevent them from having expectations. As service providers, interested in client satisfaction, conference interpreters should try to meet their clients' expectations to the best of their ability (Kurz, 2001, p. 404).

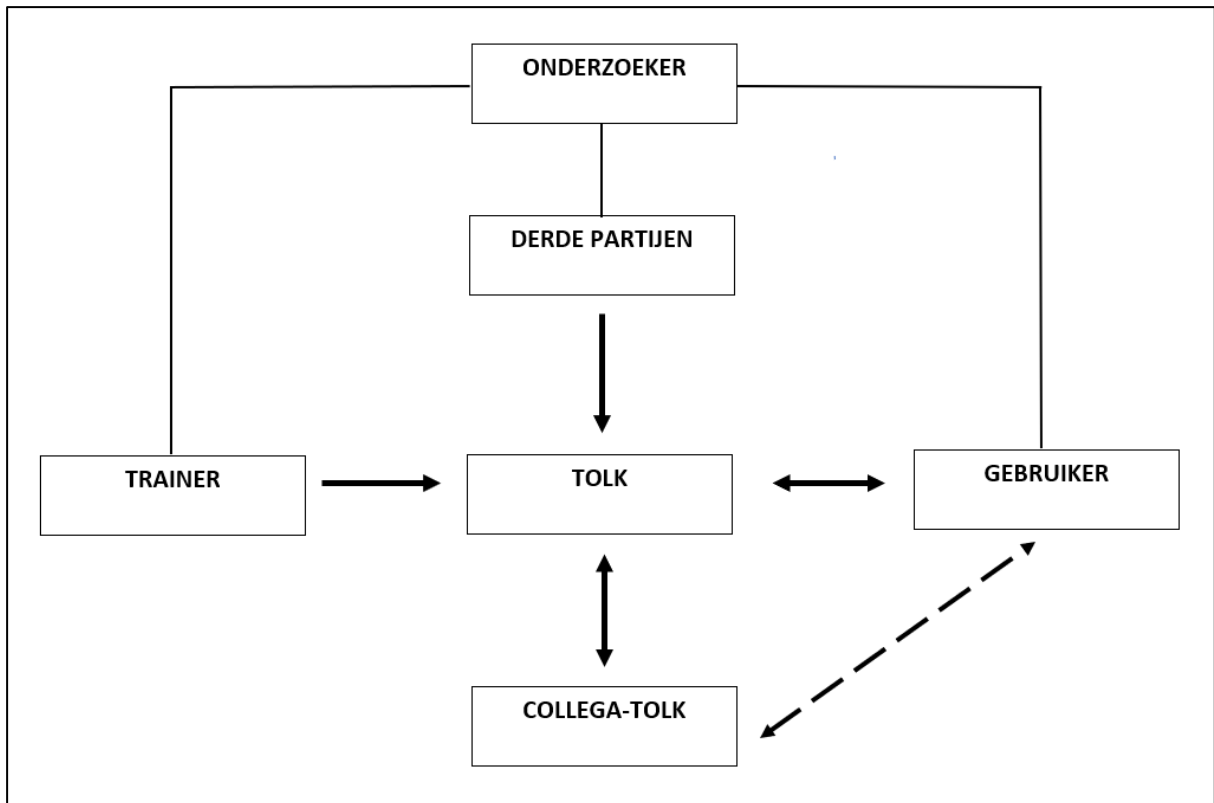
Ook **derde partijen** vormen zich een mening over het concept kwaliteit en zijn daarom belangrijke stakeholders. Onder deze noemer groeperen we opdrachtgevers enerzijds en beroepsorganisaties anderzijds. Onder de stakeholder werkgever verstaat Bühler (1986) de organisator van de conferentie en de vertegenwoordiger van een internationale organisatie. Toch is Seleskovitch (1986) van mening dat werkgevers geen goede kwaliteitsbeoordelaars zijn aangezien ze bijna nooit zelf gebruikmaken van tolkdiensten. Bij Moser-Mercer (1996) vinden we dan weer de overkoepelende benaming tussenpersoon of *intermediary* terug waarmee ze net als Bühler (1986) de werkgever benoemt en de instantie waarvoor de tolk werkt. Het voorbeeld bij uitstek van zo een internationale organisatie of beroepsorganisatie is AIIC, *l'Association Internationale des Interprètes de Conférence*. Verder wordt in de vakliteratuur ook de term *client* gebruikt (Bühler, 1986; Pöchhacker, 2001; Garzone, 2003; Kalina, 2012; Downie, 2015), al is het soms niet duidelijk of er de gebruiker, de opdrachtgever of de beroepsorganisatie mee bedoeld wordt.

De voorlaatste stakeholder van het begrip kwaliteit situeert zich in de onderwijscontext: de docenten die studenten opleiden tot tolken. Verder in deze paragraaf zullen we de vakterm **trainers** gebruiken om naar deze groep stakeholders te verwijzen. Volgens Han (2018) wordt kwaliteit in deze context gemeten om het leerproces van de studenten in kaart te brengen, hun zwaktes op te sporen en te bepalen of ze slagen voor een vak of toegelaten worden tot een bepaald programma. Clifford (2001) vult aan dat de eindbeoordeling ook een indicatie geeft over welke studenten voldoen aan de nodige voorwaarden om de arbeidsmarkt te betreden. Verder kunnen trainers ook de kwaliteit van hun eigen vak of programma beoordelen (Han, 2018). Ten slotte benadrukt Kalina (2005) dat trainers rekening moeten houden met

het subjectieve karakter van hun beoordelingen en het feit dat ze plaatsvinden in een artificiële context. De onderzoekster raadt trainers daarom aan de eindbeoordeling te baseren op de bevindingen van meerdere beoordelaars. Moser-Mercer (1996) voegt daar nog aan toe dat trainers van in het begin een duidelijk niveau voor ogen moeten hebben dat ze met hun studenten wensen te bereiken. Ze is daarbij voorstander van een individuele aanpak.

Tot slot kan kwaliteit benaderd worden vanuit het standpunt van de **tolkwetenschapper**. We merken daarbij op dat onderzoekers vaak ook werkzaam zijn als tolk of als docent, wat hun visie op kwaliteit eventueel kan beïnvloeden (Hale & Napier, 2013). Aan de hand van empirische onderzoeken enerzijds en labo-experimenten anderzijds, trachten onderzoekers inzichten te verwerven in het onderzoeksdomein (Moser-Mercer, 1996). De eerste methode heeft als doel om meer te weten te komen over wat gebruikers en werkgevers belangrijk vinden bij tolkprestaties om zo te kunnen bepalen wanneer ze tevreden zijn van de dienst die de tolk levert (Moser-Mercer, 1996). Bij labo-experimenten daarentegen wordt een reële tolksetting nagebootst in een artificiële context. Hale en Napier (2013) benadrukken echter dat onderzoekers ook experimentele onderzoeken kunnen uitvoeren buiten het laboratorium. Kwaliteit is in dergelijke onderzoeken een afhankelijke variabele (Moser-Mercer, 1996) en kan ingezet worden om het effect van onafhankelijke variabelen te meten. Moser-Mercer (1996) haalt het voorbeeld aan van een onderzoeker die wil nagaan hoelang een tolk aan één stuk door kan werken totdat de kwaliteit van de prestatie eronder lijdt. Verder benadrukt de onderzoekster dat het gebruik van *error scales* absoluut noodzakelijk is bij dit soort onderzoek net als een goede afbakening van de input, de setting en de demografische variabelen bij de tolken.

Figuur 1 geeft schematisch weer hoe de zes stakeholders van het concept kwaliteit zich volgens ons tegenover elkaar verhouden (p.11). Helemaal centraal in het schema bevindt zich de tolk. Deze stakeholder is aan de linkerkant verbonden met de docenten die hem/haar hebben opgeleid. Aan de rechterkant staat de tolk in verbinding met de gebruiker. De dubbele pijl duidt aan dat er een wisselwerking plaatsvindt tussen deze twee stakeholders. Dat komt omdat de gebruikers, zoals eerder aangehaald in ons literatuuroverzicht, zowel de luisteraars als de sprekers omvatten. De collega-tolk plaatsen we onder de tolk in het schema omdat hij/zij op dat moment niet aan het woord is. Daarom staat ook de collega-tolk in verbinding met de gebruiker maar dit via een stippellijn. De derde partijen ofwel de werkgever en de beroepsorganisaties, staan een niveau hoger dan de tolk. De laatste stakeholder, de onderzoeker, staat helemaal bovenaan in het schema en oefent zo een overkoepelende functie uit. De tolkwetenschapper kan namelijk alle onderstaande stakeholders bestuderen.

Figuur 1

Relatie stakeholders

In de volgende paragraaf gaan we dieper in op de vraag waarom kwaliteit gemeten wordt. Daarnaast bespreken we de manier waarop Grbic (2008) kwaliteit opdeelt in drie verschillende dimensies.

2.1.2. Toepassingen

Het concept kwaliteit kent uiteenlopende toepassingen. Kwaliteit kan in de eerste plaats gemeten worden door werkgevers en beroepsorganisaties (derde partijen) om **kwaliteitscontroles** uit te voeren bij hun tolken (Han, 2018). Een tweede toepassing zijn de onderzoeken die bij betrokken partijen, bijvoorbeeld de opdrachtgever en de klant, peilen naar de **verwachtingen** rond kwaliteit. Daarnaast kunnen ook de **beoordelingen** van de tolkoutput door de opdrachtgever, de (collega-)tolk en de klant, onderzocht worden. Dankzij deze beoordelingen is het mogelijk om bijvoorbeeld na te gaan hoe tevreden luisteraars en sprekers zijn over de dienst die de tolk leverde (Clifford, 2001). Bühler (1986) en Garzone (2003) benadrukken echter dat de verwachtingen die gebruikers koesteren bij aanvang van een tolkprestatie niet noodzakelijk in lijn liggen met de manier waarop ze een tolkprestatie effectief beoordelen. Garzone (2003) stelde bijvoorbeeld vast dat vormelijke criteria zoals vlotheid en stijl een belangrijkere rol spelen bij de beoordeling van tolkprestaties dan gebruikers zelf aangeven. Verder kunnen tolken kwaliteit meten om aan **zelfreflectie** te doen (Clifford, 2001). In dat geval kan de tolk onder meer de fouten die hij/zij maakte analyseren en nagaan in welke taal hij/zij het best presteerde (Moser-Mercer, 1996). Een vijfde toepassing zijn de **toelatingsproeven** die een tolk moet doorlopen om aangenomen te worden en de **certificeringsproeven** om een bepaald getuigschrift te ontvangen. Heel wat beroepsorganisaties waaronder AIIC onderwerpen tolken die lid willen worden van de organisatie aan proeven om na te gaan of ze voldoen aan hun kwaliteitsstandaarden (Clifford, 2001). Pas als dat het geval is, kunnen de betreffende tolken lid worden van de organisatie. Hun lidmaatschap geldt dan als een soort kwaliteitslabel. Daarnaast kan de werkgever ook proeven organiseren om te beslissen welke sollicitanten hij aanneemt in zijn organisatie en welke niet. Deze vijfde toepassing van kwaliteit is volgens Clifford (2001) en Han (2018) een van de belangrijkste redenen om kwaliteit bij tolken te beoordelen en dus ook te meten. Het succes van de zogenaamde *interpreter certification performance tests (ICPT)* is daar volgens Han (2018) het bewijs van.

Naast de verschillende toepassingen, kan kwaliteit volgens Grbic (2008) opgedeeld worden in **drie dimensies**¹: kwaliteit als uitzondering, als perfectie en als passend voor een bepaald doel. De eerste dimensie die Grbic (2008) aanhaalt, beschouwt kwaliteit als iets dat zo vanzelfsprekend is dat het niet onderzocht moet worden. De dimensie omvat een drietal deelaspecten: kwaliteit als iets exclusiefs, iets dat hoge verwachtingen overtreft of iets dat voldoet aan objectieve standaarden die vooraf worden vastgelegd. Het eerste deelaspect beschouwt kwaliteit “as something special or exclusive” (Grbic, 2008, p.241) waardoor het als elitair wordt erkend. De focus bij het tweede aspect ligt op de mate waarin men aan de hoge standaarden van een beperkt aantal gatekeepers kan voldoen. Het laatste aspect van de eerste dimensie, kwaliteit als uitzondering, ligt in lijn met het tweede, met het verschil dat de normen vooraf objectief en statisch vastgelegd worden. Toch zijn ze nog steeds zo opgesteld dat ze moeilijk te behalen zijn zodat het eindproduct een luxueus item blijft (Grbic, 2008). Volgens Grbic (2008) behoort de beroepsorganisatie AIIC tot het laatste aspect van deze dimensie.

---

¹ Grbic (2008) baseert zich op Harvey en Green (1993)

De tweede dimensie van Grbic (2008) stelt dat kwaliteit geen exclusief goed is maar bereikt kan worden door aanhoudend persoonlijk engagement. Een eerste deelaspect, “*zero defects*” (Grbic, 2008, p. 244), heeft als doel om fouten te vermijden. Een tweede deelaspect verwijst naar een kwaliteitscultuur waarin de focus ligt op het product en er gestreefd wordt naar perfectie. De tolktrainingen die georganiseerd worden door CIUTI passen volgens Grbic (2008) binnen deze dimensie van kwaliteit. Bij beide deelaspecten worden er geen kwaliteitsstandaarden opgesteld maar is ieder lid afzonderlijk verantwoordelijk voor de bewaking van de kwaliteit.

De derde en laatste dimensie gaat na in welke mate een dienst of een product geschikt is voor het vervullen van het doel en tevens de verwachtingen van de klant kan inlossen. Grbic (2008) benadrukt dat elke dienst of elk product de belangen van een consument kan behartigen maar dat het meteen twee vragen doet rijzen: “For whom is the product or the service useful? How are we to assess usefulness?” (Grbic, 2008, p.247). Deze dimensie heeft drie deelaspecten: de bevrediging van behoeften, de prijs-kwaliteitsverhouding en de geschiktheid volgens marktstandaarden. De eerste twee deelaspecten benaderen kwaliteit vanuit het perspectief van de gebruiker. Net als Kurz (2001) en Ng (1992) stelt ook Grbic (2008) zich de vraag of deze groep stakeholders wel over de nodige kennis en vaardigheden beschikken om kwaliteit te kunnen beoordelen. Waar de nadruk bij het eerste aspect ligt op de noden van de klant, gaat het tweede na of de klant waar voor zijn geld krijgt. Het laatste aspect werpt een blik op kwaliteit vanuit het standpunt van de serviceprovider en gaat na of er sprake is van een “*fitness for the purpose of the market*” (Grbic, 2008, p. 250).

2.1.3. Normen

Uit de bovenstaande paragrafen bleek al dat kwaliteit een zeer gedifferentieerd onderzoeksdomein is. Naast de verschillende visies van de stakeholders en de uiteenlopende toepassingen, variëren ook de beoordelingscriteria en kwaliteitsnormen die gehanteerd worden. Garzone (2002) wijst erop dat ook cultuur, tijd en plaats een invloed uitoefenen op de kwaliteitscriteria en -normen. Sinds de Processen van Neurenberg, waar simultaan tolken voor het eerst werd toegepast, zijn de kwaliteitscriteria immers sterk geëvolueerd. Toch benadrukt Dejean le Féal (1990) dat de verschillen tussen tolken onderling klein zijn wat de normen betreft die ze zichzelf opleggen. Bovendien stelt ze dat er een consensus heerst over wat tolken beschouwen als een professionele simultane vertolking en wat niet. Het is daarbij opvallend dat Dejean le Féal (1990) tolken aanmoedigt om tegen de deontologische principes in te gaan door de prestatie van de spreker te verbeteren:

What our listeners receive through their earphones should produce the same effect on them as the original speech does on the speaker's audience. It should have the same cognitive content and be presented with equal clarity and precision in the same type of language. Its language and oratory quality should be at least on the same level as that of the original speech, if not better, given that we are professional communicators, while many speakers are not, and sometimes even have to express themselves in languages other than their own (Dejean le Féal, 1990, p. 155).

Ook bij Chiaro en Nocella (2004) vinden we het perspectief van de tolk terug als het gaat over kwaliteitsnormen. Deze onderzoekers beklemtonen wel dat er naast de noden en de verwachtingen van de tolk ook rekening moet gehouden worden met die van de gebruiker. Tot slot benadrukken Chiaro en Nocella (2004) dat ook de tolkprestatie als dienst op zich nauwkeurig bestudeerd moet worden om kwaliteitsnormen op te stellen. Aangezien de invulling van die normen nauw samenhangt met het onderzoeksdoel enerzijds en de stakeholder die beoordeelt anderzijds, gaan we in paragraaf 2.2 dieper in op de verschillende criteria die gebruikt worden om kwaliteit te beoordelen.

Naast de aandacht die bij kwaliteitsnormen gaat naar de tolk en de gebruiker, haalt Garzone (2002) aan dat normen ook eigen kunnen zijn aan een bepaalde beroepsorganisatie. Deze stakeholder valt in ons literatuuroverzicht onder de term derde partijen. Garzone (2002) stelt dat normen het gedrag van tolken die lid zijn van die organisatie sturen en de keuzes bepalen die ze maken. Normen hebben immers als doel om de kwaliteitsstandaarden van de organisatie te waarborgen (Garzone, 2002). Het voorbeeld bij uitstek van zo een internationale beroepsorganisatie is **AIIC**. De organisatie telt meer dan 3000 professionele conferentietolken uit meer dan negentig verschillende landen (www.aiic.net). Sinds de oprichting in 1953 wordt AIIC gezien als een toonaangevende autoriteit op vlak van deontologie en kwaliteits- en beroepsnormen (www.aiic.net; Pöchhacker, 2016). Dankzij de inspanningen van AIIC werd het beroep van conferentietolk internationaal op de kaart geplaatst, kreeg het een hoge professionele status aangemeten en kwamen er afspraken rond de arbeidsomstandigheden voor de tolken (Pöchhacker, 2016). Zowel tolken die reeds behoren tot de organisatie als tolken die lid willen worden, kunnen op de website een handleiding raadplegen. Uit die handleiding blijkt dat AIIC op vlak

van kwaliteit van haar leden verwacht dat ze de boodschap van de spreker zo **nauwkeurig, waarheidsgetrouw en volledig mogelijk** weergeven in de doeltaal (AIIC, 1999). De tolk dient dus **loyaal** te zijn aan de spreker en aan de boodschap (AIIC, 1999). Net als Dejean le Féal (1990) beklemtoont ook AIIC (1999) dat tolken communicatie-experten zijn. Er wordt dus van hen verlangd dat ze de boodschap in de brontaal **vloeiend, duidelijk en overtuigend** overbrengen in de doeltaal, of in de woorden van AIIC (1999): “Make them forget they are hearing the speaker through an interpreter”. Tot slot haalt de organisatie aan dat haar tolken erover moeten waken dat de weergave in de doeltaal **makkelijk te volgen** is aangezien het voor de luisteraar niet evident is om de hoofdtelefoon voortdurend te dragen en aandachtig te blijven luisteren (AIIC, 1999). We gaan hier niet dieper in op de financiële normering aangezien deze informatie niet publiek beschikbaar is.

Maar worden die normen wel nageleefd door de AIIC-tolken? Is er een verschil merkbaar tussen de jongere en oudere generaties tolken? Zwischenberger (2015) stelde zich die delicate vraag in haar studie. Ze onderzocht de houding van de conferentietolken ten opzichte van twee normen en één antinorm: loyaliteit naar de spreker toe, afstand die de tolk bewaart en tussenkomst van de tolk in het originele discours. Uit haar onderzoek blijkt dat AIIC-tolken wel degelijk de normen die hun organisatie hoog in het vaandel draagt, naleven. Zo stelde Zwischenberger (2015) vast dat loyaliteit naar de spreker toe wordt beschouwd als de belangrijkste norm binnen AIIC. Ook de tweede norm wordt door de conferentietolken gerespecteerd maar blijkt minder bindend dan de eerste norm. De antinorm tussenkomst van de tolk daarentegen, scoorde beduidend lager dan de andere twee normen. Concreet wil dat zeggen dat tolken niet snel geneigd zijn om in te grijpen. Hoewel het onderzoek door zijn beperkte omvang geen algemeen geldende uitspraken kan doen, concludeert Zwischenberger (2015, p.90) dat alle “role-related normative expectations” in het conferentietolken zijn opgebouwd rond het beeld van tolken als *conduits*. Deze opvatting stelt dat conferentietolken optreden als een passief doorgeefluik tussen spreker(s) en luisteraar(s) en beschouwt tussenkomsten door de tolk zelf als niet wenselijk (Zwischenberger, 2015). Aangezien deze metafoor sterk verankerd is in de mindset van beroepsorganisaties als AIIC enerzijds en van gezaghebbende tolkwetenschappers anderzijds, is er sprake van een supernorm (Zwischenberger, 2015). Toch laat de onderzoekster zich kritisch uit over de normen van de beroepsorganisatie omdat ze volgens haar haaks op elkaar staan. Zo haalt ze onder meer aan dat AIIC enerzijds van haar tolken verwacht dat ze loyaal zijn naar de spreker toe en anderzijds van hen verlangt dat ze verbeteringen aanbrengen in het origineel om tot een vlotter, duidelijker en samenhangender geheel te komen (Zwischenberger, 2015).

In de volgende paragraaf gaan we dieper in op de onderzoeksmethodes die in de tolkwetenschap gebruikt kunnen worden om kwaliteit te bestuderen.

2.1.4. Onderzoeksmethodes

Nog voordat een onderzoeker de kwaliteit van tolkprestaties kan meten en beoordelen, dient hij een passende onderzoeksmethode te kiezen. Of een bepaalde methode geschikt is of niet, hangt volgens Hale en Napier (2013) af van het onderzoeksdoel enerzijds en van probleemstelling anderzijds. Elke onderzoeker moet dus voor zichzelf nagaan wat hij wil bereiken met het onderzoek, welke vragen hij wil beantwoorden en welke werkwijze daarvoor het meest geschikt is. De gekozen methode is op die manier bepalend voor het verdere verloop van het onderzoek (Hale & Napier, 2013). In wat volgt bespreken we eerst de onderzoeksmethodes die Hale en Napier (2013) onderscheiden voor algemeen tolkonderzoek en spitsen we ons nadien toe op de setting van het conferentietolken (cf. 4).

In *Research methods in interpreting* schetsen Hale en Napier (2013) een algemeen overzicht van de onderzoeksmethodes die gebruikt kunnen worden in de **tolkwetenschap**. Ze onderscheiden er in totaal zes: vragenlijsten, diepte-interviews, focusgroepen, casestudies, observaties en corpora. Hale en Napier (2013) koppelen de methodes ook aan het soort onderzoek waarbinnen ze doorgaans voorkomen. Zo blijken diepte-interviews, focusgroepen en casestudies vaak gebruikte methodologieën te zijn binnen etnografisch onderzoek, terwijl corpusanalyses gelinkt worden aan onderzoeken rond discoursanalyse (Hale & Napier, 2013). In beide gevallen gaat het om kwalitatieve onderzoeksmethodologieën die volgens Hale en Napier (2013) vooral gangbaar zijn in de sociale wetenschappen. Bij experimentele onderzoeken daarentegen gaat het om kwalitatieve methodes die afkomstig zijn uit de psychologie en de wetenschap (Hale & Napier, 2013). Dit onderstreept nogmaals het interdisciplinaire karakter van de tolkwetenschap. Wat vragenlijsten betreft duiden Hale en Napier (2013) op het verschil met surveyonderzoeken. Zo worden vragenlijsten soms onterecht beschouwd als een volwaardig onderzoek op zich terwijl het louter een onderzoeksmethode is. Verder kunnen ook tekstanalyses, observaties, interviews en focusgroepen dienstdoen als onderzoeksmethodes bij surveys (Hale & Napier, 2013). Al stellen de onderzoeksters wel vast dat vragenlijsten vaak gebruikt worden bij grootschalige onderzoeken omdat ze vrij snel heel wat data genereren. Na deze *tour d'horizon* van methodologieën focussen we ons in de volgende paragraaf op de methodes die gebruikt worden voor *quality assessment* in het conferentietolken.

De tendens om tolkonderzoeken te voeren aan de hand van vragenlijsten, is nog duidelijker zichtbaar in de setting van het **conferentietolken**. Uit ons deskonderzoek bleek immers dat het de meest courante methode is om kwaliteit te meten en te beoordelen bij gebruikers (o.a. Gile, 1990; Kopczyński, 1994; Moser, 1996; Moser-Mercer, 1996; Kurz, 2001) en bij tolken (o.a. Bühler, 1986; Altman, 1990; Chiaro & Nocella, 2004; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker & Zwischenberger, 2010). Een mogelijke verklaring hiervoor is de praktische haalbaarheid van deze onderzoeksmethode. Een aandachtspunt is echter het subjectieve karakter van **vragenlijsten**:

The first point to consider is that with any type of questionnaire, you are asking people's opinions about different issues, and that is all. You cannot ascertain whether what they say is true. (...). This is because their answers will be purely subjective and will not be measured against any valid instrument (Hale & Napier, 2013, p. 52).

Hoewel vragenlijsten geen objectieve data genereren, zijn ze toch geschikt als onderzoeksmethode in het domein van *quality assessment* omdat ze peilen naar de meningen en de percepties van de stakeholders. De betrouwbaarheid van het onderzoek kan wel verhoogd worden door controlevragen toe te voegen of door te trianguleren met andere onderzoeksmethodes (Hale & Napier, 2013). Daarnaast kunnen onderzoekers ook een vooronderzoek uitvoeren (Pöchhacker & Zwischenberger, 2010) of zelf strategieën bedenken die de objectiviteit van het onderzoek bevorderen (Marrone, 1993). Onze analyse van de vakliteratuur wees uit dat controlevragen de voorkeur genieten bij onderzoek naar kwaliteit in het conferentietolken. Enkel Moser (1996) en Chiaro en Nocella (2004) combineerden vragenlijsten in hun onderzoek met een tweede methode, namelijk interviews. Wat de toepassingsmogelijkheden betreft, stelden we vast dat vragenlijsten kunnen worden ingezet bij onderzoeken naar de verwachtingen rond kwaliteit en/of de effectieve beoordeling van tolkprestaties (cf. 2.2).

Naast vragenlijsten gebruikt men nu steeds vaker **corpora** als onderzoeksmethode om kwaliteit te meten en te beoordelen in het conferentietolken. Ook ons eigen onderzoek gaat aan de hand van een corpus na wat de kwaliteit van Franse en Italiaanse tolkprestaties is in het Europees Parlement. Corpora winnen volgens Garzone (2002) stilaan aan belang omdat ze in tegenstelling tot andere methodes, vrij duidelijk afgebakend kunnen worden. Garzone (2002, p. 109) neemt daarom aan dat onderzoeken op basis van corpora ook betrouwbare resultaten zullen opleveren:

Actually, as regards interpreting, there are reasons to believe that the analysis of a corpus that is limited in terms of topic, situation and cultural context, and thus more homogeneous both from the linguistic and the socio-cultural viewpoint, is likely to yield meaningful and reliable results.

Wat het aantal corpusonderzoeken betreft, stellen Straniero Sergio en Falbo (2011) vast dat de tolkwetenschap op dat moment achterophinkt op de vertaalwetenschap. De onderzoekers schrijven die achterstand toe aan het mondelinge, en dus vluchtige karakter van tolkprestaties. Dat brengt met zich mee dat de mondelinge data eerst getranscribeerd moeten worden, wat erg tijdrovend en arbeidsintensief is (Straniero Sergio & Falbo, 2011). Bovendien is een transcriptie nooit een exacte weergave van alle elementen die in het origineel aan bod kwamen (Straniero Sergio & Falbo, 2011; Mazeland, 2003). Verder beklemtonen Shlesinger (1998) en Straniero Sergio en Falbo (2011) dat corpora in de tolkwetenschap doorgaans beperkt zijn in omvang en daardoor eerder geschikt zijn voor kwalitatieve onderzoeken.

In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaan we na welke methodologische en conceptuele moeilijkheden verbonden zijn aan het concept kwaliteit.

2.1.5. Complexiteit

Binnen het domein van *quality assessment* wordt de afwezigheid van een algemeen aanvaard kwaliteitsmodel toegeschreven aan het complex karakter van kwaliteit en haar vele toepassingen (cf. 2.1.2 en 2.1.3). Hoewel tolkwetenschappers het niet eens zijn over de beoordeling van tolkprestaties, erkennen ze wel unaniem dat kwaliteit een complex onderzoeksdomein is (o.a. Gile, 1990; Kahane, 2000; Garzone, 2002; Kalina, 2005; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker, 2016). De moeilijkheden waarmee het vakgebied te maken krijgt, zijn dan ook divers. Toch kunnen ze herleid worden tot twee overkoepelende perspectieven: conceptuele en methodologische problemen. In de volgende paragraaf bespreken we ze meer in detail.

I. Conceptuele problemen

Onder conceptuele problemen verstaan we net als Pöchhacker (2001) alle moeilijkheden die betrekking hebben op de *invulling van het concept kwaliteit* in brede zin. Een grondige analyse van de vakliteratuur leverde drie elementen op die onder deze noemer geplaatst kunnen worden. Het eerste element betreft de **verscheidenheid aan visies en perspectieven** die bestaan rond het concept kwaliteit (Viezzi, 1999; Moser-Mercer, 1996; Pöchhacker, 2001; Garzone, 2002). Zo stelt Pöchhacker (2001) dat *verwachtingen* die groepen stakeholders koesteren rond kwaliteit, onderling variëren. Bovendien zijn er ook kleine tot grote verschillen merkbaar in eenzelfde *user group* (bv. Gile, 1990, 1999; Kurz, 1993; Moser, 1996; Garzone, 2002). Deze tendens zet zich verder door bij de *beoordeling* van tolkprestaties. Als verklaring hiervoor haalt Grbic (2008) aan dat gebruikers zich naast door normen ook laten leiden door stereotypen, gevoelens en eerste indrukken. Kalina (2005) voegt daaraan toe dat ook persoonlijke voorkeuren de beoordeling kunnen kleuren. Deze voorkeuren worden gevormd door culturele gewoontes, indrukken, de kennis over en interesse in het onderwerp en de houding van de beoordelende luisteraar (Kalina, 2005). Al deze subjectieve factoren leiden tot het ontstaan van verschillende "*individual opinion profiles*" (Kellet Bidoli, 1996, p. 118). De vraag die dus gesteld moet worden is "quality for whom, assessed in what manner?" (Kahane, 2000, par. 4).

Het tweede conceptuele probleem, de **selectie van kwaliteitscriteria**, sluit nauw aan bij het eerste element. Onderzoek wijst uit dat er ook hier variatie is in wat door stakeholders belangrijk wordt bevonden (bv. Gile, 1999, 2003; Kahane, 2000; Pöchhacker, 2001; Garzone, 2002; Kalina, 2005). Net als bij de verwachtingen en de beoordelingen, zijn er verschillen merkbaar tussen groepen stakeholders. Kahane (2000) toonde bijvoorbeeld aan dat tolken (Bühler, 1986) in vergelijking met gebruikers (Kurz, 1989, 1993) meer belang hechten aan criteria als moedertaalaccent, stemkwaliteit en correcte grammatica. Ook de manier waarop beide stakeholders de betrouwbaarheid van een tolkprestatie beoordelen, blijkt ver uit elkaar te liggen (Gile, 1999). Zo duiken er significante verschillen op tussen wat tolken en gebruikers verstaan onder fouten of weglatingen (Gile, 1999). Daarnaast zijn er ook afwijkingen in de manier waarop leden van eenzelfde groep, bijvoorbeeld sprekers en luisteraars, tolkprestaties beoordelen (Kahane, 2000; Pöchhacker, 2001). De diversiteit in de keuze van

kwaliteitscriteria en - normen schrijft Garzone (2002) toe aan de factoren tijd, ruimte en cultuur. Toch benadrukken Kahane (2000) en Pöchhacker (2001) dat er over een aantal kwaliteitscriteria wel eensgezindheid bestaat. Concreet gaat het om de criteria accuraatheid, duidelijkheid en betrouwbaarheid (Pöchhacker, 2001, p. 413). Bij Chiaro en Nocella (2004, p. 279) treffen we dezelfde kernwaarden aan, maar onder een andere naam: “fidelity to the source text, linguistic correctness and stylistic and terminological acceptability”.

Het **gebrek aan een eenduidige definitie** over het concept kwaliteit vloeit voort uit de bovenstaande conceptuele problemen en vormt het derde conceptuele probleem (o.a. Gile, 1990; Viezzi, 1999; Kahane, 2000; Garzone, 2002; Kalina, 2005; Grbic, 2008; Zwischenberger, 2010). Als verklaring haalt Viezzi (1999) aan dat de vele variabelen het moeilijk maken om het concept kwaliteit af te lijnen. Het feit dat tolken plaatsvindt in diverse settings, situaties en tolkmodi, draagt hier enkel toe bij (Viezzi, 1999). Volgens Zwischenberger (2010) is het daarom misschien zelfs onmogelijk om tot een universele definitie van kwaliteit te komen. AICC omschrijft kwaliteit immers als “that elusive something which everyone recognises but no one can successfully define” (in Zwischenberger, 2010). Wij stellen ons dan ook voorzichtig de vraag in welke mate zo een definitie wenselijk is.

II. Methodologische problemen

Waar de nadruk bij conceptuele problemen ligt op de *theoretische invulling* van kwaliteit, ligt die bij methodologische problemen op *het onderzoek naar en de evaluatie* van kwaliteit. Op dit niveau plaatsten we twee elementen uit de vakliteratuur die het onderzoek naar kwaliteit bemoeilijken. We willen echter benadrukken dat het onderscheid tussen conceptuele en methodologische problemen niet altijd duidelijk is. Dat komt omdat de twee perspectieven en hun bijhorende elementen niet los van elkaar staan maar in elkaar overvloeien.

Een eerste element dat onder de noemer methodologische problemen valt, is het mondelinge en dus **vluchtige karakter** van tolkprestaties (Viezzi, 1999; Garzone, 2002; Straniero Sergio & Falbo, 2011). Bijgevolg kunnen vertolkingen, in tegenstelling tot vertalingen, slechts één keer beoordeeld worden (Garzone, 2002). Transcripties van opnames kunnen dat probleem grotendeels verhelpen aangezien ze toestaan om mondelinge data schriftelijk weer te geven. Op die manier blijft het mogelijk om tolkprestaties aan een onderzoek te onderwerpen. Toch zijn er een aantal nadelen verbonden aan transcripties. In de paragraaf over onderzoeksmethodes (2.1.4) haalden we reeds aan dat ze erg arbeidsintensief zijn (Straniero Sergio & Falbo, 2011). Verder wezen we erop dat transcripties nooit een exacte weergave zijn van het originele discours (Straniero Sergio & Falbo, 2011; Mazeland, 2003). Dat komt omdat een onderzoeker enkel de elementen transcribeert die hij nodig heeft om de onderzoeksvragen te beantwoorden (Bucholtz, 2000; Niemants, 2012; Hale & Napier, 2013). Bijgevolg worden transcripties steeds opgesteld vanuit een bepaald standpunt (Bucholtz, 2000). Garzone (2002, p.1) is er dan ook van overtuigd dat transcripties mondelinge data niet getrouw weergeven:

Although transcription turns it into an analysable material object, there is no doubt that to analyse an oral text in written form is not only methodological incorrect, but also ineffective, owing to the important role of prosody in the expression of meaning.

Bucholtz (2000) ziet echter geen graten in het gebruik van transcripties om mondelinge data te analyseren. Ze wijst er wel op dat onderzoekers zich bewust moeten zijn van de invloed die ze uitoefenen op hun transcripties. Ze pleit daarom voor een “*reflexive transcription practice*” (Bucholtz, 2000, p. 1462). Aan de hand van deze aanpak wil Bucholtz (2000) onderzoekers sensibiliseren om kritisch te reflecteren over de keuzes die ze maken en de gevolgen ervan voor hun onderzoek. Ze vat het als volgt samen: “Our goal [interpreters] should not be neutrality but responsibility” (Bucholtz, 2000, p. 1461).

In de vorige alinea verwezen we reeds kort en indirect naar het laatste element dat problemen veroorzaakt bij onderzoek naar kwaliteit: de **betrouwbaarheid**. Verschillende factoren kunnen die betrouwbaarheid ondermijnen. De zwakke **validiteit** van de data die in tolkonderzoeken worden gebruikt en als authentiek worden beschouwd, kan mogelijk de betrouwbaarheid negatief beïnvloeden (Gile, 1998). Ter illustratie haalt Gile (1998) het voorbeeld aan van een onderzoeker die zelf geen tolk is en die toch experimenteel onderzoek voert. Naast de validiteit kan ook het gebruik van **niet-representatieve data** de betrouwbaarheid van het onderzoek aantasten (Gile, 1998). Dat kan veroorzaakt worden door kleine samples die niet willekeurig worden samengesteld en dus niet veralgemeenbaar zijn, mogelijke ups en downs in de kwaliteit van de tolkprestaties en veranderende tolksettings (Gile, 1998). Een laatste factor die eventueel problematisch kan zijn, gaat terug op de vraag hoe en in welke mate een **gebruiker als pure costumer** kwaliteit effectief kan beoordelen (Kurz, 2001; Kahane, 2000; Chiaro & Nocella, 2004) (cf. 2.1.1). Garzone (2002) stelt immers dat een gebruiker enkel kan voortgaan op subjectieve parameters zoals kennis over het onderwerp en logische coherentie om kwaliteit te beoordelen. Dat verklaart volgens Bühler (1986) waarom *users* vaak hun toevlucht zoeken tot “oppervlakkige criteria” zoals aangename stem en moedertaalaccent. Gile (2003) beaamt dat luisteraars geen (professionele) kennis of ervaring hebben met twee kwaliteitscriteria die belangrijk worden bevonden: het getrouw weergeven van de boodschap en de taalkundige correctheid. Kalina (2005) vult aan dat *users* de neiging hebben om de normen die ze kennen uit eentalige communicatie te projecteren op de tolkprestatie en die navenant te beoordelen. Tot slot beklemtonen verschillende tolkwetenschappers dat onderzoek naar de voorkeuren van gebruikers met de nodige omzichtigheid behandeld moet worden (Bühler, 1986; Gile, 2003; Garzone, 2003; Kalina, 2005; Grbic, 2008). Gile (2003) verklaart dat gebruikers zich mogelijk laten leiden door het beeld van de ideale tolkprestatie terwijl dat niet meteen in lijn ligt met de manier waarop ze een tolkoutput de facto zouden beoordelen als professionals. In het volgende deel (2.2) gaan we hier dieper op in.

2.2. Onderzoek naar kwaliteit bij conferentietolken

In het tweede luik van dit hoofdstuk rond kwaliteit concentreren we ons op de beoordeling van simultane tolkprestaties in de setting van het conferentietolken. We gaan daarbij na welke criteria gebruikt worden om kwaliteit te meten en te beoordelen. Naar het voorbeeld van De Gregoris (2015) splitsen we de onderzoeken uit de vakliteratuur op in twee categorieën naargelang hun onderzoeksdoel: verwachtingen of effectieve beoordelingen van tolkprestaties. Waar het eerste type onderzoek uitsluitend peilt naar de voorkeuren van stakeholders en dus hypothetisch is, gaat het tweede na hoe tolkprestaties effectief beoordeeld worden (De Gregoris, 2015). Verschillende tolkwetenschappers benadrukken dat de kwaliteitsvoorkeuren van gebruikers kunnen afwijken van de beoordelingscriteria die ze werkelijk hanteren (Bühler, 1986; Gile, 2003; Garzone, 2003; Kalina, 2005; Grbic, 2008). Dat triggerde ons om de onderverdeling van De Gregoris (2015) verder door te trekken naar het niveau van de twee meest bestudeerde stakeholders: de tolk en de gebruiker.

2.2.1. Onderzoek naar verwachtingen rond kwaliteit

De start van het onderzoek naar kwaliteitsverwachtingen bij **tolken** werd in 1986 gegeven door Hildegund Bühler. Sindsdien wordt de onderzoekster beschouwd als de referentie voor tolkonderzoeken over kwaliteit. **Bühler (1986)** bevroeg 47 respondenten waaronder 41 AIIC-tolken en 6 medewerkers van de AIIC-kwaliteitsdienst. Het CACL, voluit *Commissions des admissions et du classement linguistique*, gaat na of leden die willen toetreden tot de organisatie, voldoen aan de vereiste kwaliteitsnormen. Wanneer een aanvraag wordt goedgekeurd, evalueren vijf ervaren tolken of *sponsors* de kandidaat in een reële tolksetting. In haar onderzoek wou Bühler (1986) nagaan welke kwaliteitscriteria AIIC-tolken en CACL-medewerkers belangrijk vinden om kandidaten te evalueren. De respondenten kregen de keuze uit zestien kwaliteitscriteria die ze moesten rangschikken volgens een vierpuntenschaal (heel erg belangrijk, belangrijk, minder belangrijk, irrelevant). Bühler (1986) deelde de beoordelingscriteria op in twee categorieën: linguïstisch (semantisch) en niet-linguïstisch (pragmatisch). Door de deelname van CACL-medewerkers aan het onderzoek verwachtte Bühler (1986) dat ze, naast de verwachtingen van tolken, ook inzicht ging verwerven in die van gebruikers.

Het onderzoek van Bühler (1986) wees uit dat bijna alle linguïstische criteria belangrijk werden bevonden door de respondenten. De hoogste score werd door de AIIC-tolken en CACL-medewerkers toegekend aan het criterium *sense consistency with the original message*. De criteria *logical of utterance* en *use of correct terminology* vervolledigen de top drie. Over het criterium vlotheid heerste er wat meer onenigheid bij de respondenten. Hoewel alle CACL-medewerkers het unaniem eens zijn over het belang van een vlotte weergave van de brontekst, deelt amper de helft van alle respondenten die mening. Omgekeerd stelde Bühler (1986) vast dat AIIC-tolken *completeness of interpretation* als een essentieel kwaliteitscriterium beschouwen terwijl slechts 17% van de CACL-medewerkers die mening zijn toegedaan. Bij de niet-linguïstische criteria kwam *reliability* als belangrijkste uit de bus, gevolgd door een grondige voorbereiding en teamwerk (Bühler, 1986). Voor de overige pragmatische criteria gaf Bühler (1986) geen percentages, waardoor we ze niet verder

naar belangrijkheid konden indelen. Bühler (1986) besluit dat ze samen met de semantische criteria *native accent*, *pleasant voice* en *use of appropriate style* door AIIC-tolken en CACL-medewerkers worden gezien als “desirable in most cases, but not essential” (Bühler, 1986, p. 233). Tabel 1 biedt een schematisch overzicht van de zestien kwaliteitscriteria van Bühler (1986), door ons geordend volgens graad van belangrijkheid.

Tabel 1

Kwaliteitscriteria van Bühler (1986) gerangschikt naar belangrijkheid

Linguistic criteria (semantic)	Extra-linguistic criteria (pragmatic)
Sense consistency with the original message	Reliability
Logical cohesion of utterance	Thorough preparation of conference documents
Use of correct terminology	Ability to work in a team
Fluency of delivery	Pleasant appearance
Correct grammatical use	Poise
Completeness of interpretation	Endurance
Pleasant voice	Positive feedback from delegates
Native accent	
Use of appropriate style	

Het werk van Bühler (1986) vormde de basis voor heel wat andere tolkonderzoeken naar kwaliteit. In 2004 bestudeerden Chiaro en Nocella de manier waarop tolken naar kwaliteit kijken. Het medium dat de onderzoekers gebruikten om hun vragenlijst te verspreiden, was erg revolutionair voor zijn tijd: het internet. Dankzij dit medium slaagden **Chiaro en Nocella (2004)** erin om tolken van over heel de wereld te bereiken. In totaal vulden maar liefst 286 tolken vanuit vijf verschillende continenten de vragenlijst in. Chiaro en Nocella (2004) vertrokken vanuit de kwaliteitscriteria van Bühler (1986) en vulden die, aan de hand van korte interviews met tolken, verder aan. Vervolgens stelden Chiaro en Nocella (2004) vragenlijsten op die naar twee soorten informatie peilden. Het eerste deel van de vragenlijst verzamelde demografische gegevens terwijl het tweede deel gewijd was aan het eigenlijke onderzoek: het ordenen van kwaliteitscriteria. In tegenstelling tot Bühler (1986), lieten Chiaro en Nocella (2004) de tolken zelf de linguïstische en de niet-linguïstische criteria ordenen. De reden hiervoor was dat ze in het onderzoek van Bühler (1986) vaststelden dat tolken nagenoeg alle criteria belangrijk vonden en niet snel geneigd waren om een criterium als onbelangrijk te bestempelen. De resultaten van Chiaro en Nocella (2004) komen in grote mate overeen met die van Bühler (1986). Een belangrijk verschil is wel dat het criterium *completeness of interpretation* bij Chiaro en Nocella (2004) een van de drie belangrijkste linguïstische criteria is terwijl het bij Bühler (1986) pas op de vijfde plaats komt. Samen met de normen *sense consistency with the original* en *cohesion* beschouwen Chiaro en Nocella (2004) het zelfs als een cruciaal criterium om kwaliteit te beoordelen. De drie semantische criteria die het laagst scoorden zijn identiek aan die van Bühler (1986). Volgens Chiaro en Nocella (2004) hebben deze criteria louter als doel om de tolkprestatie op te smukken.

In het kader van een grootschalig onderzoeksproject over kwaliteit bij simultaan tolken bestudeerden Pöchhacker en Zwischenberger (2010) de kwaliteitsverwachtingen van conferentietolken. Aanvullend onderzochten ze welke rol de tolk inneemt in het communicatieproces. Het was de eerste studie rond kwaliteit die gevoerd werd bij AIIC-tolken sinds het onderzoek van Bühler (1986). **Pöchhacker en Zwischenberger (2010)** baseerden zich op de innovatieve aanpak van Chiaro en Nocella (2004) om hun onderzoekdata te verzamelen: een online vragenlijst. Naar analogie met Chiaro en Nocella (2004) namen de onderzoekers de semantische kwaliteitscriteria van Bühler (1986) als basis en voegden ze er na een vooronderzoek twee extra criteria aan toe: *lively intonation* en *synchronicity*, wat het totaal op elf bracht. De vragenlijst telde 41 vragen en was opgebouwd rond drie categorieën: demografische gegevens, beoordeling van elf criteria en stellingen rond de rol van de tolk. Om de kwaliteitsbeoordelingen concreet te maken, lieten Pöchhacker en Zwischenberger (2010) hun 704 respondenten luisteren naar een kort audiofragment. Aan de hand daarvan konden ze de impact van het criterium intonatie onderzoeken en nagaan of de verwachtingen hier in lijn lagen met de beoordelingen. De resultaten van het onderzoek bevestigden de status van *sense consistency with the original* en *logical cohesion* als cruciale kwaliteitscriteria (Pöchhacker & Zwischenberger, 2010). Dat er over het derde belangrijkste criterium geen consensus bestaat, blijkt ook uit de bevindingen van Pöchhacker en Zwischenberger (2010). Waar de respondenten bij Bühler (1986) en Chiaro en Nocella (2004) meer belang hechtten aan correcte terminologie en volledigheid, primeert een vlotte tolkprestatie bij Pöchhacker en Zwischenberger (2010). De bedenking dat het belang van de kwaliteitscriteria kan variëren naargelang de tolkopdracht, wordt gedeeld door 43% van de bevroegden (Pöchhacker & Zwischenberger, 2010). Bovendien stelden de onderzoekers vast dat AIIC-tolken anno 2010 een hogere score toekenden aan vormelijke criteria zoals correcte terminologie en gepaste stijl dan ze in 1986 deden. Tot slot blijken vrouwen gevoeliger te zijn voor intonatie dan mannen (Pöchhacker & Zwischenberger, 2010).

Men zou zich de vraag kunnen stellen of het verschil in resultaten van Bühler (1986), Pöchhacker en Zwischenberger (2010) enerzijds en Chiaro en Nocella (2004) anderzijds te wijten zou zijn aan de respondenten die deelnamen. De eerste twee onderzoeken werden immers, in tegenstelling tot het laatste, uitsluitend gevoerd bij AIIC-tolken. Met deze bedenking in het achterhoofd stelde **Zwischenberger (2010)** zich de vraag of leden van twee verschillende tolkorganisaties andere kwaliteitscriteria hoog in het vaandel dragen. Zwischenberger (2010) vergeleek AIIC met de nationale beroepsorganisatie VKD, het Verband der Konferenzdolmetscher. Net als haar onderzoek met Pöchhacker in hetzelfde jaar maakt ook deze studie deel uit van een groter onderzoeksproject over kwaliteit. Zwischenberger (2010) legde de tolken elf kwaliteitscriteria van Bühler (1986) voor. De resultaten van het onderzoek ontkrachten de hypothese dat AIIC-tolken en VKD-tolken andere kwaliteitscriteria verkiezen. De verschillen die optreden zijn, met uitzondering van het criterium *correcte grammatica*, miniem. Zwischenberger (2010) schrijft dat ene verschil toe aan het belang dat AIIC hecht aan tolken naar de moedertaal. Daarnaast bleken AIIC-tolken gevoeliger te zijn voor vormelijke criteria en de manier waarop een tolkprestatie gebracht wordt. De stelling dat kwaliteitscriteria afhankelijk zijn van de tolkopdracht, werd ook hier bevestigd (Zwischenberger, 2010). De leden van

AllC en VKD duiden synchroniciteit, het gebruik van correcte terminologie en gepaste stijl aan als de drie meest variabele kwaliteitscriteria (Zwischenberger, 2010).

Waar Bühler (1986) de spilfiguur is voor het onderzoek naar kwaliteitsverwachtingen bij tolken, is **Kurz (1993, 2001)** dat voor **gebruikers**. Net als Zwischenberger (2010), stelde Kurz (1993) zich de vraag of leden van eenzelfde groep stakeholders andere kwaliteitsvoorkeuren hebben. In tegenstelling tot Zwischenberger (2010) voerde ze haar onderzoek niet uit bij serviceproviders maar wel bij gebruikers. Aan de hand van een vragenlijst vergeleek Kurz (1993) de voorkeuren van drie verschillende usergroepen: dokters, ingenieurs en afgevaardigden van de Raad van Europa. De lijst met semantische criteria die ze gebruikte, nam ze over van Bühler (1986). Enkel het criterium *use of appropriate style* nam Kurz (1993) niet op in haar vragenlijst. Verder gebruikte ze ook de vierpuntschaal van Bühler (1986). Alle respondenten hadden enige conferentie-ervaring waardoor ze eerder al in contact kwamen met tolken. Hoewel Kurz (1993) haar vragenlijst uitdeelde tijdens drie conferenties, was een effectieve beoordeling van de tolkprestaties niet aan de orde. De focus lag dus op wat gebruikers beschouwen als een kwaliteitsvolle tolkprestatie. Het aantal ingevulde vragenlijsten klokte af op 124, verdeeld over de drie usergroepen (Kurz, 1993). Omdat het aantal gebruikers per groep varieerde, werkte Kurz (1993) met gemiddeldes. Bij de bespreking van de resultaten beperkte ze zich bovendien niet tot een analyse van de drie gebruikersgroepen maar voerde ze een vergelijkende studie uit met Bühler (1986). Daaruit bleek dat de tolken over de hele lijn de hoogste scores gaven en ingenieurs de laagste. Verder stelde Kurz (1993) vast dat de verschillen tussen de drie gebruikersgroepen beperkt bleven tot de criteria moedertaalaccent, aangename stem en het gebruik van correcte grammatica.

Naar analogie met Kurz (1993) voerde Kopczynski (1994, p. 91) een onderzoek uit bij drie verschillende gebruikersgroepen: *delegates, humanities, science and technology*. **Kopczynski (1994)** deed dat vanuit de overtuiging dat kwaliteit een contextafhankelijke variabele is. In zijn onderzoek wou hij achterhalen welk beeld Poolse ontvangers hebben van conferentietolken en welke verwachtingen ze koesteren tegenover tolkprestaties. Om deze informatie te verzamelen stelde Kopczynski (1994) een vragenlijst op die peilde naar de visie van gebruikers rond het takenpakket van de tolk, de rol die hij/zij opneemt en de ergernissen die ze als luisteraar en/of spreker ervaren. Kopczynski (1994) benaderde het begrip verwachtingen dus vanuit een bredere invalshoek dan Kurz (1993). Bij de vragen rond de functies van de tolk en de ergernissen van de gebruikers, maakte een combinatie van open en gesloten vragen het mogelijk om alle antwoordmogelijkheden te dekken. De criteria die de respondenten bij de gesloten vragen moesten rangschikken, stelde Kopczynski (1994) zelf samen (bv. takenpakket: terminologische accuraatheid, weergeven van de centrale boodschap, stemkwaliteit; ergernissen: onafgewerkte zinnen, vertragen en versnellen, monotone intonatie). De vijf vragen omtrent de rol van de tolk waren ja-nee vragen. De resultaten wezen uit dat "all of the groups gave preference to content over form as the main functions of interpreting, and cited *detailed content* and *terminological precision* as their top two priorities" (Kopczynski, 1994, p. 98). Daarnaast waren de Poolse gebruikers ook unaniem over hun grootste ergernis: het gebruik van foutieve terminologie (Kopczynski, 1994). De verwachtingen van de drie usergroepen lagen dus net als bij Kurz (1993) verrassend dicht bij elkaar. De verschillen die zich toch voordeden, hadden betrekking op voornamelijk criteria zoals vlotheid en stijl.

Het meest uitgebreide onderzoek naar kwaliteitsverwachtingen is zonder twijfel dat van **Moser (1996)**. De onderzoeker beperkte zich immers niet tot een analyse van de criteria die gebruikers belangrijk vinden, maar ging ook na welke invloed de situationele context heeft. Aanvullend vergeleek Moser (1996) de voorkeuren van gebruikers met die van tolken en hield hij net zoals Kurz (1993) en Kopczynski (1994) rekening met verschillende gebruikersgroepen. De twee onderzoeksmethodes die Moser (1996) uitkoos voor zijn onderzoek waren interviews en een vragenlijst. Er was dus sprake van triangulatie, wat de betrouwbaarheid van het onderzoek ten goede komt (Hale & Napier, 2013). De interviews werden in 1993 afgenomen door het *AICC Research Committee* op 84 conferenties. Ze hadden als doel om meer te weten te komen over de ervaring die gebruikers hadden met conferentietolken en het beeld dat ze hebben over een goede tolkprestatie. De antwoorden van de geïnterviewden dienden vervolgens als basis voor de vragenlijst, die zowel uit open als gesloten vragen bestond. Het onderzoek van Moser (1996) toonde aan dat kwaliteitsvoorkeuren van gebruikers beïnvloed kunnen worden door de aard en de omvang van de conferentie in kwestie (technisch vs. algemeen, groot vs. klein). Zo blijkt de voorkeur voor terminologische correctheid eigen te zijn aan technische conferenties (Moser, 1996). Toch beklemtoont Moser (1996) dat persoonlijke eigenschappen ook aanleiding kunnen geven tot verschillen. Gebruikers die vaak een beroep doen op tolkdiensten blijken immers hogere scores te geven aan inhoudelijke criteria dan aan vormelijke terwijl respondenten met minder conferentie-ervaring geen duidelijk verschil maken tussen beide criteria (Moser, 1996). Moser (1996) wijst er wel op dat de kwaliteit van eerdere tolkervaringen hier van groot belang is. Daarnaast blijkt de leeftijd van de *user* positief gecorreleerd met diens voorkeur voor synthese van de belangrijkste elementen van de brontekst (Moser, 1996). Ook vormelijke criteria worden anders beoordeeld door mannen dan vrouwen en door gebruikers met veel of weinig tolkervaringen. Vrouwen en minder ervaren gebruikers zijn bijvoorbeeld opmerkelijk gevoeliger voor opgevulde pauzes. Toch heerst er ook over een aantal criteria consensus. Zo stelde de onderzoeker vast dat alle gebruikersgroepen *faithfulness to meaning* (Moser; 1996, p. 167) verkiezen boven een woord-voor-woordvertaling.

Het laatste gebruikersonderzoek dat we hier belichten is de doctoraatsstudie van **M. Amini, Ibrahim-González, Ayob en D. Amini (2015)**. Aan de hand van een vragenlijst wilden de doctorandi de kwaliteitsverwachtingen van Maleisische gebruikers in kaart brengen. De vragen die voorgelegd werden aan de 256 respondenten hadden enerzijds betrekking op de beoordeling van elf kwaliteitscriteria en anderzijds op het werk als tolk. Het merendeel van de niet-linguïstische criteria die Amini et al. (2015) hanteerden, namen ze over van Bühler (1986). De doctorandi vulden ze verder aan met de vormelijke criteria *lively intonation*, *synchronicity* en *style* uit de werken van Moser (1996) en Pöchhacker en Zwischenberger (2010). De resultaten van Amini et al. (2015) lagen opvallend genoeg in lijn met die van Bühler (1986). Het enige verschil is dat het criterium stijl bij gebruikers een pak hoger scoort dan bij tolken en dat vlotheid iets belangrijker wordt bevonden dan correcte terminologie (Amini et al., 2015).

2.2.2. Onderzoek naar beoordelingen van kwaliteit

Na de bespreking van enkele belangrijke onderzoeken naar kwaliteitsverwachtingen richten we ons in deze paragraaf op de effectieve beoordeling van tolkprestaties. Het valt ons daarbij op hoe beperkt het aandeel is van empirische onderzoeken binnen het domein van *quality assessment* bij conferentietolken (Darò, 1994). Uit onze analyse blijkt immers dat de vakliteratuur veel meer hypothetische onderzoeken telt die peilen naar de kwaliteitswensen van stakeholders. De gap is bovendien het grootst bij de stakeholders tolken. Nochtans zouden de beoordelingen door tolken gebruikt kunnen worden om aan zelfreflectie te doen of kwaliteitscontroles uit te voeren (cf. 2.1.2). Een mogelijke verklaring hiervoor ligt volgens Gile (2003, p.112) in de manier waarop tolken kijken naar evaluaties: “interpreters are reluctant to have the quality of their performance assessed”. Om toch voldoende respondenten te bekomen, doen onderzoekers een beroep op (tolk)studenten (Gile, 2003). Onze analyse van de literatuur over conferentietolken leverde echter geen enkel onderzoek op dat (tolk)studenten inzette als kwaliteitsbeoordelaars. Daarom laten we ze hier als stakeholder verder buiten beschouwing.

Wat de onderzoeken naar de beoordeling van kwaliteit bij gebruikers betreft, bespreken we enkel de casestudy van **Gile (1990)**, zelf een enorme voorstander van empirisch onderzoek. Het was immers het enige onderzoek dat uit onze analyse naar voren kwam binnen de setting van het conferentietolken bij gebruikers. De opzet van de studie bestond erin om inzicht te verwerven in de kwaliteitscriteria die gebruikers belangrijk vinden bij de beoordeling van een tolkprestatie. Gile (1990) koos net als zijn collega-onderzoekers (cf. 2.2.1) voor een vragenlijst als onderzoeksinstrument. Omdat Gile (1990) werkte vanuit een tweetalige conferentiesetting, werd de vragenlijst zowel in het Frans als het Engels opgesteld. Het doel van de eerste vragen was om te achterhalen welke van de vijf kwaliteitscriteria de hoogste score kreeg van de gebruikers. Om een zo spontaan mogelijk antwoord te verkrijgen en de respondenten zo min mogelijk te belasten, formuleerde Gile (1990) zijn criteria algemener dan Bühler (1986) en Kurz (1993). Drie van de vijf criteria peilden naar de inhoudelijke kwaliteit van de tolkprestatie, namelijk het taalgebruik, de terminologie en de betrouwbaarheid van de boodschap. Het stemgebruik van de tolk, door Gile (1990) onderverdeeld in stem, ritme en intonatie, stonden toe om het vormelijke aspect van het tolkproduct te beoordelen. Het vijfde en laatste criterium had betrekking op het algemene kwaliteitsoordeel van de gebruiker (Gile,1990). Op het einde van de vragenlijst vroeg Gile (1990) aan de respondenten om de belangrijkste minpunten van de Franse of Engelse vertolking op te sommen. Bij de analyse van de vragenlijsten stelde Gile (1990) verrassend veel uniformiteit vast bij de twee gebruikersgroepen. Het viel wel op dat Engelse *users* milder beoordeelden dan Franse (Gile,1990). De tolkwetenschapper waarschuwt tot slot dat zijn bevindingen louter indicatief mogen worden opgevat aangezien het een kleinschalig onderzoek betreft (23 respondenten) dat in een welbepaalde context plaatsvond. De resultaten mogen met andere woorden niet als algemeen geldend worden beschouwd.

2.3. Tolken voor het EP

In het laatste luik van dit literatuuroverzicht gaan we dieper in op de setting waarin ons eigen onderzoek kadert, namelijk het Europees Parlement.

Een van de basisbeginselen van het EP is dat elk parlements lid zich moet kunnen uitdrukken in zijn eigen moedertaal. Om dat recht te waarborgen, worden alle interventies simultaan getolkt naar alle **24 officiële EU-talen**². Concreet gaat het om *Duits, Frans, Italiaans, Nederlands, Deens, Engels, Grieks, Portugees, Spaans, Fins, Zweeds, Ests, Hongaars, Lets, Litouws, Maltees, Pools, Sloveens, Slowaaks, Tsjechisch, Bulgaars, Iers, Roemeens en Kroatisch*. Op die manier ontstaan er dus 552 mogelijke talencombinaties waarvoor een vertolking voorzien moet worden. Het Europees Parlement doet daarvoor een beroep op zijn eigen tolkdienst die bestaat uit 270 **vaste tolken**. Omdat het *directoraat-generaal Logistiek en Vertolking voor Conferenties* onmogelijk kan instaan voor alle simultane vertolkingen tijdens de plenaire debatten, werken ze ook met **freelancers**, 1500 in totaal. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat het EP wereldwijd een van de grootste werkgevers is in de sector. Om de kwaliteit van de vertolkingen te garanderen, worden externe tolken of freelancers op voorhand getest. In de volgende alinea bespreken we welke stappen ze moeten ondernemen om erkend te worden als geaccrediteerde freelancetolk.

Tolken die op zelfstandige basis willen werken voor het EP worden onderworpen aan twee soorten tests³. In een eerste fase worden er preselectietesten georganiseerd voor de talen(combinaties) waar het EP tolken voor nodig heeft. Iedereen die voldoet aan de toelatingsvoorwaarden kan deelnemen aan de preselectietest. De test wordt online afgenomen en toetst enkel de vaardigheden van de betreffende tolk voor de modus simultaan. In deze fase tolkt de kandidaat uitsluitend van de vreemde taal naar de moedertaal. Na de preselectiefase volgt een accreditatietest voor de tolkmodi simultaan en consecutief. Een freelancetolk die over de hele lijn slaagt, wordt toegevoegd aan de databank van de Europese Unie. Wie daarentegen deel wil uitmaken van de vaste tolkdienst moet een zogenaamd “vergelijkend onderzoek of concours” doorlopen. De twee testen tonen aan dat het EP, net als de beroepsorganisatie AIIC, een goede beheersing van de moedertaal vooropstelt. Volgens Dufrou (2016), onderzoekster en freelancetolk bij de Europese instellingen, houdt het EP op die manier zijn reputatie hoog op vlak van kwaliteit. Toch blijkt het gebruik van pivottalen onvermijdelijk (Dufrou, 2016). Bij minderheidstalen zoals het Maltees is het immers goed mogelijk dat er geen tolken kunnen worden aangeworven met het vereiste talenprofiel, zij het in vast dienstverband of op freelancebasis.

Naast het moeten voortgaan op een relais zijn er nog andere factoren die het werk van tolken bemoeilijken in de plenaire vergaderingen van het EP. Een tweede factor is het gegeven dat parlementsleden hun tussenkomst houden in een andere taal dan hun moedertaal (Kent, 2009; Cosmidou, 2011; Dufrou, 2016; Bartłomiejczyk, 2017). Engels geniet daarbij vanuit zijn status als lingua franca de absolute voorkeur. Het probleem is echter dat heel wat sprekers de gekozen vreemde taal

---

² <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/nl/organisation-and-rules/multilingualism>

³ https://europa.eu/interpretation/index_nl.html#3_pre_selection_test

niet voldoende beheersen en zich bij constructies en uitdrukkingen laten leiden door hun moedertaal (Cosmidou, 2011). Daarnaast merkt Duflou (2016) op dat tolken in het EP op voorhand niet weten in welke taal de interventie zal plaatsvinden aangezien de parlementsleden zetelen volgens fractie en niet volgens voertaal. Bijgevolg is het, vooral bij talen die gelijkaardig klinken, niet makkelijk om de juiste relaiscabine te selecteren (Duflou, 2016). Het gebeurt ook dat parlementsleden tijdens plenaire vergaderingen overschakelen naar een andere taal (Duflou, 2016). Verder benadrukken Cosmidou (2011) en Bartłomiejczyk (2017) dat tolken niet altijd over de nodige documenten beschikken, wat het erg moeilijk maakt om een goede en volledige tolkprestatie neer te zetten. Ook wollig taalgebruik veroorzaakt ergernis bij EP-tolken (Kent, 2009). Het laatste en overigens het meest voorkomende probleem zijn sprekers die een voorbereide speech zeer snel aflezen (Kent, 2009; Bartłomiejczyk, 2017). Wanneer het echt te snel gaat, kunnen tolken de voorzitter via een rood lampje op de hoogte brengen zodat hij kan ingrijpen (Bartłomiejczyk, 2017). Dat wil echter niet zeggen dat het parlementslid in kwestie hier rekening mee zal houden en trager zal spreken (Bartłomiejczyk, 2017).

Hoewel de meertalige setting van het EP zich goed leent tot onderzoek, blijft het vrij onderbelicht in de tolkwetenschap (Bartłomiejczyk, 2017). Daarbij is het opvallend dat de weinige onderzoeken die in het EP gevoerd worden, of werken rond data van het EP, vrij recent tot zeer recent zijn (Kent, 2009; Duflou, 2016; Bartłomiejczyk, 2017; Defrancq, 2018).

In het tweede hoofdstuk koppelen we de theoretische inzichten rond kwaliteit terug aan de praktijk. We maken daarbij dankbaar gebruik van het beeldmateriaal van de plenaire vergadering dat op de website van het EP in alle officiële EU-talen beschikbaar is.

3. Onderzoeksdoel

In dit hoofdstuk staan we stil bij de motivering van het onderzoek. We situeren onze studie eerst en vooral in de tolkwetenschap en gaan nadien dieper in op de relevantie. Tot slot lichten we de onderzoeksvragen meer in detail toe.

3.1. Verankering

Het onderzoek naar de kwaliteit van simultane tolkprestaties in het Europees Parlement kadert in het breder onderzoeksdomein van *quality assessment* binnen conferentietolken. Tot dit domein behoren zowel de kwaliteitsverwachtingen van gebruikers als de kwaliteitsnormen die tolken zichzelf opleggen of instanties hun leden voorschrijven. Twee voorbeelden van dergelijke instanties op internationaal vlak zijn het Europees Parlement en AIIC. Bij het onderzoek naar kwaliteit kan de klemtoon niet enkel liggen op het tolkproces maar moet er noodzakelijkerwijs ook aandacht zijn voor het tolkproduct, ook wel de tolkoutput genoemd. Toch is het onderzoek naar kwaliteit, net als de hele tolkwetenschap overigens, een relatief jonge wetenschap. Kwaliteit kwam pas voor het eerst aan bod als onderzoeksobject in 1980 (Pöchhacker, 2016, p.173). Wat de raakvlakken met andere wetenschappen betreft, leunt het onderzoek naar kwaliteit het dichtst aan bij de vertaalwetenschap. Dat blijkt ook uit het *Memes of Interpreting*-model dat gebaseerd is op de *Memes of Translation* van vertaalwetenschapper Chesterman (Pöchhacker, 2016, p. 56). In deze documenten worden de belangrijkste concepten binnen de tolk- en de vertaalwetenschap rangschikt. Een ander interessant perspectief om het onderzoek naar kwaliteit in de tolkwetenschap te benaderen, bleek het *Target Text Paradigm* dat stelt dat standaarden als *making sense* en *text production* centraal staan in dit soort onderzoek (Pöchhacker, 2016, p.73).

Het kwaliteitsmodel van Bühler (1986), de pionier in de tolkwetenschap wat betreft onderzoek rond kwaliteit, vormt het uitgangspunt voor ons eigen kwalitatief onderzoek. Daarnaast bouwt het onderzoek voort op het werk van andere toonaangevende onderzoekers in het domein van kwaliteit in conferentiesettings zoals Kurz (1993, 2001), Gile (1990), Moser (1996) en Pöchhacker en Zwischenberger (2010).

3.2. Relevantie

Het onderzoek naar de kwaliteit van tolkprestaties in het Europees Parlement is omwille van twee redenen relevant. Eerst en vooral blijkt uit de vakliteratuur dat de meeste onderzoeken naar kwaliteit bij conferentietolken gevoerd worden aan de hand van vragenlijsten terwijl het onze is opgebouwd rond een corpus van gesproken data en transcripties. Ten tweede is de setting waarin het onderzoek van deze masterproef kadert, de plenaire vergadering in het EP, een domein waar nog niet veel over verschenen is. Het onderzoek heeft dus enerzijds als doel om inzichten te verwerven in de kwaliteit van tolkprestaties in de specifieke setting van het EP en wil anderzijds nagaan of er verschillen zijn tussen de Italiaanse en Franse tolkprestaties.

3.3. Onderzoeksvragen

Om de kwaliteit van de simultane tolkprestaties in het Frans en het Italiaans in het EP te kunnen beoordelen, stelden we de volgende centrale onderzoeksvraag op:

“Wat is de kwaliteit van Franse en Italiaanse tolkprestaties in het EP ten opzichte van de originele interventies in het Nederlands van Vlaamse Europarlementsleden?”

Om de onderzoeksvraag, die beschrijvend is van aard, te kunnen beantwoorden, stelden we drie deelvragen op:

- Wat is de kwaliteit van de tolkprestaties in het Frans in vergelijking met de originele Belgisch-Nederlandse interventies?
- Wat is de kwaliteit van de tolkprestaties in het Italiaans in vergelijking met de originele Belgisch-Nederlandse interventies?
- Wat zijn de kwaliteitsverschillen tussen de tolkprestaties in het Frans en het Italiaans?

De eerste twee deelvragen hebben, net als de centrale onderzoeksvraag, een beschrijvend karakter. In beide gevallen wordt de kwaliteit van de simultaan getolkte versies tegenover de originele interventies geplaatst. De kwaliteit tussen de bron-en doeltaalversie wordt bepaald aan de hand van een door ons opgesteld kwaliteitsmodel van linguïstische en niet-linguïstische criteria dat steunt op theoretische modellen uit de vakliteratuur (cf. 4.2). In tegenstelling tot de eerste twee deelvragen is de derde en laatste vraag vergelijkend van aard aangezien de tolkprestaties onderling met elkaar vergeleken worden. Op die manier willen we nagaan of er al dan niet sprake is van kwaliteitsverschillen tussen de Franse en Italiaanse tolkprestaties.

4. Onderzoeksaanpak

Het volgende hoofdstuk beschrijft de manier waarop we ons kwalitatief onderzoek voerden en is opgedeeld in drie luiken. In het eerste onderdeel lichten we de samenstelling van het corpus en het kwaliteitsmodel toe net als de manier waarop we de gesproken data geanalyseerd hebben. Het tweede onderdeel focust op het protocol en de weergave van de transcripties. De eigenlijke analyse van de originele interventies en de simultaan getolkte debatten in het Frans en het Italiaans, wordt uitvoerig besproken in hoofdstuk vijf.

4.1. Samenstelling corpus

De methode die in ons kwalitatief onderzoek gehanteerd wordt, is een corpusanalyse van simultaan getolkte debatten. Het corpus omvat drie talen: **Nederlands, Frans en Italiaans**. Daarbij doet de eerste taal dienst als brontaal en de laatste twee als doeltaal. Aan de hand van het corpus willen we inzicht verwerven in de kwaliteit van tolkprestaties in het Europees Parlement om zo de vier onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Voor de samenstelling van het corpus maakten we gebruik van de plenaire debatten uit het Europees Parlement die terug te vinden zijn op de website⁴. We kozen daarbij bewust voor een zelf samengesteld corpus aangezien reeds bestaande corpora, zoals het *Europarl parallel corpus* en het *European Parliament Interpretation Corpus (EPIC)*, niet de nodige taalcombinaties omvatten. Ook het *European Parliament Translation and Interpreting Corpus (EPTIC)* dat wel de talen Frans en Italiaans bevat, kwam niet in aanmerking voor ons onderzoek door de afwezigheid van het Nederlands. Een kwaliteitsanalyse bij de drie talen die het onderzoek omvat, was dus onmogelijk uit te voeren op basis van bestaande corpora.

Om snel en efficiënt Nederlandstalige debatten te vinden in de databank van het EP, zochten we online een lijst op van alle Noord-Nederlandse en Zuid-Nederlandse Europarlementsleden. Uit die lijst konden we opmaken dat Nederland 26 afgevaardigden kent, tegenover 21 in België, verdeeld over respectievelijk zes en zeven politieke fracties. Samen met onze noorderburen vertegenwoordigen we in totaal 47 van de 751 zetels in het Europees Parlement. Omdat het gebruik van twee taalvarianten zou betekenen dat naast de doelteksten ook de bronteksten met elkaar vergeleken moeten worden, besloten we het corpus te beperken tot sprekers van het **Belgisch-Nederlands** om zo geen extra variabele toe te voegen aan het onderzoek.

Om het politieke landschap van het Europees Parlement in kaart te brengen, namen we **één Belgische spreker per politieke fractie** op in het corpus. Daarnaast selecteerden we per spreker willekeurig één plenair debat uit de **huidige legislatuur** (2019-2024). Concreet vertaalt zich dat in vijf sprekers,

---

⁴ <https://www.europarl.europa.eu/plenary/nl/debates-video.html>

Aangezien de video's offline werden gehaald, gebruikten we de volgende link om ons corpus te transcriberen:
<https://multimedia.europarl.europa.eu/nl/webstreaming>

afkomstig uit evenveel politieke fracties, namelijk EVP, S&D, ID, ECR en Renew. De twee overige fracties, GUE/NGL en Groenen/EVA, konden niet in het corpus opgenomen worden aangezien de eerste enkel Franstalige leden kent en het boegbeeld van de tweede fractie, Petra De Sutter, in deze legislatuur tot nu toe enkel Engelse interventies deed. Verder zijn de **thema's** die aan bod komen **uiteenlopend** met als doel om het kleinschalige corpus zo waarheidsgetrouw mogelijk te maken. Alle plenaire debatten vonden overigens plaats in Straatsburg.

Naast een duidelijke afbakening streefden we naar een evenwicht tussen het aantal mannelijke en vrouwelijke sprekers en tolken. Op die manier trachtten we een mogelijke bijkomende variabele te weren uit het onderzoek. Wat de sprekers betreft, telt het corpus in totaal twee mannen en twee vrouwen. Bij de tolken daarentegen is er sprake van een perfecte balans: vijf mannen en vijf vrouwen.

Tabel 2 geeft een schematisch overzicht van het samengestelde corpus. De derde kolom geeft de werkelijke spreektijd in minuten van de politicus of politica in kwestie weer. Deze tijd is echter niet gelijk aan de duur van het volledige debat in het Europees Parlement. De Belgisch-Nederlandse interventies nemen in totaal zes minuten in beslag.

Tabel 2

Overzicht corpus

Spreker	Thema	Spreektijd	Geslacht tolk
Johan Van Overtveldt (ECR)	De gevolgen van het faillissement van reisorganisatie Thomas Cook	1.04 min.	FR: man IT: man
Tom Vandendriessche (ID)	Opsporing en redding in het Middellandse Zeegebied	1.09 min.	FR: man IT: vrouw
Cindy Franssen (EVP)	Strijd tegen kanker	1.45 min.	FR: vrouw IT: man
Kathleen Van Brempt (S&D)	Noodsituatie omtrent klimaat en milieu	1.07 min.	FR: man IT: vrouw
Hilde Vautmans (Renew)	Situatie in Hongkong	1.38 min.	FR: vrouw IT: vrouw

Ondanks de evenwichtigheid en de afbakening van het corpus, dienen we op te merken dat het slechts een steekproef is van alle plenaire debatten in het Europees Parlement. Een volledige analyse van alle Nederlandstalige debatten die gehouden werden gedurende een volledige legislatuur of rond eenzelfde thema, levert mogelijk een preciezer resultaat op. Het door ons samengestelde corpus kan dus enkel als casestudy behandeld worden en kan bijgevolg geen algemeen geldende uitspraken doen over de kwaliteit van alle tolkprestaties in het Europees Parlement.

4.2. Kwaliteitsmodel

Na de bespreking van het corpus focussen we ons in deze paragraaf op de samenstelling van het kwaliteitsmodel. Vanuit de vakliteratuur verantwoorden we eerst en vooral de keuze voor de opgenomen kwaliteitscriteria (cf. 4.2.1). Vervolgens verduidelijken we hoe we de Belgisch-Nederlandse, Franse en Italiaanse transcripties gelabeld hebben aan de hand van ons kwaliteitsmodel (cf. 4.2.2). Voor we het model behandelen, benadrukken we graag dat het beschrijvend van aard is en in geen geval normatief mag worden opgevat.

4.2.1. Selectie kwaliteitscriteria

Voor de keuze van de kwaliteitscriteria baseerden we ons op de zogenaamde **common ground** in de vakliteratuur. Ondanks het subjectief karakter van kwaliteit, zijn onderzoekers het over een beperkt aantal criteria namelijk wel eens (Kahane, 2000; Pöchhacker, 2001; Chiaro & Nocella, 2004). Concreet gaat het om accuraatheid, duidelijkheid en betrouwbaarheid (Pöchhacker, 2001). Het valt ons op dat deze drie *core criteria* (Pöchhacker, 2001, p. 413) uitsluitend peilen naar de inhoudelijke correctheid van het tolkproduct. Over de vormelijke criteria lijkt er dus geen eensgezindheid te bestaan. Pöchhacker (2001) voegt er nog aan toe dat er verschillende benamingen worden gebruikt voor deze drie criteria. Als gevolg van die terminologische diversiteit is het niet eenvoudig om onderzoeken met elkaar te vergelijken. Bovendien kunnen de criteria waar onderzoekers het eens over zijn erg ruim worden opgevat. We zijn dan ook genoodzaakt om de kwaliteitscriteria verder te verfijnen voor we ze in ons kwaliteitsmodel kunnen opnemen. Duidelijk afgelijnde criteria bieden ons immers de mogelijkheid om de Italiaanse en Franse tolkprestaties zo objectief mogelijk te beoordelen.

Om inzicht te verwerven in het domein van *quality assessment* en *quality expectations* in de setting van het conferentietolken, maakten we gebruik van ons literatuuroverzicht (cf. 2.2). Om een selectie te maken uit de ruime keuze aan kwaliteitscriteria, stelden we twee basisvoorwaarden op: **frequentie en objectieve meetbaarheid**. Aan de hand van de voorwaarde frequentie spoorden we de criteria op die door de twee voornaamste stakeholders, tolken en gebruikers, vaak werden aangeduid als kwaliteitsparameter. De literatuurstudie stond ons toe om een onderscheid te maken tussen de criteria die belangrijk worden bevonden en de criteria die minder belangrijk worden bevonden. Op die manier konden we kwaliteitscriteria selecteren voor ons model. Uit de deskresearch rond kwaliteit bleek dat tolken en gebruikers het meeste belang hechten aan een **samenhangende** tolkweergave. Concreet vertaalt zich dat in een hoge score voor de criteria *sense consistency with the original* en *logical cohesion* (Bühler, 1986; Kurz, 1993; Garzone, 2003; Chiaro & Nocella, 2004; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker & Zwischenberger, 2010; Amini et al., 2015). Verder stelden we vast dat de criteria **volledigheid, vlotheid en correctheid**, zowel op lexicaal als grammaticaal vlak, vaak dienstdoen als kwaliteitsparameter. De volgorde van deze criteria kan echter wel variëren (Bühler, 1986; Chiaro & Nocella, 2004; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker & Zwischenberger, 2010; Amini et al., 2015). Vervolgens gingen we voor deze courante criteria na of ze objectief gemeten kunnen worden. Binnen de setting van het conferentietolken treden vragenlijsten op als de meest voor de hand liggende

methode om onderzoek naar kwaliteit te voeren. Aangezien dergelijke vragenlijsten uitsluitend peilen naar de opinie van stakeholders en dus subjectieve data genereren, gingen we zelf op zoek naar een manier om objectieve meetbaarheid te bekomen. Zo koppelden we elk kwaliteitscriterium aan één of meerdere objectieve indicatoren in het kwaliteitsmodel, weergegeven door tabel 3. Hoewel het belang van het criterium stijl in de literatuur ter discussie staat, namen we het toch op in ons kwaliteitsmodel (Bühler, 1986; Chiaro & Nocella, 2004 vs. Pöchhacker & Zwischenberger, 2010; Zwischenberger, 2010; Amini et al., 2015). Het is immers een van de weinige vormelijke criteria die objectief meetbaar is.

Tabel 3

Eigen kwaliteitsmodel op basis van de vakliteratuur

Vormelijke criteria	
Vlotheid	Pauzes (van 1 sec., ≥ 2 sec.)
	Opgevulde pauzes
	Aarzeling
	Beklemtoning
	Afbreking van een woord/zin
Stijl	Registerwissel
Inhoudelijke criteria	
Correctheid	Lexicale verschuiving (afzwakking en versterking, toevoeging en weglating)
	Grammaticale verschuiving
	Inhoudelijke verschuiving
Cohesie	Verschuiving in het gebruik van connectoren (toevoeging, weglating)
Coherentie	Verschuiving op vlak van coherentie (toevoeging, weglating)

Criteria uit de vakliteratuur die niet frequent voorkwamen of niet objectief meetbaar waren, werden niet opgenomen in het kwaliteitsmodel. De vormelijke criteria aangename stem, moedertaalaccent en levendige intonatie komen dus niet aan bod in de corpusanalyses. Daarnaast lieten we in ons onderzoek ook alle pragmatische of niet-linguïstische criteria van Bühler (1986) buiten beschouwing.

In de volgende paragraaf richten we ons op de manier waarop we de interventies en de Franse en Italiaanse tolkprestaties gelabeld hebben aan de hand van ons kwaliteitsmodel. We lichten dus de rechterkolom van ons kwaliteitsmodel (tabel 3) in detail toe.

4.2.2. Toekenning kwaliteitscriteria

Na de bespreking van het kwaliteitsmodel, richten we ons nu op de manier waarop we het corpus geannoteerd hebben. Om de kwaliteit van de Franse en Italiaanse simultane tolkprestaties te beoordelen, doen we een beroep op ons kwaliteitsmodel. De tolkprestaties worden één voor één getoetst aan twee vormelijke criteria (vlotheid en stijl) en drie inhoudelijke (correctheid, cohesie en coherentie). De vormelijke criteria hebben betrekking op de presentatie van de tolkweergave terwijl de inhoudelijke criteria peilen naar wat er gezegd wordt en hoe dat gebeurt. Met het oog op objectieve meetbaarheid kenden we aan de vijf kwaliteitscriteria één of meerdere indicatoren toe. Op die manier konden we de Belgisch-Nederlandse brontekst vergelijken met de Franse en Italiaanse doelttekst. Daarnaast was ook een vergelijking van de twee tolkweergaven mogelijk. In deze paragraaf geven we tekst en uitleg bij de toekenning van de kwaliteitscriteria en de bijhorende indicatoren in de transcripties. We zoomen eerst in op de vormelijke criteria en nadien op de inhoudelijke.

Het vormelijke aspect van het tolkproduct wordt geëvalueerd aan de hand van de criteria vlotheid en stijl. Om de vlotheid van de tolkweergave te onderzoeken, maken we gebruik van vijf objectief meetbare indicatoren: duur en frequentie van pauzes, opgevulde pauzes, aarzeling, beklemtoning en afbreking van een woord of zin. De indicatoren pauze, aarzeling en afbreking namen we over uit het onderzoek van Rennert (2010). De overige twee indicatoren, opgevulde pauzes en beklemtoning, voegden we zelf toe. Een **pauze** van één seconde komt in onze analyse overeen met één keer in de handen klappen. **Opgevulde pauzes** brengen het gebruik van tussenwerpsels als “euh” in kaart. Stiltes en opgevulde pauzes kunnen immers de vlotheid van het tolkproduct beïnvloeden. Aangezien een tolk pas kan tolken wanneer er auditieve input is, hebben we de stiltes en de opgevulde pauzes ook aangeduid in de originele interventies. Verder geven ook aarzelingen, beklemtoningen en afbrekingen een indicatie over de vlotheid van het tolkproduct (*fluency*) of juist het gebrek daaraan (*disfluency*). Een woord of uitdrukking wordt gemarkeerd als **aarzeling** wanneer er een duidelijke twijfel te horen is in de stem van de tolk. Woorden of zinsdelen die extra benadrukt worden, krijgen het label **beklemtoning** toegekend, zowel in de originele tekst als in de tolkweergave. Op die manier kunnen we controleren in welke mate de tolk dezelfde woorden of zinsdelen als de spreker accentueert. De laatste vormelijke indicator voor vlotheid, **afbreking**, staat ons toe om zogenaamde *false starts* op te sporen, waarbij de spreker of tolk een zin start maar die anders - of zelfs helemaal niet - afmaakt (Rennert, 2010). Stijl, het tweede vormelijke kwaliteitscriterium, wordt in de transcripties gemeten door zogenaamde **registerwissels**. Onder deze indicator groeperen we alle uitingen waar de spreker of tolk afwijkt van het gehanteerde register (formeel vs. informeel) en zo een stijlbreuk veroorzaakt. Bij een formele tussenkomst in het Europees Parlement is het bijvoorbeeld mogelijk dat de spreker (onbewust) informele woorden of uitingen hanteert (bv. “das” i.p.v. “dat is”).

Naast de vorm beoordelen we in de analyses ook de inhoud van het tolkproduct. Drie kwaliteitscriteria namelijk, correctheid, cohesie en coherentie, staan ons toe om het inhoudelijke aspect van de tolkprestatie te evalueren. We spreken bij de indicatoren niet van *fouten* maar wel van *verschuivingen* omdat een kwaliteitsanalyse nooit volledig objectief is. De objectieve indicatoren die we hanteren,

kunnen in geen geval de subjectiviteit van kwaliteit volledig wegnemen, maar wel tot een minimum beperken. Enkel bij een **grammaticale verschuiving** is er sprake van een fout aangezien de tolk op dat moment een taalkundige regel niet respecteert. In tegenstelling tot de vormelijke criteria hebben we de symbolen voor de inhoudelijke criteria enkel aangebracht in de doelteksten. Bij weglatingen bijvoorbeeld, duiden symbolen de plaats aan waar het woord of zinsdeel had moeten staan in de tolkweergave (cf. 4.3.2). Op die manier konden we bron-en doelteksten met elkaar vergelijken. De inhoudelijke correctheid van de tolkprestatie wordt getoetst aan drie indicatoren: lexicon, betekenis en grammatica. Er is sprake van een **lexicale verschuiving** wanneer de tolk de woorden van de spreker afzwakt, versterkt of weglaat. Ook een woordelijke toevoeging van de tolk valt onder een lexicale verschuiving. Met deze indicator duiden we aan dat de tolk een woord of zinsdeel toevoegde dat niet in de brontekst aanwezig is. Een afzwakking doet zich voor wanneer de tolk kiest voor een synoniem of een overkoepelende term met een minder sterke lexicale betekenis (bv. personen in plaats van migranten). Omgekeerd komt een versterking voor wanneer de tolk opteert voor een sterker equivalent dan het origineel (bv. eisen ten opzichte van willen). Wat weglatingen betreft, baseren we ons op de definitie van Barik (1994, p. 122):

Omissions are determined on the basis of the final content of the original message, so that it is not considered an omission if the T [interpreter] does not translate a lexically irrelevant repetition or "false start" on the part of the S [speaker].

Algemeen kunnen we dus stellen dat de betekenisoverdracht bij lexicale verschuivingen dus nog steeds tot stand komt, terwijl dat bij een **betekenisverschuivingen** niet het geval is. Bij een betekenisverschuiving sleutelt de tolk immers (onbewust) aan de boodschap van de spreker. We merken wel op dat deze indicatoren dicht bij elkaar liggen en in bepaalde gevallen zelfs kunnen overlappen. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer een kernwoord of een belangrijk zinsdeel wordt weggelaten. De overige twee kwaliteitscriteria, **cohesie** en **coherentie**, peilen naar de samenhang van de doeltekst ten opzichte van de brontekst. In de vertaalwetenschap omschrijft Baker (2011, p. 190) het verschil tussen cohesie en coherentie als volgt:

Like cohesion, coherence is a network of relations which organize and create a text: cohesion is the network of surface relations which link words and expressions to other words and expressions in a text, and coherence is the network of conceptual relations which underlie the surface text.

Om cohesie en coherentie te kunnen opnemen als kwaliteitscriteria besloten we ze vanuit een beperktere invalshoek te definiëren. Zo heeft het criterium cohesie in onze analyse betrekking op het creëren van samenhang in de tolkoutput door het gebruik van connectoren. Een verschuiving op vlak van cohesie houdt concreet in dat de tolk Frans of Italiaans een connector weglaat of toevoegt. Coherentie verwijst in onze analyse dan weer naar de algemene samenhang van de tekstuele en inhoudelijke elementen. Omdat een abstract gegeven als samenhang niet gemarkeerd kan worden in transcripties, bespreken we het algemeen bij de resultaten. Een eventuele verschuiving kan dan op die manier opgemerkt worden.

4.3. Protocol

Naar analogie met het kwaliteitsmodel (cf. 4.2.1) maken we ook voor het protocol een onderscheid tussen vormelijke en inhoudelijke kwaliteitscriteria. Het protocol bestaat zowel uit symbolen als kleurencodes. Voor de keuze van de symbolen die vormelijke criteria aanduiden, baseren we ons op de transcriptieconventies van Maxwell Atkinson en Heritage (1984), Du Bois (2006) en Gallez (2014). Het symbool voor registerwissel namen we niet over uit een van de bovenstaande werken maar bedachten we zelf. Tabel 4 biedt een overzicht van alle symbolen die in de transcripties een indicatie geven over de stijl en de vlotheid van het tolkproduct. De laatste vijf symbolen in tabel 4 zijn algemeen van aard en hebben dus betrekking op vormelijke en inhoudelijke criteria. Het protocol voor de inhoudelijke criteria, correctheid en cohesie, stelden we zelf samen. Om een duidelijk onderscheid te maken met de vormelijke criteria, hanteren we voor dit protocol kleurencodes, zoals tabel 5 illustreert. Het derde en laatste vormelijk criterium, coherentie, nemen we niet op in het protocol. Het criterium is immers te abstract om weergegeven te worden in de transcripties. De algemene samenhang van de tolkprestaties zal daarom beoordeeld worden bij de bespreking van de resultaten.

4.3.1. Vormelijke kwaliteitscriteria

Tabel 4

Eigen taxonomie op basis van Gallez (2014), Du Bois (2006) en Maxwell Atkinson en Heritage (1984)

(.)	Pauze van 1 sec. (één keer in de handen klappen)
(+)	Pauze van $\geq$ 2 sec.
[Opgevulde pauze]	Opgevulde pauze
A.a.r.z.e.l.i.n.g.	Aarzeling
<u>Beklemtoning</u>	Beklemtoning
Afbrek -	Afbreking van een woord/zin
#	Registerwissel
((...))	Beschrijving van paraverbale elementen
XXX	Onverstaanbaar fragment voor de onderzoekster
?	Vraag (interpunctie)
,	Scheiding tussen woorden/ideeën (interpunctie)
.	Einde van een zin (interpunctie)

4.3.2. Inhoudelijke kwaliteitscriteria

Tabel 5

Eigen taxonomie op basis van de vakliteratuur

Lexicon*	Lexicale verschuiving: afzwakking, versterking
Lexicon	Lexicale verschuiving: toevoeging
∅	Lexicale verschuiving: weglating
Grammatica	Grammaticale verschuiving
Inhoud	Inhoudelijke verschuiving
Connector	Verschuiving in het gebruik van connectoren: toevoeging
§	Verschuiving in het gebruik van connectoren: weglating

4.4. Transcriptiemodel

De Nederlandstalige debatten en bijhorende vertolkingen hebben we aan de hand van transcripties geanalyseerd. Op basis van de originele gesproken data uit het corpus, maakten we transcripties in het Nederlands, Frans en Italiaans van de interventies en de tolkprestaties. De schriftelijke neerslag die op de website van het EP werd toegevoegd aan de video's van de Nederlandse debatten, diende als basis voor onze eigen transcriptie. Omwille van de toegankelijkheid, leesbaarheid en het opzet van het onderzoek, kozen we voor een **orthografische transcriptie** in plaats van een fonetische. Daarnaast maakten we voor de weergave gebruik van het **horizontale model** van Gallez (2014) dat bron- en doeltranscripties in kolommen naast elkaar plaatst. Dat maakt het mogelijk om snel en efficiënt de originele interventies te vergelijken met de tolkoutput. Naar het voorbeeld van Steenhaut (2015) en Dedroog (2016) trokken we deze lay-out verder door naar de bespreking van de resultaten (cf. 5).

Hoewel de transcripties nauwkeurig en zorgvuldig zijn opgesteld, willen we graag benadrukken dat ze in geen geval een volledige en objectieve weergave zijn van de gesproken data. Dat is overigens ook niet mogelijk aangezien transcripties altijd zijn opgesteld vanuit een bepaald standpunt (Bucholtz, 2000) en daardoor een subjectief karakter hebben. Wat wel en niet opgenomen wordt in een transcriptie, hangt af van de onderzoeksvragen (Niemants, 2012), het onderzoeksdomein (Mazeland, 2003) en de context waarin het onderzoek plaatsvindt (Bucholtz, 2000). Daarom namen we in onze transcripties enkel de elementen op die volgens ons model een indicatie geven over de kwaliteit van het tolkproduct (cf. 4.2). Bijgevolg kan een gelijkaardige studie die een ander of verder uitgewerkt kwaliteitsmodel hanteert dan het onze, een ander resultaat bekomen. Een transcriptie is dus "altijd een compromis" (Mazeland, 2003, p.26).

5. Resultaten

Nu we de samenstelling van het corpus, het kwaliteits- en transcriptiemodel en het protocol hebben toegelicht, richten we ons in dit hoofdstuk tot de eigenlijke analyse van ons onderzoek. Om de kwaliteit van de Franse en Italiaanse tolkprestaties in het EP in kaart te brengen, voeren we vijf kwaliteitsanalyses uit. Daarin vergelijken we niet alleen de kwaliteit ten opzichte van de authentieke interventie maar ook de mogelijke verschillen tussen beide doeltalen. Per interventie komen er in de resultatenbespreking drie onderdelen aan bod: de infofiche, de transcripties en de eigenlijke analyse. De infofiche bundelt de belangrijkste informatie over de interventie, de spreker en de tolken. Naast onder meer de duur van de interventie en de politieke fractie nemen we net als Dedroog (2016) het aantal woorden op van de spreker en de tolk. Zo kunnen we objectief nagaan hoeveel de tolk weglaat uit het originele discours of eraan toevoegt. Daarnaast inspireerde Rennert (2010) ons om het spreektempo van elk Europarlementslid te berekenen en op te nemen in de infofiche (aantal woorden/minuut). Na de transcripties van de bron- en doeltaksten volgen de kwaliteitsanalyses. Bij de analyses bespreken we de bevindingen van de vijf interventies uit de plenaire vergadering en de bijhorende vertolkingen. Elke analyse wordt voorafgegaan door een korte bespreking van de Belgisch-Nederlandse interventie. Kalina (2005, p. 772) merkt immers terecht op dat de kwaliteit van de brontekst bepalend is voor de tolkprestatie of zoals ze het zelf samenvat: “output as a function of the original.” Vervolgens analyseren we de kwaliteit van de Franse en Italiaanse tolkweergave per kwaliteitscriterium (vlotheid, stijl, correctheid, cohesie, coherentie). Voor de lay-out van de analyses baseerden we ons op Steenhaut (2015) en Dedroog (2016).

5.1. Interventie 1: Johan Van Overtveldt (ECR)

5.1.1. Infofiche

Interventie Johan Van Overtveldt	
Titel	De gevolgen van het faillissement van reisorganisatie Thomas Cook
Datum	21 oktober 2019
Soort interventie	Debat
Fractie	Europese Conservatieven en Hervormers
Spreektijd	1.04 min. (18:21:45 - 18:23:19)
Aantal woorden	169
Spreektempo	158 woorden per minuut
Tolken	
Geslacht	FR: man IT: man
Aantal woorden	FR: 169 IT: 158

5.1.2. Transcriptie

	<i>Originele brontekst</i>	<i>Franse tolkoutput</i>	<i>Italiaanse tolkoutput</i>
1	Voorzitter, commissaris, geachte collega's (.).	(+) Madame la présidente, madame la commissaire, chers collègues (.).	(+) Ciao presidente, la commissaria Ø.
2	[Euh] Het faillissement van Thomas Cook heeft heel Europa een <u>beetje</u> door elkaar geschud.	La faillite de Thomas Cook a Ø <u>secoué</u> Ø l'Union européenne.	Il fallimento di [euh] (.) Thomas Cook ha Ø scosso tutto l'Europa.
3	<u>Er is nu</u> een overnemer [euh] en we hopen allemaal op een (.) solide, innovatieve doorstart.	Il est maintenant <u>repreneur</u> (.) et nous espérons tous et toutes (+) que (.) le départ de ce nouveau entrepreneur sera n.o.vateur et dynamique .	(+) Ora un'altra azienda (.) si è offerta di <u>riprendere</u> quello che è rimasto il Thomas Cook . Speriamo Ø che sia (.) un attore più solido Ø.
4	Maar ik zou rond [euh] dit voorval even een andere invalshoek willen nemen dan de zaken die tot nu toe aangereikt zijn (.) en # <u>das</u> de volgende: we zitten in Europa <u>duidelijk</u> met een probleem van productiviteit.	Mais je voudrais peut-être aborder la faillite* sous un autre angle Ø. (.) En Europe, de toute évidence XXX de productivité.	(+) § Ø Oltre a quanto è già stato detto dai colleghi , volevo puntualizzare <u>che</u> (.) in Europa c'è Ø un problema di (.) p.r.o.d.u.t.t.i.v.i.t.à.
5	De productiviteitsgroei is al jaren teruglopend en is nu nagenoeg <u>nul</u> geworden.	La croissance de la productivité diminue Ø et est quasiment nul actuellement.	che è in calo da anni [euh] ora è ormai a <u>zero</u> praticamente.

6	Dat heeft heel belangrijke consequenties op het vlak van jobgroei, op het vlak van <u>economische</u> groei en op het vlak van publieke financiën.	Et ceci a des conséquences très importants notamment en matière de (.) croissance de l'emploi, croissance économique et finances publiques.	E <u>questo ha</u> conseguenze $\emptyset$ gravi al livello di crescita e di occupazione e crescita economica e anche di finanze <u>pubbliche</u> .
7	<u>Steeds</u> meer onderzoek wijst uit dat er een <u>verband</u> is tussen lagerentebeleid <u>en</u> [euh] die terugval van de productiviteit;	(.) Les enquêtes (.) montrent de plus en plus qu'il y a un lien entre un $\emptyset$ faible taux d'intérêt (+) et le recul de la productivité (+)	(+) Sempre più studi (.) [ee] $\emptyset$ mettono in relazione (.) il legame che esiste tra i bassi tassi, [euh] (.) $\emptyset$ gli interesse e la bassa [euh] crecita $\emptyset$.
8	het in <u>leven</u> houden van bedrijven die schulden alsmar verder opstapelen en die bij <u>iets</u> hogere rentevoet onmiddellijk in de problemen komen. <u>Thomas</u> Cook hoort daar duidelijk bij.	et également (+) la survie (+) de – d'entreprises qui sont $\emptyset$ fortement endettées et qui ont <u>moins</u> relevé de taux d'intérêt surtout dans des grosses difficultés ce qui est de Thomas Cook. ((mompelt))	(+) $\emptyset$ Tant'è che a punto ci si indebita facilmente con i bassi tassi e poi a punto si finisce $\emptyset$ nei guai come Thomas Cook (.).
9	Ik denk dat het <u>hoog</u> tijd wordt dat we ons rond dat lage ((verspreking)) lage rentebeleid <u>ook</u> vanuit <u>dit</u> perspectief gaan (.) bezinnen.	$\emptyset$ Ici nous sommes de perspective de taux très faibles mais il faut § bien réfléchir à ceci. Je demande à madame Thyssen de le faire.	$\emptyset$ Inizie un legame anche proprio con la politica che dura ormai da tanto tempo dei tassi bassi. Andrà fatta una riflessione anche su questo.
10	Dank u.	$\emptyset$	Grazie.

5.1.3. Analyse

Bespreking originele brontekst	
<p>Dat het spreektempo in het Europees Parlement traditioneel erg hoog ligt (cf. 2.3), bewijst Johan Van Overtveldt tijdens zijn interventie. Het ECR-parlementslid spreekt aan een tempo van 158 woorden per minuut. In een ideale context ligt het spreekritme voor simultaan echter tussen 95 en 120 woorden per minuut (Gerver in Bartłomiejczyk, 2017). Van Overtveldt spreekt dus duidelijk voorbereid, maar tegelijk ook erg natuurlijk. Zo leest hij geen tekst af maar vertelt hij zijn opinie over het faillissement van Thomas Cook. Aangezien Van Overtveldt niets afleest, is zijn taalgebruik veel natuurlijker dan dat van sprekers in het EP die hun schriftelijke voorbereiding luidop voorlezen. De keerzijde van het “vrij spreken” is wel dat er al eens een tussentalige uiting (#) sluipt in een anders vrij formeel discours [4]. Verder merken we geen vakjargon of andere complexe termen op in het discours van Van Overtveldt. Helemaal aan het einde is er een kleine verspreking [9: “lage rentebeleid”]. Het is mogelijk dat deze verspreking even voor verwarring zorgt bij de tolken in de vorm van een (korte) pauze of aarzeling. Gezien het hoge spreektempo verwachten we een aantal weglatingen in de Franse en Italiaanse vertolking.</p>	
Franse tolkoutput	Italiaanse tolkoutput
<p>Vlotheid</p> <p>De tolk besteedt veel aandacht aan de continuïteit van de tolkweergave. Hoewel de tolk in totaal dertien pauzes inlast [1; 3; 4; 6; 7; 8], blijft de décalage ten opzichte van de brontekst beperkt. De tolk vult geen enkele pauze op met “euh”. De tolk spreekt beheerst en hanteert een aangenaam spreektempo. De tolkweergave telt één kleine aarzeling [3] en één afbreking [8: de]. Naar het einde van de brontekst toe duren de pauzes langer (≥ 2 seconden) en volgen ze elkaar sneller op [7; 8]. Toch doen deze stiltes geen afbreuk aan de inhoud van de tolkprestatie. Na de korte en langere pauzes versnelt de tolk om de spreker opnieuw bij te benen [3; 8]. Het verhoogde spreektempo</p>	<p>Vlotheid</p> <p>De tolk Italiaans pauzeert één keer meer dan zijn Franse collega: negen pauzes van één seconde [2; 3; 4; 7; 8] en vijf pauzes van twee of meer seconden [1; 3; 4; 7; 8]. In vergelijking met de tolk Frans is de décalage in het eerste deel van de interventie hier iets groter. De tolk Italiaans liep al vanaf het begin vertraging op aangezien het vijf seconden duurde voor hij begon te tolken. Rond <i>turn</i> vijf slaagt de tolk erin om zijn achterstand in te halen en valt de Italiaanse vertolking bijna perfect samen met de brontekst. Waar we in de Franse vertolking geen opgevulde pauzes aantreffen, blijft het aantal tussenwerpsels ook hier beperkt (twee keer “euh” en één keer “ee”). Verder</p>

<p>heeft echter een negatieve invloed op de verstaanbaarheid van de tolkweergave: de tolk articuleert minder goed [3; 8] en spreekt stiller [8]. Verder merken we op dat de tolk andere woorden beklemtoont dan de spreker [2; 3; 8]. Gezien het hoge spreektempo van Van Overtveldt kunnen we stellen dat de tolk een vlotte prestatie heeft neergezet.</p>	<p>is er één moment waarop de tolk hoorbaar aarzelde [4]. We merken wel op dat de tolk hier en daar twijfelend overkomt omdat zijn stem onvast klinkt terwijl wat hij zegt wel correct is. In tegenstelling tot de tolk Frans behoudt de tolk Italiaans voor twee woorden de klemtoon van Van Overtveldt: “che” [4] en “zero” [5]. De andere beklemtoningen vallen niet samen [3; 4; 6]. De laatste indicator, afbreking, treffen we niet aan in de Italiaanse vertolking. Rekening houdend met het hoge spreektempo van Van Overtveldt kunnen we besluiten dat het om een vlotte tolkprestatie gaat. Al werd de continuïteit wel iets beter gegarandeerd bij de tolk Frans.</p>
<p>Stijl</p> <p>We vinden geen registerwissels terug. De tolkoutput bevat geen stijlbreuken.</p>	<p>Stijl</p> <p>We vinden geen registerwissels terug. De tolkoutput bevat geen stijlbreuken.</p>
<p>Correctheid</p> <p>Op lexicaal vlak merken we een aantal verschuivingen op in de transcriptie van de Franse vertolking. We tellen in totaal acht weglatingen, één toevoeging en één versterking. Wat de toevoeging [3] en de versterking [4] betreft, kunnen we stellen dat het gaat om twee kleine lexicale verschuivingen. Zo herhaalde de tolk, in tegenstelling tot de spreker, nogmaals het onderwerp [3] en tolkte hij “dit voorval” als “la faillite” [4]. We markeren deze versterking niet als inhoudelijke verschuiving aangezien Van Overtveldt met “dit voorval” verwijst naar het faillissement van Thomas Cook. Omdat niet elke weglating of toevoeging het tekstbegrip van de gebruiker in dezelfde mate beïnvloedt, analyseren we ze hier één voor één meer in detail. We stellen daarbij vast dat de acht weglatingen van de tolk Frans, opgedeeld kunnen worden in twee</p>	<p>Correctheid</p> <p>De Italiaanse tolkweergave bevat beduidend meer lexicale verschuivingen dan de Franse. De tolk voegt vijf woorden of woordgroepen toe [1; 3; 4; 5] en schrapt dertien elementen [1; 2; 3; 4; 6; 7; 8; 9]. Verschuivingen in termen van afzwakkingen of versterkingen komen niet voor in de tolkoutput. Om na te gaan of de toevoegingen en weglatingen leiden tot grote lexicale verschuivingen, analyseren we ze meer in detail. Een eerste vaststelling is dat de tolk de voorzitter begroet (“Ciao”) terwijl Van Overtveldt dat niet doet [1]. Een dergelijke toevoeging lijkt onschuldig maar is niet zonder gevaar aangezien de Italiaanse <i>pure costumer</i> zich een beeld vormt over de spreker op basis van wat hij/zij hoort. Bovendien begroet de tolk enkel de voorzitter en de commissaris terwijl Van Overtveldt zich ook nog richt tot zijn collega’s</p>

<p>categorieën naargelang het soort informatie waarop ze betrekking hebben. Bij de eerste categorie laat de tolk nuances weg uit het discours van de spreker. De tolk geeft op dat moment dus wel de centrale boodschap van de spreker weer maar verliest verdere nuancerings en preciseringen uit het oog [2; 5; 7; 8]. De tweede categorie heeft, in vergelijking met de eerste, een grotere invloed op het tekstbegrip van de gebruiker aangezien het perspectief van de spreker of de duiding die hij geeft, verdwijnt. Onder deze categorie vallen de weglatingen “Ik denk dat het hoog tijd wordt dat” [9] en “(...) dan de zaken die tot nu toe aangereikt zijn” [4]. De boodschap die de gebruiker via de tolk meekrijgt, is dus algemener dan het origineel. Daarnaast bedankt de tolk de voorzitter niet op het einde terwijl Van Overtveldt dat wel doet [10]. De lexicale verschuivingen hebben hier inhoudelijke verschuivingen als gevolg. In overeenstemming met de definitie van Barik (1994) die we hanteren voor weglatingen, markeerden we de dubbele weglating van “op vlak van” [6] niet als zodanig.</p>	<p>in het EP [1]. Het is nochtans belangrijk om bij de aanspreking exact dezelfde mensen te begroeten als de spreker. Indien dat niet gedaan wordt, lijkt het alsof de spreker zich bewust niet richt tot een groep mensen of hen vergeet te vermelden. Dat kan gepaard gaan met onnodige misverstanden. Er is hier dus sprake van een grote lexicale verschuiving enerzijds en een inhoudelijke anderzijds. De toevoegingen bij <i>turn</i> drie, vier en vijf veroorzaken daarentegen een kleine verschuiving. De tolk voegt deze woorden toe omdat hij in zijn parafrase nog een onderwerp [3] en een werkwoord [4] nodig had. De toegevoegde woorden hebben een neutrale betekenis waardoor de inhoud van het discours behouden blijft. Met de toevoegingen “dai colleghi” [4] en “ormai” [5] expliciteert de tolk tot wie de spreker zich richt en benadrukt hij met “ora en ormai” dat de productiviteitsgroei inmiddels nul is geworden. Wat de weglatingen betreft, merken we op dat beide tolken vier keer dezelfde informatie weglaten [2; 3; 7: beleid; 9]. In vergelijking met de Franse tolkweergave vallen er in de Italiaanse meer nuancerings en preciseringen weg [3; 4; 6; 8]. De elementen die Van Overtveldt aanhaalt verliezen op die manier aan kracht. Bij <i>turn</i> zeven en acht vallen de belangrijke betekenselementen “productiviteit” en “het in leven houden van bedrijven” weg. De weglating van “wijst uit” [7] is daarentegen verwaarloosbaar aangezien het werkwoord geen informatie toevoegt aan het discours.</p>
--	---

<p>Na een grondige analyse op woordniveau onderzoeken we de grammaticale correctheid van het Franse tolkproduct. We vonden één congruentiefout [6: importants i.p.v. importantes] en een fout gebruik van een lidwoord [8]. Wanneer een zelfstandig naamwoord voorafgegaan wordt door een bijvoeglijk naamwoord, verandert het onbepaald lidwoord “des” in “de”.</p>	<p>Net als bij de tolk Frans zijn er twee grammaticale verschuivingen aanwezig in de Italiaanse vertolking. Concreet gaat het om een congruentiefout tussen lidwoord en zelfstandig naamwoord [7] en een foutieve werkwoordvervoeging [9]. Met het lidwoord “gli” duidt de tolk immers een meervoud aan terwijl er een enkelvoudig substantief volgt. De werkwoordvorm “inizie” bestaat bovendien niet in het Italiaans. We vermoeden dat de tolk de toekomstige tijd “inizierà” bedoelde.</p>
<p>Tot slot toetsen we de inhoudelijke correctheid van het tolkproduct aan de originele interventie. Op dit niveau deden we enkele interessante vaststellingen. Zo heeft de tolk af en toe de neiging om nuances in de vorm van adjectieven [3; 8] of bijwoorden [4; 8] toe te voegen aan het discours. Hij spreekt bijvoorbeeld van “grote problemen” [8] terwijl Van Overtveldt het enkel over “problemen” heeft. Naast de toevoeging van betekenis-elementen treffen we een bijkomende inhoudelijke verschuiving aan als gevolg van een suboptimale woordkeuze van de tolk: “surtout” als vertaling voor “onmiddellijk” [8]. We hebben deze vier elementen gemarkeerd als een inhoudelijke verschuiving - en dus niet als een lexicale - aangezien de tolk niet louter een woord toevoegt, maar sleutelt aan de betekenis van de originele interventie. De twee opmerkelijkste verschuivingen doen zich helemaal aan het einde van de tolkprestatie voor [9]. De tolk verwerkt in de eerste zin de woorden die Van Overtveldt gebruikt maar past de volgorde zodanig aan dat de originele betekenis verloren gaat. Bij de tweede en laatste zin gaat de tolk voort op zijn eigen interpretatie: “Je demande à madame Thyssen de le faire”. Hij neemt hier dus het heft in eigen handen en voegt een volledige zin toe. Het gaat hier om een “gevaarlijke” toevoeging aangezien er in de brontekst helemaal niet</p>	<p>Op vlak van betekenisoverdracht deden we een aantal interessante ontdekkingen. De tolk laat op vlak van inhoud een aantal steken vallen. In totaal vinden we zes belangrijke inhoudelijke verschuivingen terug in de Italiaanse vertolking [3; 5; 6; 7; 8; 9]. Bij de eerste verschuiving [3] formuleert de tolk de inhoud negatiever dan de spreker. Waar Van Overtveldt neutraal aangeeft dat er een overnemer is gevonden, stelt de tolk dat een ander bedrijf “wat er nog van Thomas Cook overblijft” zal overnemen. Daarnaast verandert de Italiaanse tolk de betekenis van het discours door naar een verkeerd woord te verwijzen [5] en een foute samentrekking te maken [6]. Zo slaat “che” terug op het voorgaande woord waardoor de tolk het heeft over een terugval van de productiviteit en niet over een terugval van de productiviteitsgroei zoals de spreker [5]. De foute samentrekking zorgt ervoor dat de tolk het over twee verschillende elementen heeft terwijl Van Overtveldt het enkel over “jobgroei” heeft [6]. Verder laat de tolk bij <i>turn</i> zeven en negen twee belangrijke betekenis-elementen weg waardoor er een verschuiving ontstaat. Na de weglating bij <i>turn</i> negen verwerkte de tolk flarden van de brontekst in een nieuwe zin. Het probleem is echter dat hij hier lijkt voort te gaan op zijn eigen interpretatie in plaats van op wat de spreker vertelt. Tot slot duikt er een</p>

<p>gesproken wordt over mevrouw Thyssen. Marianne Thyssen zetelde tot 2019 in het Europees Parlement als Europees Commissaris voor Werk en Sociale Zaken⁵. Ze was dus aanwezig tijdens de interventie van Van Overtveldt over de gevolgen van het faillissement van Thomas Cook. Het is echter onduidelijk waarom de tolk op eigen initiatief naar Thyssen verwijst en zo indruist tegen de deontologische beroepscode.</p>	<p>ingrijpende <i>contresens</i> op in de Italiaanse vertolking: de tolk vertaalt “hogere rentevoet” door “tassi bassi” [8]. De lapsus kwam vermoedelijk tot stand door de verwijzing naar “lage rentebeleid” bij de vorige <i>turn</i> [7]. Als we al deze inhoudelijke verschuivingen in acht nemen, concluderen we dat de tolk geen kwalitatief hoogstaande vertolking heeft afgeleverd.</p>
<p>Cohesie</p> <p>Op vlak van cohesie is er in de tolkweergave sprake van vier verschuivingen in het gebruik van connectoren. In drie gevallen gaat het om een toevoeging van een linkwoord [6; 8; 9]. De eerste twee connectoren die de tolk toevoegt (“notamment” en “également”) veroorzaken geen problemen op vlak van betekenisoverdracht. De tolk formuleert de informatie samenhangender dan de spreker. We leiden hieruit af dat hij de neiging heeft om de samenhang van de originele brontekst te verbeteren. De laatste toevoeging situeert zich in dezelfde zin als de weglating [9]. Vermoedelijk doet de tolk dit in een poging om de weggelaten connector te compenseren. Door de toevoeging van de connector “mais” creëert de tolk wel een tegenstelling die niet aanwezig is in de brontekst.</p>	<p>Cohesie</p> <p>Ook bij de tolk Italiaans tellen we vier verschuivingen in het gebruik van connectoren. De verdeling is dezelfde als bij de tolk Frans: drie toevoegingen [6; 8; 9] en één weglating [4]. De toevoeging van de connector “anche” bij <i>turn</i> zes veroorzaakt op vlak van tekstbegrip geen verdere problemen. De tolk lijkt aan de hand van de connector de herhaling “op vlak van” weg te werken. De tweede keer dat de tolk “anche” gebruikt in zijn vertolking [9], veroorzaakt dat wel problemen op vlak van inhoud. De tolk suggereert immers een verband dat in de oorspronkelijke tekst pas later aan bod komt. De toevoeging van het bijwoord “poi” [8] markeren we ook als een verschuiving op vlak van cohesie aangezien de tolk het woord gebruikt om meer samenhang te creëren in zijn versie. Wat de weglating van het linkwoord “maar” betreft, zien we dat de tegenstelling van de spreker, net als het eerste deel van zijn zin, verloren gaat [4].</p>

⁵ <https://www.cdenv.be/>

Coherentie

Over het algemeen geeft de tolk de inhoud van het discours van Van Overtveldt samenhangend weer. De toevoeging van de connectoren “notamment” [6] en “également” [8] bevordert bovendien de coherentie. Het valt ons wel op dat er meer lexicale en inhoudelijke verschuivingen zijn naar het einde toe van de tolkprestatie waardoor het geheel wat minder samenhangend wordt. Het is mogelijk dat dit deels te wijten is aan de verspreking van Van Overtveldt.

Coherentie

Op het eerste zicht lijkt de Italiaanse tolkweergave samenhangend te zijn. Een *pure costumer* is waarschijnlijk ook die mening toegedaan aangezien hij/zij niet over de mogelijkheid beschikt om de originele brontekst te vergelijken met de doelttekst. Rekening houdend met de vele betekenisverschuivingen zijn we genoodzaakt om de tolkoutput als niet samenhangend te definiëren. Factoren die de coherentie negatief kunnen beïnvloeden zijn het hoge spreekritme en de verspreking van Van Overtveldt maar ook de vermoeidheid die toeslaat bij de tolk.

5.2. Interventie 2: Tom Vandendriessche (ID)

5.2.1. Infofiche

Interventie Tom Vandendriessche	
Titel	Opsporing en redding in het Middellandse Zeegebied
Datum	23 oktober 2019
Soort interventie	Debat
Fractie	Identiteit en Democratie
Spreektijd	1.09 min. (19:29:15 - 19:30:58)
Aantal woorden	158
Spreektempo	137 woorden per minuut
Tolken	
Geslacht	FR: man IT: vrouw
Aantal woorden	FR: 162 IT: 180

5.2.2. Transcriptie

	<i>Originele interventie</i>	<i>Fransen tolkoutput</i>	<i>Italiaanse tolkoutput</i>
1	[Euh] Voorzitter, collega's, [euh] (.)	(+) Merci madame, chers collègues,	(+) Presidente, colleghi
2	Wie de wet overtreedt, die wordt gestraft.	(+) Quand vous violez la loi, vous êtes [euh] (+) sanctionnés.	(+) Chi viola la legge, viene punito.
3	(+) Dat is de manier waarop # da wij onze burgers beschermen (.) en <u>zo</u> kunnen onze <u>burgers</u> vertrouwen hebben in een democratische rechtsstaat. <u>Maar dat</u> is precies wat deze politieke elite weigert <u>te doen</u> .	(.) C'est cela que savent nos citoyens , c'est [euh] pour cela qu'ils ont confiance dans nos Etats Ø démocratiques. (+) Mais (+) ce n'est Ø pas cela qu' essaye de faire* [euh] notre élite politique.	Questo è il modo in cui proteggiamo i nostri cittadini e così i nostri cittadini possono aver fiducia in uno stato di diritto democratico. Ma proprio quello che non vuole* fare questa élite politica.
4	In plaats van onze grenzen te beschermen, worden <u>illegale</u> migranten die <u>doelbewust</u> onze wetten overtreden, <u>beloond</u> met een verblijfsvergunning.	(.) Au lieu de protéger (.) les* frontières, nos gouvernants (+) [euh] donnent une récompense à ces personnes* qui [euh] franchissent illégalement les frontières en leur ordonnant* un droit de <u>séjour</u> .	Invece di proteggere le nostre frontiere immigranti illegali, che in maniera consapevole violano le nostre leggi, vengono premiati con un permesso di soggiorno.
5	In dit Parlement <u>applaudisseren</u> sommigen zelfs voor ngo's die illegale migratie stimuleren. (.) Sommigen beweren dit te doen uit humanitaire overwegingen.	(+) Ø C'est une façon illégale de stimuler (.) les migrations Ø. Alors certains disent* ah mais c'est pour des raisons humanitaires.	In questo Parlamento alcuni addirittura applaudono Ø le leggi che in maniera il - (.) [mmm] illegale stimolano l'immigrazione illegale. Alcuni dicono* di farlo per motivi umanitari.

6	Maar wat is er eigenlijk <u>humanitair</u> om het businessmodel van een mensensmokkel in stand te houden?	Mais qu'y-a-t-il Ø d'humanitaire ici ? Nous parlons Ø de <u>traites</u> des <u>êtres humains</u>. (+) Qu'y a-t-il d'humanitaire <u>là-dedans</u> ?	Ma che cosa c'è Ø di umanità in un [mmm] modello di business di tratta di esseri umani che viene mantenuti in piedi così?
7	Wat is er eigenlijk <u>humanitair</u> om onze bevolking over te leveren aan <u>illegale</u> indringers die tal van criminele <u>feiten</u> plegen?	(.) Qu'y a-t-il Ø d'humanitaire (+) quand te l'on (.) livre ces personnes (.) à ces <u>criminels</u> Ø ?	Cosa c'è Ø di umanità nel [euh] consegnare la nostra popolazione a una serie di criminali che arrivano da noi in questo modo?
8	(.) Wie oprechte humanitaire bezorgdheid heeft die <u>breekt</u> dat businessmodel van een mensensmokkel, die <u>sluit</u> onze grenzen, die <u>beschermt</u> onze bevolking, die pakt illegalen <u>op</u> en stuurt ze zonder pardon terug naar van waar ze <u>komen</u> .	(+) Si v.o.u.s. v.o.u.l.e.z. (+) faire Ø preuve d'humanité mettez un terme (.) à ces (+) phénomènes* (.), à cette contrebande des êtres humains Ø et surtout renvoyez ces personnes* Ø à où elles viennent.	Chi veramente vor - è spinto da motivi umanitari dovrebbero prendere il business model di questa tratta di esseri umani. Dovrebbe <u>chiudere</u> la nostra frontiere e proteggere la Ø popolazione e prendere gli illegali e rimandarli senza indulgenza da dove vengono.
9	<u>Dat</u> is wat onze burgers verwachten.	<u>Voilà</u> ce que veulent* nos citoyens.	Questo è quello che sospettano i nostri cittadini da noi.
10	Dank u.	Ø	Ø

5.2.3. Analyse

Bespreking originele brontekst	
<p>Europarlementslid Tom Vandendriessche spreekt tijdens zijn interventie aan een tempo van 137 woorden per minuut. Hij spreekt dus net geen 20 woorden per minuut sneller dan wat Gerver (in Bartłomiejczyk, 2017) ideaal acht om aan simultaan tolken te doen. Vandendriessche last slechts sporadisch een pauze in waardoor het discours erg dens wordt om te tolken [1; 3; 5; 8]. Het aantal opgevulde pauzes blijft ook beperkt: twee aan het begin van het discours [1]. Vandendriessche leest zijn schriftelijke voorbereiding niet af maar zoekt wel af en toe steun in de tekst die voor hem ligt. De tussenkomst van het ID-fractielid bevat één registerwissel (#) [3]. Vandendriessche switcht dus één keer van een formeel naar een informeel register door de eind “t” van het woord “dat” te laten vallen (t-deletie). De uitvoerige beklemtoningen in het discours [3; 4; 5; 6; 7; 8; 9] bewijzen dat Vandendriessche zijn collega’s wil overtuigen van zijn standpunt. Tot slot merken we op dat er specifieke woordenschat aan bod komt in het discours zoals democratische rechtsstaat [3] en verblijfsvergunning [4].</p>	
Franse tolkoutput	Italiaanse tolkoutput
<p>Vlotheid</p> <p>In vergelijking met de brontekst is het aantal pauzes in de Franse tolkweergave aanzienlijk. In totaal tellen we negen pauzes van één seconde [3; 4; 5; 7; 8] en twaalf pauzes van twee of meer seconden [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8]. Afgezien van <i>turn</i> negen pauzeert de tolk dus bij elke <i>turn</i> minimaal één keer. Dat heeft uiteraard een impact op de vlotheid van het tolkproduct en de vertraging waarmee de gebruiker de informatie te horen krijgt. De <i>décalage</i> loopt immers op tot drie zinnen. Daarnaast vult de tolk nog eens vijf ander pauzes op met het tussenwerpsel “euh” [2; 3; 4]. Verder duikt er één aarzeling op [8]. Om de overtuigende toon van Vandendriessche over te brengen in de Franse weergave, beklemtoont de tolk een aantal</p>	<p>Vlotheid</p> <p>De Italiaanse vertolking is opmerkelijk vlot. De tolkweergave bevat slechts drie korte pauzes: één van één seconde [5] en twee van twee of meer seconden [1; 2]. Het spreekt dan ook voor zich dat de <i>décalage</i> ten opzichte van de brontekst zo goed als onbestaande is. Naast de stiltes bleef ook het aantal opgevulde pauzes beperkt. De tolk Italiaans laat zich één enkele keer een “euh” [7] ontglippen. Daarnaast geeft ze met het tussenwerpsel “mmm” aan dat ze luidop aan het nadenken is [5; 6]. De tolk klinkt zeker van haar stuk. Een gevoel dat bevestigd wordt door de afwezigheid van aarzelingen in de tolkweergave. In tegenstelling tot de tolk Frans vinden we twee <i>false starts</i> terug [5; 8]. Aangezien de tolk Italiaans slechts twee keer haar begonnen zin</p>

<p>kernwoorden [4; 6; 7; 9]. De vijfde indicator, afbreking, komt niet voor in de tolkweergave. De tolk maakt zijn zinnen dus telkens mooi af. Samenvattend kunnen we stellen dat de continuïteit van de tolkweergave verstoord wordt door de vele pauzes die de tolk inlast.</p>	<p>anders afmaakt, ervaren we dat niet als storend. Op vlak van beklemtoning stellen we wel vast dat de tolk Frans meer inspanningen levert om de toon van de spreker weer te geven in de simultane vertolking. In de Italiaanse tolkweergave wordt slechts één woord beklemtoond [8]. Globaal kunnen we besluiten dat de tolk Italiaans een vlotte tolkprestatie neerzet.</p>
<p>Stijl</p> <p>We vinden geen registerwissels terug. De tolkoutput bevat geen stijlbreuken.</p>	<p>Stijl</p> <p>We vinden geen registerwissels terug. De tolkoutput bevat geen stijlbreuken.</p>
<p>Correctheid</p> <p>Op lexicaal vlak valt er heel wat te zeggen over de prestatie van de tolk Frans. Tijdens de één minuut durende interventie schrapte hij twaalf woorden of zinsdelen [3; 5; 6; 7; 8; 10] en voegde hij er vijf toe [4; 5; 6; 8]. Daarenboven zwakte de tolk de boodschap van Vandendriessche systematisch af [3; 4; 5; 8; 9]. Een grondige analyse wees uit dat de informatie die de tolk schrapte in drie categorieën kan worden ondergebracht. Eerst en vooral is er de categorie die weggelaten nuanceringsgroepen. Concreet gaat het tweemaal om “eigenlijk” [6; 7], één keer om het woord “precies” [3] en één keer om “oprecht” [8]. Weglaten van kernwoorden behoren tot de tweede categorie. In de tolkweergave gaat het om de termen “rechtsstaat” [3] en “businessmodel” [6]. De laatste categorie betreft de weglating van volledige zinsdelen [5; 7; 8]. De lexicale verschuivingen zijn hier zodanig groot dat ook de betekenisoverdracht aangetast wordt. Daarnaast zorgt de weglating van de bedanking [10] er ook voor dat Franstalige gebruikers mogelijk een ander beeld krijgen van de spreker. In tegenstelling tot de weglatingen blijken de</p>	<p>Correctheid</p> <p>Ook op lexicaal vlak blijft de tolk Italiaans ons aangenaam verrassen. Als we de balans opmaken zien we dat de tolk twee werkwoorden afzwakte [3; 5], twee elementen toevoegde [6; 7] en vijf woorden weglaat [5; 6; 7; 8; 10]. Het aantal afzwakkingen, toevoegingen en weglatingen ligt hier dus beduidend lager dan bij de tolk Frans. Als we de afgezwakte werkwoorden meer in detail bekijken, zien we dat het opnieuw om “weigeren” [3] en “beweren” [5] gaat. De tolk geeft de basisgedachte van het discours weer maar brengt de boodschap minder sterk over (“volere” [3] en “dire” [5]). Er is dus sprake van een kleine lexicale verschuiving. Bij de tolk Frans ging het daarentegen om een grote verschuiving aangezien hij stelselmatig de woorden van de spreker afzwakte. De elementen die de tolk Italiaans toevoegde [6; 7] raken niet aan het tekstbegrip van de gebruikers. Wat de weglatingen betreft, stellen we vast dat ook de tolk Italiaans de nuancing “precies” laat vallen in de tolkweergave [6; 7] en de “dank u” op het einde weglaat [10]. Hoewel de eerste twee weglatingen geen lexicale verschuiving</p>

<p>toevoegingen vrij onschuldig te zijn [4; 5; 6; 8]. De betekenis van de originele interventie blijft dus gewaarborgd. Het is echter niet duidelijk waarom de tolk bij <i>turn</i> zes nog eens volledig de zin “Wat is daar eigenlijk humanitair aan?” herneemt. Ten slotte bespreken we de lexicale verschuivingen die te wijten zijn aan afzwakkingen [3; 4; 5; 8; 9]. Zoals we eerder al aangaven, stellen we vast dat de tolk systematisch kiest voor woorden met een zwakkere lexicale betekenis dan de spreker. Zo vertaalt de tolk “illegale migranten” en “illegalen” steeds opnieuw door “personen” [4; 8] en omzeilt hij het gebruik van de werkwoorden “eisen” [3], “belonen” [4], “beweren” [5] en “verwachten” [9]. In het Frans bestaan er nochtans sluitende equivalenten voor die werkwoorden. Verder vervangt de tolk een bezittelijk voornaamwoord door een bepaald lidwoord [4] en spreekt hij over “fenomenen” terwijl de spreker het heeft over “het businessmodel van een mensensmokkel” [8]. De afzwakkingen zijn zodanig sterk dat we kunnen spreken van inhoudelijke verschuivingen. Hoewel de tolk de deontologische plicht heeft om neutraal te zijn, doen de vele afzwakkingen vermoeden dat hij het niet eens is met de visie van Vandendriessche.</p>	<p>veroorzaken, doet de laatste dat wel [10]. Het feit dat een spreker de voorzitter na zijn uiteenzetting bedankt of dat juist niet doet, zegt immers iets over de persoon in kwestie. Het beeld dat een gebruiker over een spreker heeft, kan daardoor beïnvloed worden. Verder heeft de tolk het bij <i>turn</i> vijf over “wetten” terwijl Vandendriessche verwijst naar “ngo’s”. Ze probeert haar vergissing nog recht te zetten maar tevergeefs. Ook hier is er dus sprake van een lexicale verschuiving. De laatste weglating heeft betrekking op het bezittelijk voornaamwoord “ons” [8]. Vandendriessche herhaalt het voornaamwoord tweemaal na elkaar, vermoedelijk om zijn argument kracht bij te zetten, maar de tolk behoudt het slechts één keer. Aangezien de twee bezittelijke voornaamwoorden elkaar kort opvolgen en de gebruiker al wist dat het over “ons” ging, vatten we deze weglating niet op als een verschuiving.</p>
<p>In tegenstelling tot het lexicon zit de grammaticale correctheid in de tolkweergave goed. De tolk respecteert namelijk alle taalkundige regels.</p>	<p>De tolk Italiaans maakt in haar vertolking één grammaticale fout [8]. Ze gebruikt het enkelvoudig lidwoord “la” om naar een meervoudig zelfstandig naamwoord te verwijzen (“frontiere”).</p>

<p>Naast de bovengenoemde lexicale verschuivingen die een (grote) impact hadden op het tekstbegrip van de gebruiker, markeren we vijf uitingen van de tolk als inhoudelijke verschuivingen [1; 3; 4; 5; 7]. Deze uitingen staan immers de totstandkoming van de betekenisoverdracht in de weg. We bespreken ze één voor één meer in detail. De eerste inhoudelijke verschuiving doet zich voor aan het begin van de tolkweergave. De tolk Frans bedankt de voorzitter terwijl de spreker dat niet doet [1]. Deze toevoeging lijkt op het eerste vlak vrij onschuldig maar is dat zeker niet. Het zorgt er namelijk voor dat de Franstalige Europarlementsleden een ander beeld krijgen van Vandendriessche. De tweede en derde verschuiving komen tot stand door een foutieve vertaling van de tolk [3; 4]. Zo verandert de tolk het perspectief bij <i>turn</i> drie en is er bij <i>turn</i> vier sprake van een <i>contresens</i>. De tolk geeft immers niet weer wat er gezegd wordt maar gaat voort op zijn eigen interpretatie. “Illegale migranten die doelbewust onze wetten overtreden” wordt in de Franse weergave “mensen die illegaal de grens oversteken” [4]. De laatste twee inhoudelijke verschuivingen zijn te wijten aan een onduidelijke verwijzing [5; 7]. Omdat de tolk bij <i>turn</i> vijf het eerste deel van de zin heeft weggelaten, is het niet duidelijk waar “c’est” op slaat. Hetzelfde geldt voor “ces personnes” als vertaling voor “de bevolking” [7]. Als we alle inhoudelijke verschuivingen in acht nemen, stellen we dat de boodschap, zoals Vandendriessche die in het Nederlands geuit heeft, in het Frans niet tot stand komt.</p>	<p>Er zijn drie inhoudelijke verschuivingen [5; 7; 8] zichtbaar in de Italiaanse tolkweergave, twee minder dan in de Franse. De eerste verschuiving, namelijk het gebruik van “wetten” in plaats van “ngo’s”, werd al besproken bij het kwaliteitscriterium correctheid [5]. We gaan er hier dus niet verder op in. De tweede verschuiving doet zich voor bij <i>turn</i> zeven. De tolk vertaalt “feiten plegen” door “arrivano da noi in questo modo”. We kunnen niet verklaren waarom de tolk sleutelt aan de boodschap van de spreker. De laatste inhoudelijke verschuiving is het gevolg van een toevoeging enerzijds en een verkeerde vertaling anderzijds [8]. Zo zet de tolk het werkwoord in de “condizionale presente” ofwel de onvoltooid verleden toekomstige tijd (o.v.t.t.) terwijl Vandendriessche de onvoltooid tegenwoordige tijd (o.t.t.) gebruikt. In zekere zin zwakt de tolk de woorden van de spreker hier af. De verkeerde vertaling heeft dan weer betrekking op de keuze voor het werkwoord “prendere”. Zonder de aanwezigheid van het werkwoord “breken” is het hier voor een Italiaanse <i>user</i> gissen naar wat de spreker wil zeggen. Afgezien van deze drie inhoudelijke verschuivingen geeft de tolk Italiaans de boodschap van de spreker heel accuraat weer.</p>
---	---

<p>Cohesie</p> <p>Het gebruik van connectoren blijft in de brontekst beperkt tot het linkwoord “maar”. De tolk geeft ze allemaal weer. Er is dus geen sprake van weglatingen. We stellen wel vast dat de tolk één connector meer gebruikt dan de spreker [5]. De toevoeging veroorzaakt echter geen probleem op vlak van betekenisoverdracht. Het gaat dus om een kleine verschuiving in het gebruik van connectoren.</p>	<p>Cohesie</p> <p>Er vindt geen enkele verschuiving plaats op vlak van cohesie. De tolk laat geen connectoren weg en voegt er geen toe.</p>
<p>Coherentie</p> <p>De algemene samenhang van de tolkoutput wordt overschaduwed door de lange pauzes en de talrijke inhoudelijke verschuivingen die erin voorkomen. De tolk laat cruciale informatie weg en zwakt de woorden van de spreker systematisch af.</p>	<p>Coherentie</p> <p>In tegenstelling tot haar collega slaagt de tolk Italiaans er wel in om het originele discours samenhangend weer te geven. Alle linkwoorden van de spreker zijn aanwezig in de tolkoutput. Bovendien scoort de tolk erg goed op de kwaliteitscriteria vlotheid, stijl en lexicale correctheid. Op grammaticaal vlak telt de vertolking één fout. Ondanks de drie inhoudelijke verschuivingen besluiten we dat de tolk een kwalitatieve prestatie neerzet.</p>

5.3. Interventie 3: Cindy Franssen (EVP)

5.3.1. Infofiche

Interventie Cindy Franssen	
Titel	De strijd tegen kanker
Datum	18 september 2019
Soort interventie	Actualiteitendebat
Fractie	Europese Volkspartij (christendemocraten)
Spreektijd	1.45 min. (16:01:39 - 16:03:53)
Aantal woorden	285
Spreektempo	163 woorden per minuut
Tolken	
Geslacht	FR: vrouw IT: man
Aantal woorden	FR: 303 IT: 194

5.3.2. Transcriptie

	Originele interventie	Franse tolkoutput	Italiaanse tolkoutput
1	((Hoorbare ademhaling)) Dankuwel mevrouw de voorzitter, collega's (.)	(+) Merci (.) madame la présidente, (.) chers collègues (+)	(+) Grazie [euh] presidente, colleghi (+)
2	Op vlak van gezondheid is kanker wellicht een van de belangrijkste uitdagingen in Europa.	Sur le plan sanitaire le cancer représente Ø une Ø menace majeure pour l'Europe.	Ø Il cancro (.) forse Ø la sfida sanitaria principale in Europa,
3	((Hoorbare ademhaling)) En een masterplan tegen kanker, en dit is dan toch wel onze <u>ambitie</u> , moet <u>inzetten</u> op een veelheid van factoren.	Et ce plan d'action* contre le cancer (.) [euh] est § une ambition ((hoorbare ademhaling)) pour nous mais il doit reposer sur* énormément ((hoorbare ademhaling)) d'éléments et de composants .	e un master plan contro (.) il cancro, che § deve essere la nostra ambizione, deve puntare su tutta una serie* di fattori.
4	Europa moet in de cockpit zitten inzake het <u>onderzoek</u> en de ontwikkeling naar <u>nieuwe</u> technologieën.	Je crois qu'il faut mettre l'accent sur Ø la recherche, sur le développement de nouvelles technologies	((Hoorbare ademhaling)) L'Europa deve essere <u>leader</u> in materia ricerca e sviluppo in nuove (.) tecnologie.
5	En ik denk maar aan de artificiële intelligentie, aan de medisch 3D-printing, maar ook aan de correlatie tussen omgevingsfactoren en de epigenetica.	Ø notamment ((hoorbare ademhaling)) l'intelligence artificielle et ((hoorbare ademhaling)) d'autres possibilités médicales* . § Il faut également mentionner ((hoorbare ademhaling)) le lien entre un certain nombre de Ø facteurs et le génome (.) humain .	Penso per esempio l'intelligenza artificiale, (+) al (.) printing Ø in 3D e (.) [euh] § § Ø , multiversi fattori Ø della genetica* . (+)

6	((Hoorbare ademhaling)) Maar ons plan mag <u>nog zo</u> technisch en ook <u>nog zo</u> innovatief een hoogstandje zijn, (.) toch zal het niets betekenen als we de patiënt <u>niet</u> centraal stellen.	((Hoorbare ademhaling)) Mais il y a également d'autres éléments [euh] dont il faut tenir compte . [Euh] § Je crois qu'il faut (+) ((hoorbare ademhaling)) veiller à ce que le patient soit au centre [euh] de la thérapie .	§ A piano per quanto tecnico ed innovativo non (.) porterà § a <u>nulla</u> se non mettiamo al centro il paziente .
7	((Hoorbare ademhaling)) En de patiënt centraal stellen, mevrouw de voorzitter, dat betekent de <u>toegang</u> tot betaalbare geneesmiddelen verzekeren. (.) En de discussie met de farmacie zal hier moeten over geopend worden.	Lorsqu'on parle de mettre au ((hoorbare ademhaling)) centre le patient, ∅ cela implique l'accès aux soins, aux assurances . Cela implique [euh] également des débats* avec ((hoorbare ademhaling)) l'industrie pharmaceutique.	Che cosa significa ∅? (+) Significa garantire accesso a farmaci [euh] a basso costo . Bisogna (.) aprire una discussione per settore [euh] farmaceutico.
8	(.). We willen geen gezondheidszorg met twee snelheden. (.) De patiënt centraal stellen dat betekent de kloof inzake preventie wegwerken.	Nous ne voulons pas d'un système de soins de santé à deux vitesses. ((Hoorbare ademhaling)) Mettre au centre du système [euh] le patient cela implique également ((hoorbare ademhaling)) la lutte dans le domaine de la prévention . Chacun doit avoir accès à la prévention .	Non vogliamo una sanità (.) a due classi , a due velocità. Il paziente deve essere centrale ∅ anche ∅ nella prevenzione.
9	En, mijnheer de commissaris, u heeft gelijk als u zegt dat we <u>meer</u> moeten inzetten op preventie, ((hoorbare ademhaling)) maar we weten allemaal dat een gezonde levensstijl en gezonde voeding nog steeds de duurdere way of life is.	On a parlé ici du côté de la commission, ∅ , mais nous savons ∅ ((hoorbare ademhaling)) [euh] que des habitudes* de vies [euh] saines ∅ sont parfois ((hoorbare ademhaling)) difficiles à acquérir également sur le plan ((hoorbare ademhaling)) financier.	Lei commissario ∅ ha (.) parlato dell'importanza* (.) della prevenzione. § Sappiamo ∅ che uno stile [euh] di vita sano spesso è anche lo stile di vita più costoso.

10	<p>(+) <u>Inzetten</u> (.) op de patiënt en deze centraal zetten betekent ook dat we, naast de terechte aandacht voor zeer jonge kinderen, we ook de AYA's niet mogen vergeten ((hoorbare ademhaling)), de groep van jongeren en jongvolwassenen die geconfronteerd worden met kanker.</p>	<p>Nous voulons, encore une fois, je le répète, mettre le patient au centre. Ceci implique que nous attirons également [euh] l'attention Ø sur les les Ø enfants, Ø les adolescents, les jeunes adultes qui sont parfois [euh] confrontés au cancer,</p>	<p>(.) Quindi Ø porre al centro il paziente, (.) significa § Ø dare a.t.tenzione Ø ai giovani (+), non devono § essere dimenticati Ø. (+) I giovani s.e.m.p.r.e. p.i.ù. s.p.e.s.s.o. sono [euh] colpiti ((verspreking)) colpiti dal cancro ...</p>
11	<p>Zij komen op een <i>rollercoaster</i> terecht en zij moeten zich existentiële vragen stellen op een leeftijd die eigenlijk zorgeloos zou moeten verlopen.</p>	<p>Cela* représente une perturbation majeure pour leur vie, alors que [euh] à cet âge-là ces jeunes devraient Ø pouvoir voir leur vie évoluer sans aucun risque, sans aucune crainte.</p>	<p>... Ø <u>in un'età</u> che dovrebbe essere spensierata.</p>
12	<p>((Hoorbare ademhaling)) En dit collega's is de reden waarom ik in dit Parlement zit.</p>	<p>Ø</p>	<p>Ø</p>
13	<p><u>Dit</u> zijn de Europese waarden die ik wil verdedigen: de solidariteit, verdraagzaamheid en betrouwbaarheid voor <u>diegenen</u> die op de pechstrook van het leven staan.</p>	<p>Et voilà pourquoi ((hoorbare ademhaling)) nous voulons mettre l'accent sur la défense des valeurs européennes : la solidarité, l'unité et ((hoorbare ademhaling)) la fiabilité Ø et la responsabilité.</p>	<p>Questi sono i valori europei che io voglio difendere: solidarietà, Ø affidabilità, e [ee] fiducia. Soprattutto per coloro che sono in rischio della propria vita.</p>

5.3.3. Analyse

Bespreking originele brontekst	
<p>Het spreektempo van Cindy Franssen bedraagt maar liefst 163 woorden per minuut. Dat is ver boven wat Gerver (in Bartłomiejczyk, 2017) haalbaar acht om aan simultaan tolken te doen (95-120 woorden per minuut). Daar komt nog bij dat er amper pauzes voorkomen in de interventie van het EVP-parlementslid [1; 6; 7; 8]. De tolken hebben met andere woorden geen tijd om even op adem te komen of om hun opgelopen achterstand in te halen. Wij wijten het hoge spreekritme aan het feit dat Franssen haar schriftelijke voorbereiding niet gebruikt als geheugensteuntje maar integraal afleest. De zinsstructuren die ze gebruikt zijn dan ook verre van natuurlijk voor mondeling taalgebruik. Franssen breidt namelijk het ene betekenislement na het andere aan elkaar waardoor haar discours erg dicht wordt. De langste zin in de interventie [10] bevat maar liefst 38 woorden. Verder is ook de woordenschat die Franssen gebruikt allesbehalve evident om te tolken. Zo grijpt ze in haar discours naar een aantal Engelse woorden (“masterplan” [1], “cockpit” [4], “way of life” [9] en “rollercoaster” [11]) die in het Nederlands gebruikt worden maar in het Frans en het Italiaans helemaal niet zo gangbaar zijn. Daarnaast hanteert Franssen vakspecifieke termen zoals “epigenetica” [5] en “AYA’s” [10] en gebruikt ze bij <i>turn</i> tien beeldend taalgebruik (“diegenen die op de pechstrook van het leven staan”). Als we alles in acht nemen, kunnen we besluiten dat het discours van Cindy Franssen geen sinecure is om te tolken. We verwachten dan ook redelijk wat weglatingen in de Franse en de Italiaanse tolkweergave.</p>	
Franse tolkoutput	Italiaanse tolkoutput
<p>Vlotheid</p> <p>De tolk pauzeert in totaal vijf keer: vier pauzes van één seconde [1; 3; 5] en drie van twee of meer seconden [1; 6]. De continuïteit van de tolkweergave zit goed. Toch wordt de vlotheid bij een aantal <i>turns</i> belemmerd door de frequentie van het tussenwerpsel “euh” [3; 6; 7; 8; 9; 10; 11]. Temeer omdat er soms in één zin twee à drie “euh ’s” opduiken [6; 9; 10]. Gezien het hoge spreektempo van Franssen is het opmerkelijk dat we in de Franse</p>	<p>Vlotheid</p> <p>Bij de tolk Italiaans nemen we de omgekeerde tendens waar: meer stiltes maar minder opgevulde pauzes. We tellen in totaal twaalf pauzes van één seconde [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10] en zeven van twee of meer seconden [1; 5; 7; 10]. Na het woord “genetica” bij <i>turn</i> vijf laat de tolk zelfs een pauze van negen seconden. Waar we bij de tolk Frans elf opgevulde pauzes noteerden, zijn dat er bij de deze tolk vier minder [1; 5; 7; 9; 10; 13].</p>

<p>vertolking geen afbrekingen of aarzelingen terugvinden. Hoewel Franssen uitdrukkelijk de nadruk legt op een aantal woorden [3; 4; 6; 7; 9; 10; 13], bespeuren we geen enkele beklemtoning bij de tolk. Los van de indicatoren voor het kwaliteitscriterium vlotheid, merken we op dat de tolk een aantal keer zwaar ademhaalt [3; 5; 6; 7; 8; 9; 13]. Omdat het zo vaak voorkomt, denken we dat een gebruiker die met een koptelefoon naar de tolk luistert, dit als storend ervaart.</p>	<p>Als we al deze pauzes in acht nemen, stellen we vast dat de <i>décalage</i> bij deze tolk het grootst is. Daarnaast treffen we ook hier geen onafgewerkte zinnen of <i>false starts</i> aan. Wel is er twee keer een duidelijke twijfel te horen in de stem van de tolk. Beide aarzelingen [10] doen zich voor in de zin die uit 38 woorden bestaat (cf. bespreking originele brontekst). Het is dus niet verwonderlijk dat er uitgerekend bij die zin haperingen opduiken in de vertolking. De accentueringen die Franssen aanbracht in haar betoog, vinden we noch in de Franse noch in de Italiaanse versie terug [3; 4; 6; 7; 9; 10; 13]. De beklemtoningen die in de Italiaanse tolkversie toch voorkomen, hebben betrekking op andere woorden [4; 6; 10]. Tot slot vinden we ook één verspreking terug in de vertolking [10].</p>
<p>Stijl</p> <p>De Franse tolkprestatie telt geen registerwissels. We kunnen dus besluiten dat er in de tolkoutput geen sprake is van stijlbreuken.</p>	<p>Stijl</p> <p>De Italiaanse tolkprestatie telt geen registerwissels. We kunnen dus besluiten dat er in de tolkoutput geen sprake is van stijlbreuken.</p>
<p>Correctheid</p> <p>Op lexicaal vlak merken we een aantal verschuivingen op in de tolkoutput. In totaal nemen we twaalf toevoegingen waar [1, 3; 5; 6; 7; 8; 10; 11] en vijftien weglatingen [2; 4; 5; 7; 9; 10; 11; 12; 13]. Daarnaast markeren we nog eens zes uitingen als afzwakking [3; 5; 7; 9; 11]. Wanneer we dieper ingaan op de woorden die de tolk toevoegt, stellen we vast dat niet elke toevoeging het tekstbegrip van de gebruiker in dezelfde mate beïnvloedt. We maken in onze analyse dan ook een onderscheid tussen toevoegingen die een (kleine) lexicale verschuiving veroorzaken en toevoegingen die een</p>	<p>Correctheid</p> <p>Op lexicaal vlak is er een duidelijk verschil merkbaar tussen de twee tolken. In de Italiaanse tolkoutput registreren we in totaal drie toevoegingen [7; 8; 13], zeventien weglatingen [2; 5; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13] en drie afzwakkingen [3; 5; 9]. De tolk Italiaans schrapt meer woorden en zinsdelen dan de tolk Frans maar voegt er amper toe. Dat levert een groot verschil op in aantal woorden: 303 in de Franse tolkweergave, 194 in de Italiaanse. Daarnaast leert het beperkt aantal afzwakkingen ons dat de tolk Italiaans er beter in slaagt om de Nederlandse woorden te koppelen aan een passend equivalent.</p>

betekenisverschuiving als gevolg hebben. Onder de eerste categorie plaatsen we de uitingen die geen impact hebben op de betekenisoverdracht en dus eigenlijk vrij onschuldig zijn [5; 6; 7; 8]. Zo verduidelijkt de tolk dat de patiënt centraal moet staan tijdens de behandeling [6] en in de gezondheidszorg in het algemeen [8], terwijl Franssen dat impliciet laat. Er is echter geen sprake van een betekenisverschuiving aangezien de boodschap van de spreker gevrijwaard blijft in de tolkversie. Ook de andere toevoegingen, waarbij de tolk een werkwoord herneemt [7] of een neutraal woord of zinsdeel [5; 7] toevoegt, raken niet aan de betekenis van de brontekst. Al deze onschuldige toevoegingen [5; 6; 7; 8] veroorzaken op lexicaal vlak slechts een kleine verschuiving. Dat is echter niet het geval bij *turn* drie, zes en elf. De woorden die de tolk daar toevoegt, brengen geen nieuwe informatie aan en zijn bijgevolg overbodig. Bij *turn* drie en elf gaat het zelfs bijna om een tautologie: de tolk omschrijft eenzelfde betekenselement tweemaal op een gelijkaardige manier. In tegenstelling tot de eerste categorie leiden de toevoegingen bij de tweede categorie tot betekenisverschuivingen. De tolk legt de spreker woorden in de mond door de Europarlementsleden anders aan te spreken [1], de boodschap vanuit een ander perspectief weer te geven [6] en een volledige zin toe te voegen [10]. De tolk benadrukt bij *turn* tien dat de spreker het nogmaals heeft over de patiënt centraal stellen. Het gaat hier dus om een inhoudelijke verschuiving. Wat de veertien weglatingen betreft, stellen we vast dat de tolk drie soorten informatie weglaat. Eerst en vooral merken we op dat de tolk een aantal nuanceringsen niet weergeeft in haar discours [2; 4; 11]. De centrale boodschap van de spreker blijft op dat moment echter wel gewaarborgd. Daarnaast verdwijnt de interactie die Franssen in haar discours creëert, volledig in de getolkte weergave [5; 7; 9].

De afzwakkingen blijken bovendien vrij onschuldig te zijn [3; 5; 9]. Om de impact te bepalen van de andere indicatoren analyseren we de toevoegingen en weglatingen meer in detail. Voor beide indicatoren trachten we de ernst van de verschuiving in te schatten. De drie toevoegingen van de tolk Italiaans concentreren zich in het tweede deel van de tolkprestatie [7; 8; 13]. Om de overgang van *turn* zes naar zeven te maken, voegt de tolk de vraag “Che cosa significa?” toe. Waarschijnlijk tracht hij op die manier de herhaling van Franssen te vermijden en tijd te winnen. Hoewel de tolk een nieuw betekenselement introduceert, is de toevoeging vrij onschuldig. De centrale boodschap van de originele interventie blijft immers bewaard. Dat is ook het geval voor de tweede toevoeging [8]. De tolk vertaalt “gezondheidszorg met twee snelheden” aanvankelijk als “una sanità a due classi”. Een *back translation* toont aan dat het om een betekenisverschuiving gaat ten opzichte van de brontekst. De tolk merkt zijn vergissing op en kan deze nog rechtzetten. In tegenstelling tot de eerste twee toevoegingen veroorzaakt de laatste wel een betekenisverschuiving [13]. Als we overgaan naar de weglatingen stellen we gelijkenissen vast tussen de Franse en de Italiaanse tolkversie. Van de zeventien weglatingen zijn er zes [2; 5; 7; 9; 10; 12] die we ook terugvinden bij de tolk Frans. Beide tolken lijken bij dezelfde passages moeilijkheden te ondervinden om de interventie van Franssen simultaan te tolken. Verder verdwijnen een aantal nuances in de Italiaanse tolkoutput [2; 5; 8; 9; 10]. De eerste twee weglatingen [2; 5] lijken op het eerste gezicht problemen te veroorzaken op vlak van betekenisoverdracht. Toch kunnen we uit de context opmaken dat het discours gaat over gezondheidszorg. Er is dus geen sprake van een inhoudelijke verschuiving maar wel van een lexicale. Dat geldt ook voor de andere nuanceringsen die de tolk Italiaans weglaat

De tolk Frans laat de rechtstreekse aansprekingen “mevrouw de voorzitter” [7] en “mijnheer de commissaris” [9] volledig weg. Ook zinnen waar Franssen naar zichzelf [5] of naar haar collega’s verwijst [9], worden geschrapt. De laatste soort weglatingen zijn tevens de meest ingrijpende [9; 10; 12; 13]. De tolk laat op dat moment immers essentiële informatie weg. De betekenisoverdracht is bij *turn* negen, tien, twaalf en dertien dus suboptimaal. De lexicale verschuivingen die tot stand komen als gevolg van afzwakkingen [3; 5; 7; 9; 11] blijven daarentegen beperkt. Dat komt omdat de tolk licht afwijkt van wat de spreker zegt door niet het meest voor de hand liggende equivalent te kiezen.

De tolk maakt geen **grammaticale fouten**.

Tot slot toetsen we de **inhoudelijke correctheid** van het tolkproduct aan de originele interventie. De verschuivingen doen zich voor bij *turn* vier tot en met elf en dertien. De transcriptie van de Franse tolkweergave kleurt dus overwegend paars. Bij de bespreking van de brontekst gaven we al aan dat Franssen het gebruik van Engelse leenwoorden en vaktaal niet schuwt. De eerste twee betekenisverschuivingen doen zich voor bij de woorden “cockpit” [4], “rollercoaster” [11] en “epigenetica” [5]. We merken wel op dat

[8; 9; 10]. Verder registreren we vijf weglatingen van essentiële betekenselementen [5; 8; 10; 11; 13]. De communicatie komt op dat moment niet of slechts gedeeltelijk tot stand. De vijf weglatingen genereren niet alleen een lexicale verschuiving maar ook een inhoudelijke. Als we alle toevoegingen, weglatingen en afzwakkingen in acht nemen, concluderen we toch dat de tolk Italiaans beter scoort op vlak van lexicale correctheid.

In de Italiaanse versie sloop er één **grammaticale fout**. De lapsus is het gevolg van een verkeerde eindklinker. Zo heeft de tolk het over een “paziento” [6] terwijl “paziente” het correcte equivalent is voor “patiënt”. Het woord “paziento” bestaat als adjectief in het Italiaans maar heeft een totaal andere betekenis, namelijk “geduldig”.

Na een grondige lexicale en grammaticale analyse bekijken we de **inhoudelijke correctheid** van het tolkproduct. In totaal kregen vijf uitingen het label inhoudelijke verschuiving toegekend [7; 9; 10; 13]. In tegenstelling tot de Italiaanse transcriptie kleurt de Franse overwegend paars. Toch willen we benadrukken dat het aantal verschuivingen geen voorbode is van hoe goed of slecht de tolk het doet. Lexicale toevoegingen of weglatingen kunnen immers ook betekenisverschuivingen in de hand werken. Het is dus belangrijk

de tolk de vakterm [5], gezien de tijdsdruk, goed parafraseert. Ook voor de Engelse term “rollercoaster” ging de tolk op zoek naar een Franstalig equivalent met ongeveer dezelfde betekenis. De betekenis verschuift dus maar in beperkte mate. Dat is echter niet het geval bij *turn vier*. De tolk wijzigt in haar versie het perspectief van de boodschap: de ik-persoon wordt ingeruild voor de derde persoon (“Europa”). Een dergelijke wissel vinden we ook terug bij *turn negen* en *dertien*. De rechtstreekse aanspreking van de commissaris [9] is namelijk minder nadrukkelijk aanwezig in de tolkversie. Daarnaast komt de persoonlijke boodschap van Franssen [12; 13] in de vertolking niet tot uiting. De tolk ruilt het ik-perspectief immers in voor de inclusieve wij-vorm [13]. Verder geven weglatingen [6], toevoegingen [8; 13] en interpretatiefouten [7; 9; 10] aanleiding tot inhoudelijke verschuivingen ten opzichte van de brontekst. Zo laat de tolk bij *turn zes* heel wat essentiële informatie weg en past ze de zin van Franssen zodanig aan dat de boodschap verloren gaat. De betekenisoverdracht komt hier dus duidelijk niet tot stand. Ook bij de toevoegingen begeeft de tolk Frans zich op glad ijs door betekenselementen toe te voegen die in de originele interventie niet te bespeuren zijn [8; 13]. De tolk schenkt in haar versie meer aandacht aan het belang van preventie [8] en stelt dat Franssen opkomt voor de waarden “eenheid en verantwoordelijkheid” [13] terwijl dat niet het geval is. De gebruikers die naar de Franse tolkversie luisteren, krijgen dus een beeld van Franssen voorgeschoteld dat niet strookt met de werkelijkheid. Tot slot komen de drie interpretatiefouten [7; 9; 10] van de tolk de betrouwbaarheid van de tolkprestatie niet ten goede. Bij *turn zeven* en *neven* verweeft de tolk betekenselementen die niet samengetrokken kunnen worden waardoor er inhoudelijke verschuivingen optreden. Waar Franssen het heeft over “het

om het totaalplaatje niet uit het oog te verliezen. Het valt ons op dat de vijf paarse verschuivingen [7; 9; 10; 13] zich bij dezelfde *turns* voordoen als bij de tolk Frans. De eerste betekenisverschuiving [7] veroorzaakt een subtiel betekenisverschil ten opzichte van de originele interventie. De tolk Italiaans vertaalt “betaalbaar” als “a basso costo” wat in *back translation* het synoniem “goedkoop” oplevert. Het adjectief zou in ons kwaliteitsmodel ook gelabeld kunnen worden als een lexicale afzwakking. Verder duiken er inhoudelijke verschuivingen op bij *turn negen*, *tien* en *dertien*. De eerste twee komen tot stand door de toevoeging van bijwoorden. Daarnaast stellen we vast dat ook de tolk Italiaans moeilijkheden ondervindt om de passage van de AYA’s correct te vertalen. De getolkte versie komt gekunsteld over en lijkt met haken en ogen aan elkaar te hangen. Dat gevoel wordt bevestigd door de aanwezigheid van de *disfluency markers* verspreking, aarzeling en (opgevulde) pauzes. Verder breidt ook de tolk Italiaans het lijstje met waarden uit waar Franssen voor staat [13]. In tegenstelling tot zijn collega waagt de tolk Italiaans zich wel aan een vertaling van de beeldspraak “op de pechstrook van het leven staan” [13]. De tolk wijkt echter te sterk af van de originele lexicale betekenis waardoor er een betekenisverschuiving ontstaat. Als we beide tolkversies tegenover elkaar plaatsen, stellen we vast dat de tolk Italiaans het meest trouw blijft aan de brontekst.

<p>verzekerden van de toegang tot betaalbare geneesmiddelen”, gaat het in de Franse versie over de “toegang tot geneesmiddelen en verzekeringen” [7]. Het argument dat gezonde voeding “nog steeds de duurdere way of life is” geeft de tolk vaag weer als iets “wat ook op financieel vlak soms moeilijk realiseerbaar is” [9]. De tolk geeft hier niet alleen de betekenis inaccuraat weer maar legt ook een link (“ook”) die niet aanwezig is in het origineel. Franssen maakt tot slot bij <i>turn</i> tien een onderscheid tussen jonge kinderen, jongeren en jongvolwassenen (AYA’s) die getroffen worden door kanker. In de Franse tolkweergave vervaagt deze onderverdeling volledig. We nuanceren wel dat de Nederlandse zin 38 woorden telt en de zinsbouw complex is.</p>	
<p>Cohesie</p> <p>We markeren twaalf verschuivingen in het gebruik van connectoren in de Franse tolkoutput. Het gaat om drie weglatingen [3; 5; 6] en negen toevoegingen [3; 5; 7; 8; 9; 10; 11; 13]. Het aantal toegevoegde connectoren bewijst dat de tolk de neiging heeft om de brontekst samenhangender weer te geven. De connector “également” lijkt bovendien het stopwoord van de tolk aangezien ze het vier keer na elkaar gebruikt [7; 8; 9; 10]. Toch is het niet zonder gevaar om in een tolkversie connectoren toe te voegen of weg te laten. Waar de weglating van “maar” [5] en de toevoegingen van “lorsque” [7] en “alors que” [11] vrij onschuldig zijn, is dat voor de rest van de connectoren niet het geval [3; 6; 8; 9; 10]. Zo schrapt de tolk tweemaal het linkwoord “toch” [3; 6] terwijl het aanduidt dat er een tegenstelling volgt. Wellicht probeerde de tolk de weglating bij <i>turn</i> drie met een toevoeging te compenseren, al mocht</p>	<p>Cohesie</p> <p>Op vlak van cohesie doen er zich elf verschuivingen voor in het gebruik van connectoren: acht weglatingen [3; 5; 6; 9; 10] en drie toevoegingen [8; 9; 10]. We leiden daaruit af dat de tolk niet de intentie heeft om de samenhang van de brontekst te verbeteren. Verder lijkt de tolk geen rekening te houden met de structuur die Franssen vooropstelt. De tegenstellingen en opsommingen die in de brontekst aangekondigd worden door een connector, gaan in de vertolking verloren. De boodschap die de gebruikers te horen krijgen is bijgevolg “vlakker” dan het origineel en mist hierdoor diepgang. De drie toegevoegde connectoren [8; 9; 10] kunnen in geen geval de acht weggelaten connectoren compenseren. We komen dan ook tot de weinig verrassende conclusie dat de tolk Frans op vlak van cohesie beduidend beter scoort.</p>

<p>dat niet baten. De positie van de betreffende connector blijkt immers suboptimaal: er wordt op de verkeerde plaats een tegenstelling gecreëerd. Ook aan het einde van het discours is er sprake van “compenseergedrag”. Hoewel de tolk met de connector “voilà pourquoi” [13] aangeeft dat ze iets zal verklaren, vertaalt ze de inleidende zin van Franssen niet [12]. Over de impact van het linkwoord “également” [7; 8; 9; 10] kan er gediscussieerd worden. Enerzijds zorgt de toevoeging van de connector voor meer samenhang maar anderzijds verandert de tolk de betekenis van de brontekst.</p>	
<p>Coherentie</p> <p>Als we alle kwaliteitscriteria in acht nemen, concluderen we dat de tolk gemiddeld scoort op vlak van coherentie. Ondanks enkele aanzienlijke betekenisverschuivingen [4; 6; 7; 9; 10; 13] bestempelen we de tolkweergave niet als onsamenhangend. Gezien het hoge spreekritme van Franssen en de complexiteit van het discours, zijn we van mening dat de tolk de betekenis zo goed als mogelijk tracht weer te geven (cf. bespreking originele brontekst).</p>	<p>Coherentie</p> <p>Het is niet eenvoudig om de algemene samenhang van de Italiaanse tolkprestatie te beoordelen. Als we coherentie benaderen vanuit lexicaal standpunt, behaalt de tolk een redelijke score. Wanneer we echter de connectoren als referentie nemen, zijn we geneigd om de tolkprestatie als onsamenhangend te beoordelen. Het spreekt voor zich dat de moeilijkheidsgraad van de brontekst een invloed heeft (cf. bespreking originele brontekst).</p>

5.4. Interventie 4: Kathleen Van Brempt (S&D)

5.4.1. Infofiche

Interventie Kathleen Van Brempt	
Titel	Noodsituatie omtrent klimaat en milieu
Datum	23 oktober 2019
Soort interventie	Actualiteitendebat
Fractie	Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten In België: Socialistische Partij Anders
Spreektijd	1.07 min. (16:33:40 - 16:35:16)
Aantal woorden	186
Spreektempo	166 woorden per minuut
Tolken	
Geslacht	FR: man (dezelfde tolk als bij Johan Van Overtveldt) IT: vrouw (werkt op relais vanuit het Duits)
Aantal woorden	FR: 175 IT: 115

5.4.2. Transcriptie

	<i>Originele interventie</i>	<i>Franse tolkoutput</i>	<i>Italiaanse tolkoutput</i>
1	Danke schön. (+) Beste collega's. [euh]	(+) Merci. (.) Chers collègues. (+)	(+) Grazie. (+) Cari (+) colleghe e colleghi. (+)
2	Ik ben (.) optimistisch van aard dus ik wil vandaag ook een optimistische <u>boodschap</u> geven over een (.) <u>complex</u> (.) en <u>grote uitdaging</u> zoals de klimaatverandering. (.)	Je suis optimiste (.) de nature, (.) mon message sera donc optimiste aujourd'hui aussi. (+) ((Hoorbare ademhaling)) Le sujet est complexe, le défi est immense Ø . (+)	Io (.) sono per natura (.) ottimista e quindi vorrei § lanciare Ø un (.) messaggio (+) ottimistico (+) rispetto ad un problema così complesso Ø come il cambiamento climatico.
3	En <u>ondanks</u> mevrouw de voorzitter van de Raad, <u>ondanks het geklungel</u> in de Raad en de obstructie van heel wat <u>lidstaten</u> in de Raad (.)	Madame la présidente, (.) madame la présidente du conseil, en dépit (.) de Ø l'obstruction de nombreux Etats membres (.) Ø des obstacles ont été réduits.	§ Ø ((hoorbare ademhaling)) (+) E sempre il (.) consiglio (.) a fare (.) opposizione.
4	ben ik optimistisch dat de <u>nieuwe</u> Commissie met een <u>goede</u> nieuwe ((verspreking)) Green deal zal komen. Dat er een <u>goede</u> klimaatwet zal komen.	Je suis optimiste. ((Hoorbare ademhaling)) Je suis persuadée que la nouvelle Commission avec un Ø nouveau Green Deal (.) Ø va (.) promulguer des lois favorables* (.) au climat.	Però io sono ottimista credo che Ø avremmo un buon Ø Green Deal, (.) positivo per il clima
5	En ik <u>hoop</u> (.) op een <u>grote</u> meerderheid in dit Parlement om de doelstellingen van 2030 en 2050 <u>ook zeer</u> ambitieus te zetten. (.)	J'espère qu'au sein du Parlement une large majorité se dégagera pour les objectifs de 2030 et 2050, soient § marquée au plan de Ø l'ambition* .	e spero che una buona* maggioranza qui in [euh] Parlamento [euh] porterà § avanti con grande ambizione gli obiettivi per il 2030 e il 2050.

6	En daarbij wil ik meteen ook de boodschap geven dat we niet <u>naïef</u> mogen zijn.	(+) ((hoorbare ademhaling)) Je vous transmettez directement ce message : ne soyons pas naïfs.	∅
7	Als we <u>heel ambitieus</u> zijn en we zetten de targets heel hoog, dan moeten we ervoor zorgen dat we onze industrie ook <u>beschermen</u> en de middelen geven om te overleven in die moeilijke, competitieve wereld. (.)	Si <u>vous voulez</u> être ∅ ambitieux, si vous fixe des objectifs très élevés, vous devez veillez à ce que <u>notre industrie</u> soit § protégée (.) et se <u>voit outre les</u> moyens de <u>survivre</u> dans - <u>face à</u> une <u>c.o.n.currence*</u> ∅ <u>effrénée*</u> .	∅ L'ambizione <u>ci vuole</u> (.) e ∅ dobbiamo <u>anche</u> fare in modo (.) che venga (.) protetta <u>la nostra economia</u> e anche la nostra industria e che sia in grado <u>quindi</u> di <u>sopravvivere</u> [mmm] <u>nel contesto*</u> competitivo <u>internazionale</u> .
8	En dus zullen we nood hebben aan een <i>carbon adjustment-mechanisme</i> of een CO2-taks.	Donc ∅ il faut vraiment un mécanisme d'ajustement carbone ou (.) une taxe CO2	∅
9	<u>Mij</u> is het om het even, als we er maar voor zorgen dat de vervuiler <u>betaalt</u> en dat onze industrie <u>goed</u> beschermd worden , ((verspreking)) <u>met</u> hoge ambities.	si vous voulez <u>à nos frontières</u> . De façon à ce que le pollueur paie et que notre industrie soit ∅ protégée (.) pour réaliser nos grandes ambitions.	∅ <u>In particolare</u> (.) chi inquina deva <u>pagare</u> , e la nostra industria va tutelata ∅. (.)
10	Ik dank jullie.	∅ Merci.	∅ Grazie.

5.4.3. Analyse

Bespreking originele brontekst	
<p>Kathleen Van Brempt spreekt aan een zeer hoge snelheid van 166 woorden per minuut. Het S&D-fractielid is daarmee de snelste spreker van ons corpus. In tegenstelling tot Franssen die een iets lager spreektempo hanteert (163 woorden per minuut), leest Van Brempt geen voorbereide tekst af. Dat maakt dat ze, ondanks het hoge spreektempo, natuurlijk spreekt. We merken dit aan de pauzes die Van Brempt inlast [1; 2; 3; 5; 7] en aan de zinstructuren die afgestemd zijn op mondeling taalgebruik. Zo blijft de structuur vrij eenvoudig en wisselt ze korte en lange zinnen met elkaar af. Ook het gebruik van vaktermen blijft tot een minimum beperkt (vb. “carbon adjustment-mechanisme” [8]). Verder bewijzen de talrijke accentueringen [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9] dat Van Brempt haar collega’s wil overtuigen. De keerzijde van het “vrij spreken” is wel dat er een congruentiefout [8] en twee versprekingen [4; 9] sluipen in het discours. Al wijten we het feit dat Van Brempt tweemaal over haar eigen woorden struikelt eerder aan de snelheid waarmee ze spreekt. Rekening houdend met het hoge spreektempo verwachten we dat er nuances zullen wegvallen in de Franse en Italiaanse tolkweergave.</p>	
Franse tolkoutput	Italiaanse tolkoutput
<p>Vlotheid</p> <p>Als we de originele interventie naast de Franse tolkoutput leggen, stellen we vast dat de tolk beduidend meer pauzes inlast: twaalf pauzes van één seconde [1; 2; 3; 4; 7; 8; 9] en vijf van twee of meer seconden [1; 2; 6]. Toch doen de pauzes geen afbreuk aan de continuïteit van de tolkweergave. Integendeel, het aangename spreektempo zorgt ervoor dat de gebruiker in alle rust de informatie kan opnemen en verwerken. Bovendien slaagt de tolk erin om de décalage tot een tweetal zinnen te beperken. Net als bij de interventie van Johan Van Overtveldt (cf. 5.1), waar dezelfde tolk de Franse weergave verzorgde, nemen we geen opgevulde pauzes waar. We stellen opnieuw vast dat de “inhaalbewegingen” een negatief effect hebben op de</p>	<p>Vlotheid</p> <p>Ook bij de tolk Italiaans treffen we meer pauzes aan dan bij S&D-fractielid Kathleen Van Brempt. Het is opvallend dat beide tolken exact twaalf pauzes van één seconde inbouwen in hun weergave [2; 3; 4; 7; 9]. Bij de pauzes van twee of meer seconden nemen we wel een verschil in frequentie waar: vijf bij de tolk Frans, zeven bij de tolk Italiaans [1; 2; 3]. Naast de frequentie verschilt ook de spreiding van de pauzes in de tolkweergave. Bij de tolk Frans komen de pauzes van twee of meer seconden voor bij <i>turn</i> één, twee en zes terwijl ze elkaar sneller opvolgen bij de tolk Italiaans [1; 2; 3]. De vier onderbrekingen aan het begin van de Italiaanse tolkoutput kunnen verklaard worden door het feit dat de tolk werkt op relais. Verder nemen we drie opgevulde pauzes waar</p>

<p>articulatie en de verstaanbaarheid van de tolk die anders uitstekend is [3; 4; 5]. Bij deze interventie registreren we wel drie hoorbare ademhalingen [2; 4; 6]. Toch hebben we ze niet als storend ervaren. De vele beklemtoningen die we terugvinden in de originele interventie, laat de tolk volledig weg. De weinige accentueringen die we toch aantreffen, beperken zich tot <i>turn</i> zeven. In diezelfde zin duikt ook een aarzeling en een afbreking op. Deze <i>disfluency markers</i> geven aan dat de tolk moeilijkheden ondervindt om de originele boodschap correct over te brengen. Hoewel het geen kwaliteitscriterium is in ons model, merken we op dat de tolk een aangename, rustige stem heeft.</p>	<p>[5; 7]. Hoewel de tolk niet rechtstreeks vanuit het Nederlands kan werken maar tolkt vanuit het Duits, is er geen spoor van aarzelingen of <i>false starts</i> in de vertolking. Ook deze tolk behoudt de beklemtoningen van de spreker niet in haar tolkweergave. De enige accentuering die overlapt, situeert zich in de allerlaatste zin van de tolkoutput [9]. De overige accentueringen zitten, net als bij de tolk Frans, vevat in één zin [7].</p>
<p>Stijl</p> <p>De tolkprestatie telt geen registerwissels. We kunnen dus besluiten dat er geen stijlbreuken aanwezig zijn.</p>	<p>Stijl</p> <p>De tolkprestatie telt geen registerwissels. We kunnen dus besluiten dat er geen sprake is van stijlbreuken.</p>
<p>Correctheid</p> <p>Op lexicaal vlak blijft het aantal verschuivingen beperkt. We noteren in totaal drie toevoegingen [2; 7; 9], vier versterkingen [4; 5; 7] en tien weglatingen [2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 10]. Op het eerste gezicht lijkt dat niet weinig maar als we de tolkprestatie meer in detail bekijken, zien we dat het veelal om kleine verschuivingen gaat. Zo voegt de tolk een neutraal woord toe om zijn zin te kunnen afmaken [2], schrapt hij enkele adjectieven en bijwoorden [4; 5; 7; 9] en kiest hij tweemaal een equivalent met een iets sterkere betekenis [4; 7]. Daarnaast merken we op dat de weglatingen bij <i>turn</i> drie, acht en tien niet als dusdanig gezien kunnen worden. De tolk vertaalt weliswaar niet letterlijk wat</p>	<p>Correctheid</p> <p>De tolkprestatie wordt op lexicaal vlak voornamelijk gekenmerkt door weglatingen, twaalf om precies te zijn [2; 3; 4; 6; 8; 9; 10]. De omvang wordt duidelijk zichtbaar als we het aantal woorden van de originele interventie vergelijken met de Italiaanse tolkoutput: 186 ten opzichte van 115. Concreet gaat het om een verschil van 71 woorden. We geven ter vergelijking mee dat de Franse tolkoutput uit 175 woorden bestaat. We willen wel benadrukken dat het bij deze interventie onmogelijk is om de tolkversies aan elkaar te toetsen. De vergelijkingsmodaliteit is namelijk niet dezelfde. De tolk Frans vertrekt van de originele brontekst terwijl de tolk Italiaans de tolkprestatie van een collega</p>

Van Brempt zegt, maar verwerkt wel de informatie in zijn weergave. Bij *turn* drie heeft hij het bijvoorbeeld over “madame la présidente du conseil” waardoor de tweevoudige verwijzing naar de “Raad” weggelaten kan worden. De lexicale versterkingen bij *turn* vijf en zeven zijn dan weer voor interpretatie vatbaar. De tolk presenteert de boodschap van de spreker anders door het te hebben over een “plan” [5] en “concurrentie” [7]. De woorden “moeilijke, competitieve wereld” [7] roepen inderdaad het beeld op van “concurrentie”. We kunnen dus stellen dat de lexicale verschuiving beperkt blijft aangezien de betekenisoverdracht nog steeds tot stand komt. Van alle weglatingen en toevoegingen zijn er twee [2; 9] die niet zonder gevaar zijn. De tolk laat immers het kernwoord “klimaatverandering” weg [2] en gaat bij de laatste toevoeging [9] te veel voort op zijn eigen interpretatie.

De Franse tolkprestatie bevat geen **grammaticale fouten**.

Hoewel de tolk goed scoort op lexicale correctheid, levert een **inhoudelijke analyse** een aantal interessante vaststellingen op [3; 4; 5; 7]. We treffen vijf betekenisverschuivingen aan die allemaal het gevolg zijn van toevoegingen. We hebben de indruk dat de tolk geneigd is om af en toe voort te gaan op zijn eigen interpretatie. Dat is echter niet zonder gevaar. Zo krijgt een *pure costumer* te horen dat er veel lidstaten voor obstructie zorgen in de Raad maar dat de belemmeringen intussen werden afgebouwd [3]. Van Brempt rept echter met geen woord over deze zogenaamde obstakels, laat staan over de manier waarop ze zouden aangepakt worden. Daarnaast verklaart de tolk dat de spreker ervan overtuigd is dat de nieuwe Commissie wetten zal uitvaardigen die gunstig zijn voor het klimaat. Van Brempt houdt het echter

als basis neemt. De kwaliteit van de Italiaanse tolkprestatie wordt dus sterk bepaald door de prestatie die de tolk Duits levert. Aangezien we de Duitse versie niet aan een kwaliteitsanalyse onderwerpen, is het enkel mogelijk om bevindingen te formuleren. Zo nemen we waar dat er in de versie op relais aanzienlijk gesnoeid wordt in de informatie die de *user* te horen krijgt. Volledige betekenselementen vallen weg waardoor de Italiaanse gebruiker niet dezelfde informatie krijgt als de Nederlandstalige. Naast de weglatingen tellen we vijf toevoegingen [1; 4; 6], één lexicale versterking [5] en één afzwakking [7]. Hoewel de tolk roeit met de riemen die ze heeft, is de betekenisoverdracht ten opzichte van de brontekst suboptimaal.

De Italiaanse tolkprestatie bevat geen **grammaticale fouten**.

Een **inhoudelijke** analyse van de tolkoutput bevestigt wat we al wisten: de tolk laat essentiële betekenselementen weg. De betekenisverschuivingen die we aantreffen in de tolkweergave zijn dan ook aanzienlijk. We benadrukken nogmaals dat de tolk geen vat heeft op wat er weggelaten of toegevoegd wordt. Ze is immers genoodzaakt om te vertrouwen op de prestatie die haar Duitse collega levert om zo een Italiaanse vertolking te kunnen voorzien. We willen echter niet de indruk wekken dat geen enkel betekenselement de gebruiker bereikt. Bepaalde delen informatie komen immers wel goed door [2; 4; 5; 7; 9].

<p>veel neutraler: “(...) ben ik optimistisch dat de nieuwe Commissie met een goede nieuwe Green deal zal komen. Dat er een goede klimaatwet zal komen” [4]. Verder creëert de tolk een tegenstelling die er in de originele versie niet is. De aanleiding is de toevoeging van het voorzetsel “outré” [7]. De impact van de laatste toevoeging blijft, in tegenstelling tot de eerste drie, beperkt [5].</p>	
<p>Cohesie</p> <p>Als we de brontekst met de doelttekst vergelijken op vlak van connectoren, stellen we twee weglatingen vast [5; 7]. Het linkwoord “ook” ontbreekt immers in de Franse tolkversie bij <i>turn</i> vijf en zeven. De tolk voegt zelf geen connectoren toe.</p>	<p>Cohesie</p> <p>Als we het gebruik van connectoren onder de loep nemen, stellen we drie weglatingen [2; 3; 5] vast en twee toevoegingen [7]. De tolk Italiaans schrapt in haar weergave de linkwoorden “ook” [2; 3] en “ondanks” [5]. De laatste connector kondigt nochtans een belangrijk betekenselement aan. De twee toevoegingen concentreren zich in dezelfde passage [7].</p>
<p>Coherentie</p> <p>De tolk geeft over het algemeen de boodschap van S&D-fractielid Kathleen Van Brempt coherent weer. De tolkweergave scoort goed op de kwaliteitscriteria vlotheid, stijl en cohesie. Wat het criterium correctheid bevat, scoort de tolk dan weer gemiddeld.</p>	<p>Coherentie</p> <p>Als we alle weglatingen en betekenisverschuivingen in acht nemen, zijn we genoodzaakt om de Italiaanse tolkoutput als onsamenhangend te bestempelen. We willen toch nog graag even meegeven dat de tolk zelf geen vat heeft op de kwaliteit van de Duitse tolkprestatie die ze op relais beluisterde.</p>

5.5. Interventie 5: Hilde Vautmans (Renew Europe)

5.5.1. Infofiche

Interventie Hilde Vautmans	
Titel	Situatie in Hongkong
Datum	16 september 2019
Soort interventie	Debat
Fractie	Renew Europe
Spreektijd	1.38 min. (19:56:43 - 19:58:50)
Aantal woorden	209
Spreektempo	128 woorden per minuut
Tolken	
Geslacht	FR: vrouw IT: vrouw
Aantal woorden	FR: 239 IT: 217

5.5.2. Transcriptie

	<i>Originele interventie</i>	<i>Franse tolkoutput</i>	<i>Italiaanse tolkoutput</i>
1	Mevrouw de voorzitter, mevrouw de commissaris	(+) Madame la présidente, madame la commissaire	(+) Presidente, commissaria (+)
2	Vijftien weken (.). Zo lang al zijn de massabetogingen gaande in Hongkong.	(+) [euh] C.e. cela fait $\emptyset$ cinq semaines que [euh] ces manifestations de masse durent à Hong-Kong.	Quindici settimane (+) da così tanto tempo ci sono delle dimostrazioni di massa ad Hong Kong.
3	Met <u>miljoenen, met miljoenen</u> zijn de demonstranten die <u>vreedzaam</u> op straat komen en die ijveren voor <u>meer</u> democratie, voor <u>meer</u> respect voor de politieke rechten, zoals ook de collega's (.) hier <u>vandaag</u> al hebben aangekondigd.	Avec des millions de personnes , de millions de manifestants qui osent descendre $\emptyset$ dans la rue pour exiger plus de démocratie, plus de respect pour leurs droits fondamentaux ((hoorbare ademhaling)) comme l'on dit $\emptyset$ d'autres collègues qui m'ont précédé. (+) [euh]	Con milioni, milioni dimostranti, manifestanti che (+) ((hoorbare ademhaling)) manifestano pacificamente sulla strada e che chiedono* più democrazia, più rispetto per i diritti politici ((hoorbare ademhaling)) come hanno detto tutti i colleghi che mi hanno preceduto $\emptyset$.
4	En wat blijkt? Wat krijgen ze als <u>antwoord</u> ? Als antwoord krijgen zij <u>rubberen kogels</u> (.), <u>repressie</u> (.), <u>traangas</u> . (+)	$\emptyset$ Alors que [euh] leur [euh] répondons- nous ? [Euh] Nous voyons que l.e.s. les réponses qu'ils reçoivent ce sont des gaz lacrymogènes [euh], des balles en plastique* $\emptyset$ et	$\emptyset$ E che cosa ricevono in termine di risposta? (.) $\emptyset$ Ricevono una [euh] repressione, delle pallottole $\emptyset$, del - il gas nervino, il gas ((hoorbare ademhaling)) praticamente e
5	Kortom (.): buitensporig politiegeweld. En dat collega's (.) naast intimidatie, repressie, censuur en arrestaties. (.)	§ une violence excessive de la part de la police. $\emptyset$ [Euh] Et il y a eu des $\emptyset$, $\emptyset$, $\emptyset$ arrestations. (+)	§ una violenza $\emptyset$ da parte della polizia. ((Hoorbare ademhaling)) E questo, colleghi, dopo la repressione, le intimidazioni e $\emptyset$ gli arresti.

6	Collega's (.) we mogen <u>niet</u> onverschillig blijven. We hebben het hier al met verschillende gezegd: <u>één land, twee systemen</u> . Het is goed dat die wet is ingetrokken.	[Euh] Et nous, chers collègues, nous ne pouvons pas rester les bras croisés dans l'indifférence. (.) Ø [Euh] La loi dit [euh] (+) qu'il s'agit d'un pays avec deux systèmes et il est bon que le projet de loi était retiré.	Colleghi, noi non possiamo naturalmente chiudere gli occhi. (.) ((Hoorbare ademhaling)) È già stato detto qui, un paese due sistemi. È vero - è bene che le leggi vagano .
7	Maar de demonstranten vragen meer. En we moeten ervoor waken dat Hongkong <u>niet</u> afglijdt in een ondemocratische weg.	Mais les manifestants demandent, exigent* davantage et [euh] il faut pas que Hong-Kong suive une voie qui s'éloigne de (.) de régime démocratique.	Però i manifestanti chiedono di più e dobbiamo fare in modo che l'Hong Kong no ha ((hoorbare ademhaling)) derivi - vado alla deriva e perda i propri diritti democratici.
8	We moeten Beijing <u>heel duidelijk</u> zeggen dat <u>interne</u> aangelegenheden <u>niet meer</u> intern zijn wanneer de <u>universele rechten</u> van de mens <u>worden</u> geschonden.	Ø Il s'agit des droits [euh] humains universels qui sont violés [euh] à Hong-Kong.	Dobbiamo dire qui Ø chiaramente che le questioni interne non possono più essere interne ((hoorbare ademhaling)) se vengano violati diritti universali delle persone.
9	Vandaar, mevrouw de commissaris, twee heel concrete vragen: <u>hoe gaat u</u> de dialoog met China terug op gang trekken?	Et alors je demande à la commission* Ø où on Ø est votre dialogue avec la Chine ? (.)	((Hoorbare ademhaling)) È la ragione per qui commissario due domande concrete: come funziona* il dialogo con la Cina su questa questione?
10	<u>Hoe gaat u</u> hen duidelijk maken dat wij willen dat protesten <u>vreedzaam</u> kunnen doorgaan?	Comment [euh] allez-vous expliqué aux Chinois que nous souhaitons, nous exigeons* que ces manifestants soient libres de manifester Ø ? (.)	<u>Come</u> possiamo chiarire la Cina che vogliamo che ((hoorbare ademhaling)) i - queste proteste siano pacifiche?

11	Hoe gaat u hen vragen om eindelijk een onafhankelijk onderzoek te starten naar dat buitensporig politiegeweld?	Comment (.) allez-vous exiger* de la part des Chinois que Hong-Kong bénéficie d'une véritable indépendance $\emptyset$ qui n'est pas de violence excessive.	<u>Come</u> si risponde praticamente a - [euh] si possa evitare che delle richieste legittime siano calpestate della polizia [euh]?
12	Demonstranten (.) moeten vreedzaam mogen protesteren en niet langer vrezen voor hun leven.	$\emptyset$ Il faut pas que les manifestants <u>craignent</u> pour leur vie.	I protestanti devono poter protestare pacificamente e non essere calpestati dalla polizia.
13	Ik dank u.	Merci beaucoup.	$\emptyset$

5.5.3. Analyse

Bespreking originele brontekst	
<p>Hoewel het spreekritme in het Europees Parlement traditioneel erg hoog ligt, hanteert Hilde Vautmans een vrij rustig spreektempo. Het fractielid van Renew Europe spreekt aan een snelheid van 128 woorden per minuut. Vautmans is daarmee de traagste spreker in ons corpus in termen van aantal uitgesproken woorden per minuut. Hoewel Vautmans haar schriftelijke voorbereiding bij zich houdt en die soms ook voorleest, is de interventie goed te volgen. Het Europarlementslid voorziet immers voldoende korte en lange pauzes tijdens haar interventie [2; 3; 4; 5; 6; 12]. Ook de zinstructuren die ze gebruikt, zijn afgestemd op mondeling taalgebruik: afwisseling in zinslengte en een eenvoudige structuur. Om haar boodschap kracht bij te zetten, beklemtoont Vautmans in bijna elke zin een aantal woorden [3; 4; 6; 7; 8; 9; 10; 11]. Bovendien maakt het Europarlementslid gebruik van twee stijlfiguren, namelijk beeldspraak en herhaling. Zo heeft Vautmans het over “afglijden in een ondemocratische weg” [7] en benadrukt ze tweemaal na elkaar hoeveel demonstranten de straat optrokken in Hong Kong [3]. Verder is de terminologie die in het discours aan bod komt vrij algemeen. Er duiken slechts een aantal specifieke termen op: “rubberen kogels” [4] en “buitensporig politiegeweld” [5; 11]. Onze hypothese voor de simultane vertolkingen is dat ze inhoudelijk vrij volledig zullen zijn. We verwachten met andere woorden niet veel weglatingen.</p>	
Franse tolkoutput	Italiaanse tolkoutput
<p>Vlotheid</p> <p>De tolk last evenveel pauzes in als Vautmans. De duur van de tien pauzes verschilt echter. Bij de tolk treffen we meer pauzes aan van twee of meer seconden [1; 2; 3; 5; 6] dan bij de spreker [4]. De andere helft van de onderbrekingen duren amper één seconde [6; 7; 9; 10; 11]. Het valt op dat de langere pauzes uitsluitend voorkomen in het eerste deel van de tolkoutput en de korte pauzes zich aan het einde concentreren. Afgaande op het aantal pauzes zouden we kunnen concluderen dat de tolk een vlotte prestatie aflevert. Toch is dat niet helemaal het geval. De continuïteit van de</p>	<p>Vlotheid</p> <p>De tolk Italiaans hanteert een impressionant spreekritme. Gedurende de hele simultane weergave pauzeert de tolk amper zes keer. Concreet gaat het om twee onderbrekingen van één seconde [4; 6] en vier van twee of meer seconden [1; 2; 3]. We wijzen er wel op dat de hoorbare ademhaling van de tolk een gejaagde indruk kan maken [3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10]. Net als bij de tolk Frans treffen we de lange pauzes uitsluitend aan in het eerste deel van de tolkoutput. Daarnaast blijft het aantal opgevulde pauzes beperkt tot drie [4; 11]. De tolk Italiaans komt zelfzeker over en aarzelt geen seconde.</p>

<p>tolkweergave wordt namelijk belemmerd door het tussenwerpsel “euh” [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 10]. Er duiken maar liefst vijftien opgevulde pauzes op in de Franse tolkoutput. De tolk wekt door de vele “euh’s” de indruk dat ze niet zeker is van haar stuk. Dat gevoel wordt bevestigd door de aanwezigheid van twee aarzelingen [2; 4]. We treffen daarentegen geen onafgewerkte zinnen of <i>false starts</i> aan. Onze corpusanalyse wees ten slotte uit dat de overtuigingskracht van Vautmans in de vertolking verloren gaat. We nemen immers slechts één beklemtoning waar [12].</p>	<p>We merken wel op dat de <i>false starts</i> [4; 6; 7; 10; 11] een impact hebben op de vlotheid van het tolkproduct. De tolk slaagt er echter wel in om zich snel te hernemen en de zin anders te draaien. Net als de tolk Frans accentueert de tolk Italiaans nauwelijks woorden [9; 10; 11]. Als we de twee tolkproducten met elkaar vergelijken, komen we tot de conclusie dat de tolk Italiaans de vlotste prestatie neerzet.</p>
<p>Stijl</p> <p>De Franse tolkprestatie telt geen registerwissels. We kunnen dus besluiten dat er geen sprake is van stijlbreuken.</p>	<p>Stijl</p> <p>De Italiaanse tolkprestatie telt geen registerwissels. We kunnen dus besluiten dat er in de tolkoutput geen sprake is van stijlbreuken.</p>
<p>Correctheid</p> <p>Op lexicaal vlak doen we een aantal interessante bevindingen. De tolk voegt in totaal zeven woorden of zinsdelen toe [3; 4; 6; 11; 13]. We kunnen de toevoegingen opsplitsen in twee categorieën naargelang de impact die ze hebben op het tekstbegrip van de <i>user</i>. De eerste categorie bundelt de toevoegingen die we als “onschuldig” bestempelen aangezien ze geen gevaar inhouden voor de betekenisoverdracht [3; 4; 6]. De laatste categorie omvat de woorden die een betekenisverschuiving veroorzaken (“oser” [3] en “beaucoup” [13]). De toevoeging van “China en Hong Kong” bij <i>turn</i> elf zweeft tussen de twee categorieën in. De tolk geeft de vraag van Vautmans immers concreter en explicieter weer. Dat kan risico’s inhouden. In dit geval leidt het echter niet tot een inhoudelijke verschuiving omdat de tolk correct verwijst.</p>	<p>Correctheid</p> <p>De tolk Italiaans doet het op lexicaal vlak beter dan haar Franse collega. We tellen in totaal zes toevoegingen [3; 4; 6; 7; 8; 11] evenveel weglatingen [3; 4; 5; 8; 13] en twee afzwakkingen [3; 9]. Als we de toevoegingen nader analyseren, zien we dat de tolk zichzelf viermaal verbetert [3; 4; 6; 7]. Bij <i>turn</i> vier heeft de toevoeging echter geen enkele meerwaarde. Wat de weglatingen betreft, noteren we enkel bij <i>turn</i> vijf en dertien een betekenisverschil ten opzichte van de brontekst. De overige woorden die weggelaten worden, zijn nuances [3; 4; 8]. Verder zwakt de tolk de boodschap van de spreker tweemaal af [3; 9]. Ze vertaalt “ijveren” door het neutrale “chiedere” [3] en vlakt het werkwoord “op gang trekken” af tot “funzionare” [9].</p>

Eenzelfde onderverdeling kan gemaakt worden voor de vijftien weglatingen [2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12]. De eerste categorie groepeert alle weglatingen die betrekking hebben op niet-essentiële informatie [2; 3; 4; 9]. Alle andere behoren tot de tweede categorie en veroorzaken betekenisverschuivingen. De tolk laat op dat moment wel essentiële informatie weg [3; 4; 5; 10; 11; 12]. Zo stellen we onder meer vast dat de tolk slechts één woord van een opsomming behoudt [5] en systematisch het sleutelwoord “vreedzaam” schrapt [3; 10; 12]. De laatste lexicale verschuivingen doen zich voor bij de indicator afzwakkingen/versterkingen [4; 7; 9; 10; 11]. De tolk versterkt viermaal de lexicale betekenis van de originele boodschap door een te sterk equivalent te kiezen [7; 10; 11]. Ze vertaalt de werkwoorden “vragen” en “willen” systematisch door “eisen” [7; 10; 11]. In de overige gevallen gaat het om een lexicale afzwakking [4; 9].

Op **grammaticaal** vlak laat de tolk een paar steken vallen [3; 6; 7; 12]. Ze gebruikt “de” in plaats van “des” [3] en schrapt tweemaal een verplicht onderdeel van de ontkenning in het Frans (“ne”) [7; 12]. Verder verzuimt ze om na de structuur “*il est bon que*” een *subjonctif* te gebruiken [6].

Een **inhoudelijke** analyse van de Franse doelttekst toont aan dat de tolk vijf ingrijpende betekenisverschuivingen veroorzaakt [2; 3; 6; 10; 11]. In de tolkweergave duren de massabetogingen in Hongkong niet vijftien maar vijf weken [2], zijn “politieke rechten” gelijk aan “basisrechten” [3] en wordt een “wet” vertaald als “wetsontwerp” [6]. Het feit dat protesten volgens Vautmans vreedzaam moeten kunnen verlopen, komt niet op dezelfde manier tot uiting

De tolk Italiaans maakt geen **grammaticale fouten**.

Een **inhoudelijke** analyse van de Italiaanse doelttekst wijst uit dat er drie belangrijke betekenisverschuivingen plaatsvinden [6; 11; 12]. De eerste verschuiving wordt veroorzaakt door een vreemde werkwoordkeuze (“vagare” voor “intrekken”). Het tweede en derde betekenisverschil ten opzichte van het origineel komen tot stand doordat de tolk het perspectief van de boodschap verandert [11; 12]. Bij *turn* twaalf herhaalt de tolk dat er sprake is van

<p>in de Franse weergave [10]. Bij <i>turn</i> elf gaat de tolk zelfs even volledig de mist in.</p>	<p>buitensporig politiegeweld terwijl Vautmans zegt dat “demonstraten niet langer mogen vrezen voor hun leven” [12].</p>
<p>Cohesie</p> <p>Als we het gebruik van connectoren analyseren, zien we dat de tolk er één weglaat [5] maar er geen enkele toevoegt. De tolk houdt zich strikt aan de structuur van de brontekst.</p>	<p>Cohesie</p> <p>Bij de tolk Italiaans vinden we dezelfde verdeling terug voor het gebruik van connectoren: één weglating [5] en geen enkele toevoeging. Beide tolken schrappen hetzelfde linkwoord (“kortom”). De tolk Italiaans heeft dus niet de neiging om het tolkproduct samenhangender te maken dan het origineel.</p>
<p>Coherentie</p> <p>De algemene samenhang van het Franse tolkproduct wordt overschaduwed door weglatingen en inhoudelijke verschuivingen. De onzekere indruk die de tolk wekt door de aarzelingen en het gebruik van het tussenwerpsel “euh”, blijken dus deels gegrond te zijn.</p>	<p>Coherentie</p> <p>Ondanks de drie inhoudelijke verschuivingen kunnen we besluiten dat de algemene samenhang beter gewaarborgd wordt bij de tolk Italiaans.</p>

6. Discussie

Na een uitvoerige kwaliteitsanalyse van vijf interventies in het EP en hun bijhorende tolkproducten, stippen we in dit hoofdstuk de belangrijkste bevindingen aan. Op die manier formuleren we een antwoord op onze vier onderzoeksvragen. We vertrekken vanuit de deelvragen om zo elk aspect van de centrale onderzoeksvraag te beantwoorden: **“Wat is de kwaliteit van Franse en Italiaanse tolkprestaties in het EP ten opzichte van de originele interventies in het Nederlands van Vlaamse Europarlementsleden?”**.

6.1. Eerste deelvraag

De eerste deelvraag peilt naar de kwaliteit van de **Franse tolkprestaties** ten opzichte van de originele Belgisch-Nederlandse interventies. Om een antwoord te kunnen geven op deze vraag, gaan we na wat de totaalscore is van de **tolken Frans** voor de vijf criteria uit ons kwaliteitsmodel, namelijk vlotheid, stijl, correctheid, cohesie en coherentie. De bevindingen voor vormelijke criteria zullen eerst besproken en geïnterpreteerd worden waarna de inhoudelijke criteria aan bod komen. Eerst willen we benadrukken dat de prestaties van de tolken onderling sterk variëren. Kwaliteitsverschillen kunnen gedeeltelijk verklaard worden door persoonlijke factoren zoals kennis over het onderwerp en professionele ervaring. Daarnaast zijn er tal van factoren die de tolk niet zelf in handen heeft maar die toch de kwaliteit van het geleverde product kunnen beïnvloeden (Moser-Mercer, 1996). Enkele voorbeelden zijn de densiteit van het originele discours, het gebruik van vakterminologie en het spreektempo van de Europarlementsleden. Om de invloed van deze variabelen in kaart te brengen, onderwerpen we de authentieke interventies net als de tolkprestaties aan een kwaliteitsonderzoek.

De corpusanalyse wees uit dat de drie mannelijke en twee vrouwelijke tolken over het algemeen een vlotte tolkprestatie neerzetten. Zo bespeuren we in de Franse tolkweergaven amper *disfluency markers* zoals aarzelingen en onafgewerkte zinnen. We merken wel op dat de continuïteit soms verstoord wordt door tussenwerpsels (tolk drie en vijf) en lange pauzes (tolk twee). Afgaande op de hoeveelheid “euh’s” in de Franse tolkprestaties, blijkt het te gaan om een genderverschil. De vrouwelijke tolken vullen aanzienlijk meer pauzes op dan hun mannelijke collega’s. Het spreektempo van de Europarlementsleden is daarentegen niet gecorreleerd met het aantal pauzes in de tolkweergave. Ook de duur wordt er niet door beïnvloed. Hoewel de tolken Frans in ons corpus oog hebben voor de vorm van hun tolkproduct, besteden ze niet veel aandacht aan beklemtoning. De tolken zijn blijkbaar niet geneigd om de klemtonen die de spreker legt, te behouden. Voor het tweede vormelijke kwaliteitscriterium, stijl, scoren de tolken over de hele lijn dan weer erg goed. De tolkprestaties zijn immers vrij van registerwissels.

Naast de vorm ondergaat ook de inhoud van het tolkproduct een grondige kwaliteitscontrole. Voor het criterium correctheid detecteerden we verschuivingen in de tolkoutput ten opzichte van de originele interventie op lexicaal, grammaticaal en inhoudelijk vlak. De algemene tendens voor de lexicale verschuivingen luidt dat de tolken Frans meer woorden weglaten dan dat ze toevoegen. Bovendien

heeft meer dan de helft van de tolken eerder de neiging om de woorden van de spreker af te zwakken dan te versterken. Grammaticale verschuivingen komen nauwelijks voor in het corpus, bovendien beperken ze zich tot twee van de vijf Franse tolkweergaven. Verder toont de corpusanalyse aan dat betekenisverschillen bij de tolken Frans het vaakst te wijten zijn aan interpretatiefouten. Andere verschuivingen zijn onder meer te wijten aan onduidelijke verwijzingen en nuanceringen die wegvallen of worden toegevoegd. Het kwaliteitscriterium cohesie werd onderzocht aan de hand van weglatingen en toevoegingen van linkwoorden of connectoren. Het criterium coherentie, dat nauw aansluit bij cohesie, beoordeelde de algemene samenhang van de tolkoutput. Uit de deskresearch rond kwaliteit (cf. 2.2) bleek al dat tolken erg veel belang hechten aan een samenhangende tolkweergave. De tendens om de samenhang van een brontekst te verbeteren, vinden we ook terug in het onderzoek van Gallez (2014). Dat werd nogmaals bevestigd in ons onderzoek. Zo treffen we in drie van de vijf tolkversies meer connectoren aan dan in de originele interventie. Er worden in totaal dertien linkwoorden toegevoegd. Bij de overige twee tolken zien we een omgekeerde tendens, al blijft het aantal weglatingen beperkt tot twee. Verschuivingen in het gebruik van connectoren worden in dit deel van ons corpus dus slechts in beperkte mate veroorzaakt door weglatingen.

6.2. Tweede deelvraag

De tweede deelvraag vergelijkt de kwaliteit van de **Italiaanse tolkprestaties** met de originele Belgisch-Nederlandse interventies. Net als bij de Franse tolkprestaties is er sprake van kwaliteitsverschillen tussen de tolken onderling. Zo stellen we vast dat twee tolken Italiaans het opvallend beter doen dan hun collega's (cf. 5.2.3 en 5.5.3). Een uitschieter in de negatieve zin van het woord treffen we aan bij de vierde interventie (cf. 5.4.3). De substantieel lagere kwaliteit van het tolkproduct wordt echter veroorzaakt door het tolken op relais vanuit het Duits. Aangezien de grond van vergelijking verschilt, weegt deze prestatie minder zwaar door in het algemene kwaliteitsoordeel. Bij de resultatenbespreking hielden we eveneens rekening met de kwaliteit van de originele interventies.

Als we de vormelijke criteria analyseren, stellen we vast dat de tolken Italiaans goed scoren op het kwaliteitscriterium vlotheid. Dat leiden we af uit het beperkt aandeel van *disfluency markers* in de tolkweergave zoals aarzelingen en onafgewerkte zinnen. Als we de tolkprestatie op relais even buiten beschouwing laten, zien we een significant verschil in continuïteit tussen de mannelijke en de vrouwelijke tolken. Het spreektempo ligt bij de twee vrouwen aanzienlijk hoger, wat resulteert in weinig (opgevulde) pauzes. De mannelijke tolken hanteren een gematigd tempo en pauzeren bijgevolg meer. De snelheid waarmee de brontekst gepresenteerd wordt, kan daarentegen niet in verband gebracht worden met de duur of de frequentie van de pauzes. De laatste indicator voor vlotheid, beklemtoning, wijst op een discrepantie tussen de woorden die de tolken en de sprekers beklemtonen. Uit de afwezigheid van registerwissels leiden we af dat deze professionele tolken veel belang hechten aan het criterium stijl.

De samenhang van het tolkproduct en de totstandkoming van betekenisoverdracht worden door drie inhoudelijke kwaliteitscriteria getoetst. Een eerste tendens die we waarnemen is dat de tolken Italiaans

bewust of onbewust meer weglaten dan toevoegen. Per interventie werd er gemiddeld tien keer gesnoeid in de brontekst terwijl de tolk gemiddeld slechts vier keer informatie toevoegt. We willen er wel op wijzen dat het niet altijd gaat om betekenselementen die cruciaal zijn voor het tekstbegrip. Drie van de vijf tolken Italiaans duwden met hun tolkproduct het aantal weglatingen fors de hoogte in (cf. 5.1.3; 5.3.3; 5.4.3). Een mogelijke verklaring hiervoor is het hoge spreekritme van de betreffende Europarlementsleden (Johan Van Overtveldt, Cindy Franssen, Kathleen Van Brempt). Naarmate de kaap van om en bij de 160 woorden per minuut bereikt wordt, neemt het aantal weglatingen bij de tolken exponentieel toe. Bij de vierde interventie zijn de weglatingen te verklaren door het tolken op relais. Voorts wordt de lexicale betekenis van woorden soms afgezwakt, maar nooit versterkt. De Italiaanse tolkprestaties scoren goed voor grammaticale correctheid, een tweede tendens voor dit deel van de analyse. Over de hele lijn worden er vier fouten gemaakt. Verder bracht onze corpusanalyse aan het licht dat de oorzaken voor betekenisverschuivingen heel divers zijn bij de tolken Italiaans. Ten slotte doen we een verrassende vaststelling voor de algemene samenhang van de Italiaanse tolkproducten. We registreerden iets meer weglatingen dan toevoegingen in het gebruik van connectoren. Dat druist in tegen het belang dat tolken in principe hechten aan cohesie en coherentie. Dit verrassende deelresultaat wordt veroorzaakt door de afwezigheid van acht linkwoorden in de getolkte weergave van de derde interventie (cf. 5.3.3). Het tempo van de spreker (Cindy Franssen) en het onderwerp van de interventie (de strijd tegen kanker) kwamen aan bod in de betreffende analyse maar vormen hier een externe variabele.

6.3. Derde deelvraag

De laatste deelvraag polst naar de **kwaliteitsverschillen tussen de tolken Frans en Italiaans**. Aangezien de prestaties die de tolken leveren onderling variëren, kunnen we enkel spreken over tendensen. Onze steekproef maakt het immers onmogelijk om algemeen geldende uitspraken te doen. Het woord “algemeen” wordt in dit hoofdstuk dus enkel gebruikt om te verwijzen naar de globale bevindingen uit ons eigen corpus. Daarnaast is er pas sprake van een verschil als de Italiaanse en de Franse tolkprestaties voldoende van elkaar afwijken. De comparatieve analyse richt zich eerst tot de vormelijke criteria en nadien tot de inhoudelijke.

Als we de vorm van de Franse en Italiaanse tolkproducten met elkaar vergelijken, nemen we drie verschillen waar in het gebruik van *disfluency markers*. Zo blijken opgevulde pauzes vaker voor te komen bij de tolken Frans dan bij de tolken Italiaans. Omgekeerd tellen we in totaal meer *false starts* bij de tolken Italiaans dan bij hun Franse collega's. Tot slot registreren we globaal iets meer aarzelingen in het Frans dan in het Italiaans. We benadrukken wel dat het voor de twee laatstgenoemde indicatoren gaat om zeer kleine aantallen. Het is dus niet zo dat de continuïteit van het tolkproduct uitsluitend verstoord kan worden door onafgewerkte zinnen of aarzelingen. Voor de duur en de frequentie van de pauzes kunnen we geen algemene tendens formuleren aangezien de individuele tolkprestaties te ver uit elkaar liggen.

Een inhoudelijke analyse leert ons dat de tolken Italiaans in drie van de vijf gevallen beter scoren op lexicale correctheid. Die tendens trekt zich door tot het niveau van betekenisoverdracht. De resultaten van de tolken Frans liggen daarmee niet in lijn met de bevindingen van Dedroog (2016), die eveneens een kwaliteitsanalyse uitvoerde tussen interventies en vertolkingen in het EP. Dedroog (2016) werkte wel vanuit een andere talencombinatie, namelijk Nederlands, Frans, Spaans. Haar onderzoek toonde aan dat de tolken Frans het “in alle tolkprestaties goed tot zeer goed doen” (Dedroog, 2016, p. 118). Een ander verschil doet zich voor bij het kwaliteitscriterium cohesie. De tolken Frans laten immers minder connectoren weg dan de tolken Italiaans en voegen er meer toe. Als het op grammatica aankomt, zetten drie tolken Frans een feilloze prestatie neer. Er is echter één tolk die vier fouten maakt (cf. 5.5.3). Als we de eindbalans voor grammatica opmaken scoren de tolken Italiaans dus beter.

7. Conclusie

Deze masterproef over kwaliteit van simultane tolkprestaties in het Europees Parlement is tweeledig opgebouwd. Het eerste luik bundelt de belangrijkste inzichten over het onderzoeksdomein kwaliteit in de setting van het conferentietolken. Het literatuuroverzicht vormt het theoretisch kader voor ons eigen onderzoek. De drie pijlers waarop het overzicht steunt, zijn het concept kwaliteit, het onderzoek naar kwaliteit bij conferentietolken en tolken voor het Europees Parlement. Hoewel kwaliteit onlosmakelijk verbonden is met het beroep van tolk, bestaat er geen eenduidige definitie. Onderzoekers erkennen daarentegen wel unaniem dat het een variabel onderzoeksdomein is dat vanuit verschillende perspectieven benaderd kan worden (o.a. Viezzi, 1990; Moser-Mercer, 1996; Gile, 2003; Kalina, 2005; Grbic, 2008; Zwischenberger, 2010; Pöchhacker, 2001; Garzone, 2003). Elke stakeholder geeft immers een andere invulling aan het begrip kwaliteit. De visies van gebruikers, tolken, collega-tolken, opdrachtgevers, trainers en onderzoekers kunnen zelfs diametraal tegenover elkaar staan. Naast de diversiteit van stakeholders kent het concept kwaliteit uiteenlopende toepassingen en variëren de beoordelingscriteria en kwaliteitsnormen die gehanteerd worden. Ook de reden waarom kwaliteit gemeten of beoordeeld wordt, is variabel. Al deze elementen dragen bij aan het boeiend maar vooral complexe karakter van het concept kwaliteit. De tweede pijler van de literatuurstudie heeft betrekking op het onderzoek naar de kwaliteit van simultane tolkprestaties in de setting van het conferentietolken. Naar het voorbeeld van De Gregoris (2015) maakten we een onderscheid tussen hypothetisch en empirisch onderzoek naar kwaliteit. Niet alleen de twee meest bestudeerde stakeholders, de tolk en de gebruiker, kwamen aan bod maar ook de studies naar de effectieve beoordeling van kwaliteit en de kwaliteitsverwachtingen. De derde pijler schetst ten slotte de setting van het EP waarbinnen ons onderzoek kadert en sluit hiermee het literatuuroverzicht af.

Het tweede luik van de masterproef is gewijd aan de eigenlijke kwaliteitsanalyse van de Belgisch-Nederlandse interventies in het EP en de simultaan getolkte debatten in het Frans en het Italiaans. We stellen daarvoor een corpus samen van vijf plenaire debatten, verdeeld over evenveel Belgische politieke fracties. De mondelinge data worden getranscribeerd en geannoteerd volgens het protocol dat we opstelden. Vervolgens evalueren we op basis van het kwaliteitsmodel de bronteksten en de bijhorende tolkproducten in het Frans en het Italiaans. De vormelijke criteria toetsen de vlotheid en de stijl van de brontekst en het tolkproduct terwijl de criteria correctheid, cohesie en coherentie peilen naar de inhoud. Ondanks de individuele kwaliteitsverschillen onderling bij de tolken, stellen we vast dat de tolken Italiaans in drie van de vijf gevallen uitblinken in lexicale en inhoudelijke correctheid. Zowel de tolken Frans als Italiaans scoren doorgaans goed voor de criteria vlotheid en grammaticale correctheid. Verder hebben de tolken Frans de neiging om de samenhang van de brontekst te verbeteren.

Gezien de gap in de literatuur rond onderzoek naar kwaliteit bij conferentietolken enerzijds en de setting van het Europees Parlement anderzijds, is het gevoerde onderzoek relevant. Vanuit didactisch oogpunt kan de kwaliteitsanalyse gebruikt worden om de impact van onder meer toevoegingen, weglatingen en interpretatiefouten te illustreren. Dit onderzoek koppelt de theoretische inzichten rond kwaliteit rechtstreeks aan de praktijk van beoordeling en voorkeur voor bepaalde parameters. Bovendien kan een tolkdocent of trainer op dezelfde manier tewerk gaan om de prestaties van zijn studenten te

evalueren. Maar ook andere stakeholders zoals de tolkstudent en de (beginnende) professionele tolk kunnen een kwaliteitsanalyse uitvoeren om aan zelfreflectie te doen of te achterhalen wat hun sterkste retourtaal is. Vanuit wetenschappelijk oogpunt kan onze studie een aanzet geven tot meer empirisch onderzoek naar kwaliteit. Binnen de setting van het Europees Parlement kan ons onderzoek als basis dienen om verdere kwaliteitscontroles uit te voeren. In 1996 bestelde de Europese Commissie immers al een onafhankelijk kwaliteitsonderzoek voor de SCIC-tolkendienst (Doerflinger, 2003).

Wanneer we ons onderzoek kritisch beoordelen zien we dat het zowel sterktes als zwaktes vertoont. De samenstelling van het corpus, het protocol en het kwaliteitsmodel maken deel uit van de sterktes van het onderzoek. Het corpus is namelijk evenwichtig opgesteld en goed afgebakend. Zo dateren alle interventies uit de huidige legislatuur, zijn de thema's uiteenlopend en brachten we het politieke landschap in kaart door één Belgische spreker per fractie op te nemen. De selectie van de vijf plenaire debatten gebeurde geheel willekeurig. Om de mogelijke invloed van een extra variabele te weren, selecteerden we geen Nederlandse Europarlementsleden als spreker. Verder hadden we zowel bij de sprekers als bij de tolken oog voor een evenwichtige verdeling tussen het aantal mannen en vrouwen. Het kwaliteitsmodel en het protocol zijn op hun beurt het resultaat van een gedegen literatuuronderzoek. Uit de brede waaier aan kwaliteitsnormen, kozen we in ons model enkel de criteria waarover er een zeker mate van consensus bestaat in de vakliteratuur. Om de subjectiviteit tot een minimum te beperken, koppelden we elk criterium vast aan één of meerdere indicatoren volgens het principe van objectieve meetbaarheid. Criteria die niet vaak als kwaliteitsparameter voorkomen of niet objectief meetbaar zijn, kwamen niet in aanmerking voor ons onderzoek. Bij elke evaluatie hielden we ook rekening met de kwaliteit van de brontekst en externe variabelen.

Ons corpus vormt echter slechts een steekproef van alle plenaire debatten in het Europees Parlement. Een volledige analyse van alle Nederlandstalige debatten die gehouden werden gedurende een volledige legislatuur of rond eenzelfde thema, levert mogelijk een preciezer resultaat op. Aangezien ons corpus de vorm aanneemt van een casestudy, mogen de resultaten in geen geval als algemeen geldend worden opgevat. Dat maakt dat ons kwalitatief onderzoek wel valide maar niet betrouwbaar is (Hale & Napier, 2013). Hoewel de kwaliteitscriteria, de symbolen en de kleurencodes met de grootste zorg werden toegekend, is het niet mogelijk om de subjectieve evaluatie van kwaliteit volledig te vermijden. Classificaties zijn steeds voor interpretatie vatbaar. Een andere onderzoeker kan de tolkproducten bijgevolg verschillend annoteren en interpreteren. Daarnaast was het geen sinecure om alle elementen uit de tolkversies terug te koppelen aan één van de vijf kwaliteitscriteria in ons model. Bovendien zijn overlappingsen soms onvermijdelijk. Wanneer bijvoorbeeld een essentieel betekenselement wordt weggelaten of toegevoegd, treedt er tegelijk een inhoudelijke verschuiving op. Het concept kwaliteit blijft een complex onderzoeksdomein. Aangezien het corpus - binnen de randvoorwaarden - at random werd samengesteld, was het niet mogelijk om alle variabelen te controleren. Zo werkt één tolk Italiaans op relais vanuit het Duits en is de man die de Franse tolkoutput van Johan Van Overtveldt en Kathleen Van Brempt verzorgt dezelfde tolk. De afwezigheid van triangulatie in dit onderzoek zou ten slotte ook een minpunt kunnen vormen.

Met het oog op vervolgonderzoek lijkt het ons interessant om extra variabelen toe te voegen aan het door ons gevoerde onderzoek. Voor de samenstelling van het corpus kozen wij ervoor om de selectie van de plenaire debatten in het EP te beperken tot sprekers van het Belgisch-Nederlands. In de toekomst zou het interessant kunnen zijn om twee taalvarianten op te nemen en het Noord-Nederlands met het Zuid-Nederlands te vergelijken. Het corpus zou dan bij voorkeur bestaan uit evenveel Belgische en Nederlandse Europarlementsleden als er politieke fracties zijn. Dat zou neerkomen op een totaal van dertien interventies, verdeeld over zes Nederlandse en zeven Belgische sprekers. Daarnaast zou de invloed die relaistolken heeft op de kwaliteit van het tolkproduct verder onderzocht kunnen worden. Er zou dan niet alleen nagegaan kunnen worden hoe de twee vertolkingen zich tot elkaar verhouden maar ook welke verschuivingen er optreden als de vertolking op relais naast de spiltaal wordt gelegd.

Literatuurlijst

AIIC. (2004). Practical guide for professional conference interpreters. *Communicate! AICC Webzine*, (23), 1-21. Opgevraagd van <https://aiic.net/p/628>

Altman, J. (1990). What helps effective communication? Some interpreters' views. *The Interpreters' Newsletter*, (3), 23-32. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/2151>

Amini, M., Ibrahim- González, N., Ayob, L. & Amini, D. (2015). Users' quality expectations in conference interpreting. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 2(5), 1-17. doi: 10.18415/ijmmu.v2i5.26

Baker, M. (2011). *In other words: a coursebook on translation*. (2^e editie). Londen: Routledge.

Barik, H.C. (1994). A description of various types of omissions, additions and errors of translation encountered in simultaneous interpretation. In S. Lambert & B. Moser-Mercer (red.), *Bridging the Gap: Empirical research in simultaneous interpretation* (pp. 121-137). Amsterdam: John Benjamins.

Bartłomiejczyk, M. (2017). The interpreter's visibility in the European Parliament. *Interpreting*, 19(2), 159-185. doi: 10.1075/intp.19.2.01bar

Bucholtz, M. (2000). The politics of transcription. *Journal of Pragmatics*, 32, 1439-1465. doi: 10.1016/S0378-2166(99)00094-6

Bühler, H. (1986). Linguistic (semantic) and extra-linguistic (pragmatic) criteria for the evaluation of conference interpretation and interpreters. *Multilingua*, 5(4), 231-235.

Chiaro, D. & Nocella, G. (2004). Interpreters' perception of linguistic and non-linguistic factors affecting quality: a survey through the World Wide Web. *Meta*, 49(2), 278-293. doi: 10.7202/009351ar

Clifford, A. (2001). Discourse theory and performance-based assessment: two tools for professional interpreting. *Meta*, 46(2), 365-378. doi: 10.7202/002345ar

Cosmidou, O. (2011). The European Parliament: a temple of multilingualism, a pioneer in interpreting "exploits". *Gramma*, 19, 129-132. Opgevraagd van <https://scholar.google.be>

Darò, V. (1994). Non-linguistic factors influencing simultaneous interpretation. In S. Lambert & B. Moser-Mercer (red.), *Bridging the Gap: empirical research in simultaneous interpretation* (pp. 249-269). Amsterdam: John Benjamins.

Dedroog, E. (2016). *Kwaliteit of verleid door vlotheid? Een kwalitatieve analyse van enkele tolkprestaties uit het Europees Parlement* (masterthesis Katholieke Universiteit Leuven). Opgevraagd van <http://depot.lias.be.kuleuven.ezproxy.kuleuven.be/>

Defrancq, B. (2018). The European Parliament as a discourse community: its role in comparable analyses of data drawn from parallel interpreting corpora. *The Interpreters' Newsletter*, (23), 115-132. doi: 10.13137/2421-714X/22401

Dejean Le Féal, K. (1990). Some thoughts on the evaluation of simultaneous interpretation. In D. Bowen & M. Bowen (red.), *Interpreting – Yesterday, Today, and Tomorrow: American translators association scholarly monograph series 4* (pp. 154-160). Binghamton: SUNY.

De Gregoris, G. (2015). The limits of expectations vs. assessment questionnaire-based surveys on simultaneous interpreting quality: the need for a gestaltic model of perception. *International Journal of Translation*, 16, 57-87. doi: 10.13137/1722-5906/11204

Doerflinger, M.O. (2003). Gestion de la qualité totale. In A. Collados Aís, F. Sánchez, M. Manuela & D. Gile (red.), *La evaluación de la calidad en interpretación: investigación* (pp. 171-176). Granada: Comares.

Downie, J. (2015). What every client wants? (Re)mapping the trajectory of client expectations research. *Meta*, 60 (1), 18–35. doi: 10.7202/1032398ar

Du Bois, J.W. (2006). Comparison of transcription symbols [website]. Opgevraagd op 10 december 2019 van <http://transcription.projects.linguistics.ucsb.edu/representing>

Duflou, V. (2016). *Be(com)ing a conference interpreter. An ethnography of EU interpreters as a professional community*. Amsterdam: John Benjamins.

Gallez, E. (2014). *Ethos et interprétation judiciaire. Une analyse ethnographique de l'interprétation dans une cour d'assises belge: une étude de cas*. Ongepubliceerd Proefschrift. Faculteit Letteren, KU Leuven

Garzone, G. (2002). Quality and norms in interpretation. In G. Garzone & M. Viezzi (red.), *Interpreting in the 21st century* (pp. 107-119). Amsterdam: John Benjamins.

Garzone, G. (2003). Reliability of quality criteria evaluation in survey research. In A. Collados Aís, F. Sánchez, M. Manuela & D. Gile (red.), *La evaluación de la calidad en interpretación: investigación* (pp. 23-30). Granada: Comares.

Gile, D. (1990). L'évaluation de la qualité de l'interprétation par les délégués : une étude de cas. *The Interpreters' Newsletter*, 3, 66-71. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/2156>

Gile, D. (1998). Observational studies and experimental studies in the investigation of conference interpreting. *Target*, 10(1), 69-93. doi: 10.1075/target.10.1.04gil

Gile, D. (1999). Variability in the perception of fidelity in simultaneous interpretation. *Hermes*, 22, 51-79. Opgevraagd van <https://scholar.google.be>

Gile, D. (2003). Quality assessment in conference interpreting: methodological issues. In A. Collados Aís, F. Sánchez, M. Manuela & D. Gile (red.), *La evaluación de la calidad en interpretación: investigación* (pp. 109-123). Granada: Comares.

Grbic, N. (2008). Constructing interpreting quality. *Interpreting*, 10(2), 232-257. doi: 10.1075/intp.10.2.04grb

Hale, S. & Napier, J. (2013). *Research methods in interpreting. A practical resource*. London: Bloomsbury.

Han, C. (2018). Using rating scales to assess interpretation: practices, problems and prospects. *Interpreting*, 20(1), 59-95. doi: 10.1075/intp.00003.han

Kahane, E. (2000). Thoughts on the quality of interpretation. *Communicate! AICC Webzine*, (4). Opgevraagd van <http://aiic.net/p/197>

Kalina, S. (2005). Quality Assurance for Interpreting Processes. *Meta*, 50(2), 768-784. doi: 10.7202/011017ar

Kellet Bidoli, C.J. (1996). Quality assessment in conference interpreting: an overview. *Miscellanea*, 4, 105-145. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/7689>

Kent, S. J. (2009). A discourse of danger and loss: Interpreters on interpreting for the European Parliament. In S. Hale, U. Ozolins & L. Stern (red.), *The Critical Link 5. Quality in interpreting: a shared responsibility* (pp. 55-69). Amsterdam: John Benjamins.

Kopczynski, A. (1994). Quality in conference interpreting: some pragmatic problems. In S. Lambert & B. Moser-Mercer (red.), *Bridging the Gap: empirical research in simultaneous interpretation* (pp. 87-99). Amsterdam: John Benjamins.

Kurz, I. (1993). Conference interpretation: expectations of different user groups. *The Interpreters' Newsletter*, (5), 13-21. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/4908>

Kurz, I. (2001). Conference Interpreting: Quality in the ears of the user. *Meta*, 46(2), 394-409. doi: 10.7202/003364ar

Marrone, S. (1993). Quality: a shared objective. *The Interpreters' Newsletter*, (5), 35-41. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/14664>

Maxwell Atkinson, J. & Heritage, J. (1984). Transcript notation. In J. Maxwell Atkinson & J. Heritage (red.), *Structures of social action – studies in conversation analysis* (pp. 9-16). Cambridge: Cambridge University Press.

Mazeland, H. (2003). *Inleiding in de conversatieanalyse*. Bussum: Coutinho.

Moser, P. (1996). Expectations of users of conference interpretation. *Interpreting*, 1(2), 145-178. doi: 10.1075/intp.1.2.01mos

Moser-Mercer, B. (1996). Quality in interpreting: some methodological issues. *The Interpreters' Newsletter*, (7), 43-55. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/8990>

Nardon, C. (2017). *Evaluatie van de kwaliteit van een tolkprestatie: vergelijking tussen de peerevaluatie en de zelfevaluatie* (masterthesis Katholieke Universiteit Leuven). Opgevraagd van <http://depot.lias.be.kuleuven.ezproxy.kuleuven.be/>

Ng, C.B. (1992). End-users' subjective reaction to the performance of student interpreters. *The Interpreters' Newsletter*, (1), pp. 35-41. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/2173>

Niemants, N. (2012). The transcription of interpreting data. *Interpreting*, 14(2), 165-191. doi: 10.1075/intp.14.2.03nie

Pöchhacker, F. (2001). Quality assessment in conference and community interpreting. *Meta*, 46(2), 410-425. doi: 10.7202/003847ar

Pöchhacker, F. & Zwischenberger, C. (2010). Survey on quality and role: conference interpreters' expectations and self-perceptions. *Communicate! AICC Webzine*, (53). Opgevraagd van <http://aiic.net/p/3405>

Pöchhacker, F. (2012). Interpreting quality: Global professional standards? In W. Ren (red.), *Interpreting in the Age of Globalization: Proceedings of the 8th National Conference and International Forum on Interpreting* (pp.305-318). Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.

Pöchhacker, F. (2016). *Introducing interpreting studies* (2e druk). London/New York: Routledge.

Poelmans, C. & Severijnen, O. (2016). *De APA-richtlijnen: over literatuurverwijzing en onderzoeksrapportage*. Bussum: Coutinho.

Rennert, S. (2010). The impact of fluency on the subjective assessment of interpreting quality. *The Interpreters' Newsletter*, (15), 101-115. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/4752>

Seleskovitch, D. (1986). Comment: who should assess an interpreter's performance? *Multilingua*, 5(4), 236.

Shlesinger, M. (1998). Corpus-based interpreting studies as an offshoot of corpus-based translation studies. *Meta*, 43(4), 486–493. doi: 10.7202/004136ar

Steenhaut, A. (2015). *De kwaliteit van de tolkprestaties in het Europees Parlement. Gereviseerde schriftelijke vertaling versus simultaanvertolking* (masterthesis Katholieke Universiteit Leuven). Brussel: Katholieke Universiteit Leuven.

Straniero Sergio, F. & Falbo, C. (2011). Studying interpreting through corpora. An introduction. In F. Straniero Sergio & C. Falbo (red.), *Breaking ground in corpus-based interpreting studies (volume 147)* (pp. 9 –52). doi: 10.3726/978-3-0351-0377-9

Viezzi, M. (1999). Aspetti della qualità nell'interpretazione. In C. Falbo, M. Russo & F. Straniero Sergio (red.), *Interpretazione simultanea e consecutiva. Problemi teorici e metodologie didattiche* (pp. 140-151). Milano: Hoepli.

Website CD&V. (z.j.). Opgevraagd op 30 april 2020 via <https://www.cdenv.be/wie-zijn-we>

Website Europa Nu: Huidige Nederlandse leden van het Europees Parlement. (z.j.). Opgevraagd op 3 november 2019 van <https://www.europa-nu.nl>

Website Europees Parlement. (z.j.). Opgevraagd op 15 april 2020 via <https://www.europarl.europa.eu>

Website Europese Unie. (z.j.). Opgevraagd op 15 april 2020 via <https://europa.eu>

Website Europees Parlement: plenaire vergadering. (z.j.). Opgevraagd op 3 november 2019 van <https://www.europarl.europa.eu/plenary>

Website Multimedia Center Europees Parlement. (z.j.). Opgevraagd op 4 april 2020 van <https://multimedia.europarl.europa.eu>

Zwischenberger, C. (2010). Quality criteria in simultaneous interpreting: an international vs. a national view. *The Interpreters' Newsletter*, (15), 127-142. Opgevraagd van <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/4754>

Zwischenberger, C. (2015). Simultaneous conference interpreting and a supernorm that governs it all. *Meta*, 60 (1), 90–111. doi: 10.7202/1032401ar